

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

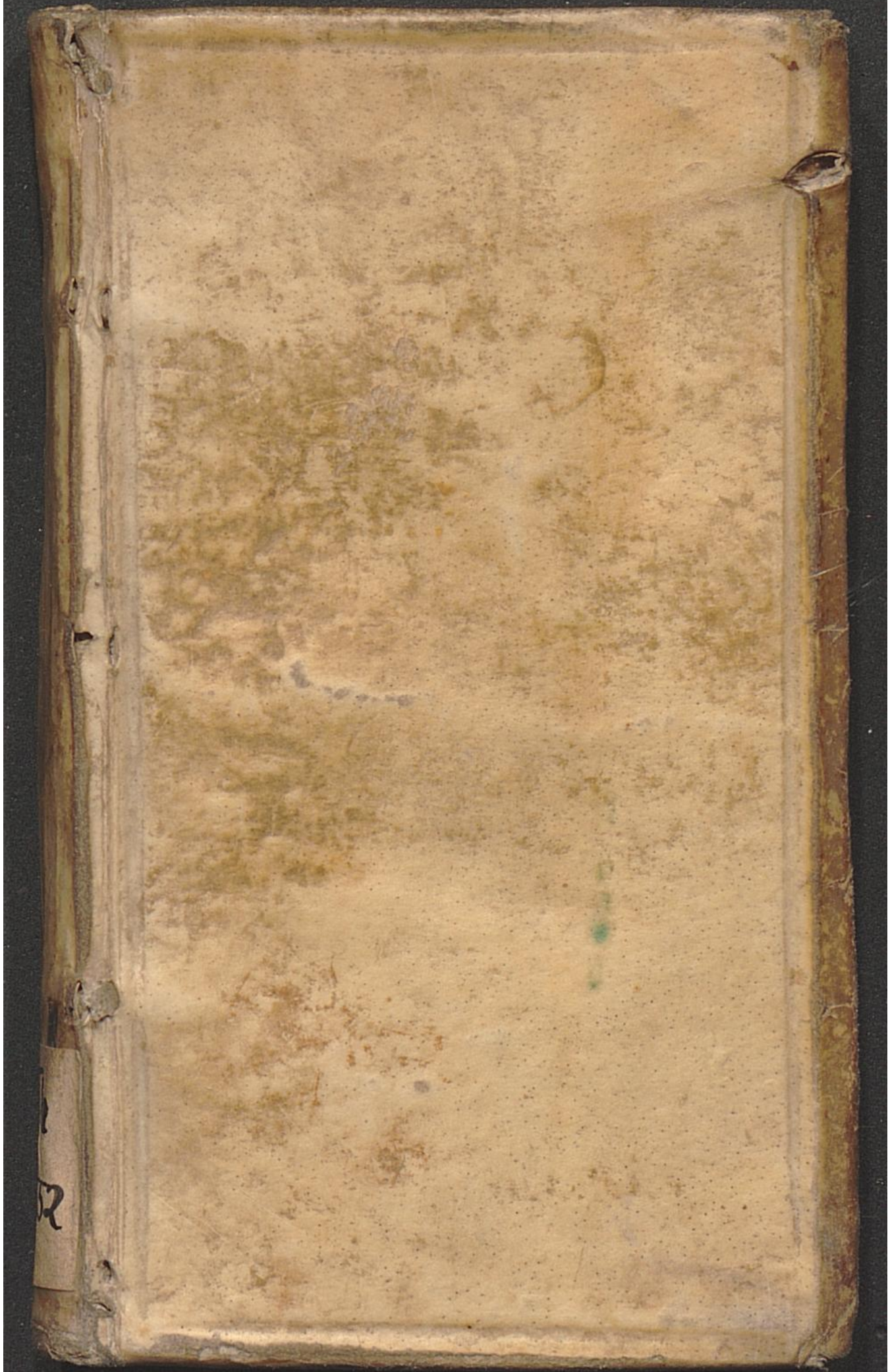
Universitätsbibliothek Paderborn

Vita B. P. Ignatii Qui Religionem Clericorum Societatis lesv instituit

Ribadeneyra, Pedro de

Ipris Flandrorum, 1612

urn:nbn:de:hbz:466:1-45048

R

Th. 2552.

K

I

27

V I T A
B. P. I G N A T I I

Qui Religionem Clericorum Societa-
tis I E S V instituit,

*Nuper à R. P. Petro Ribadeneira eiusdem Socie-
tatis Hispanicè conscripta,*

Et ab eodem rebus memorabilibus illustri-
busque miraculis ita locupletata, vt alia ab
illa priore quam ante aliquot annos in luz-
cem edidit videri possit;

A P. G A S P A R E Q V A R T E M O N T eius-
dem Societatis latinè conuersa.

*Liber
SOC: IESV*

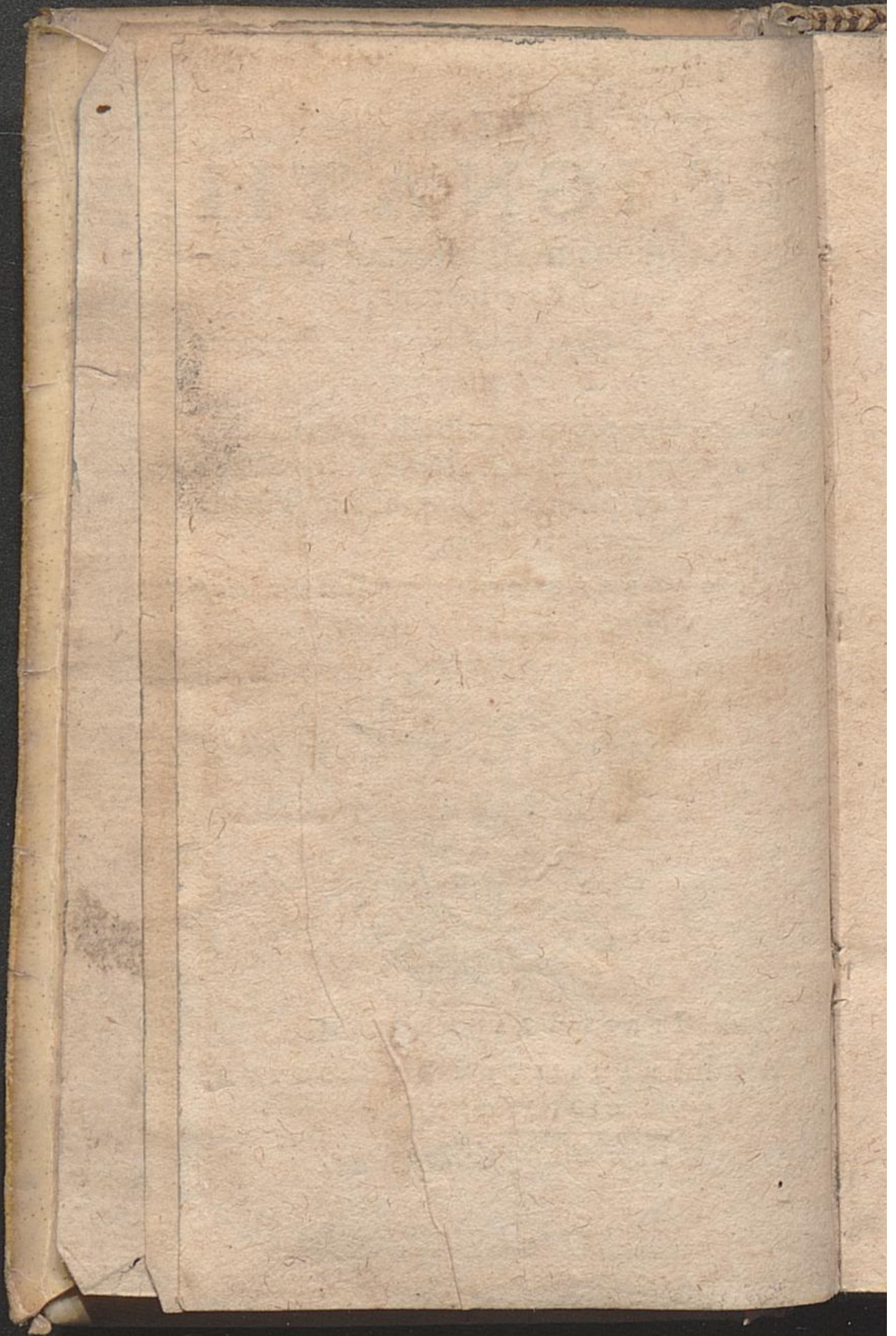

*Collegij
Paderborn:*

I P R I S F L A N D R O R V M,
A p u d F R A N C I S C V M B E L L E T T V M,
C I O . I O C . X I I .

Cum Gratia & Privilegio.

PETRVS RIBADENEIRA

AD LECTOREM.

Longi difficilisque & mea senectuti
gravis operis de vita rebusque gestis
eorum sanctorum, quorum in suo Breuiario
toto anno memoriam Ecclesia Romana
celebrat, Deo bene iuvante, finem hodie-
nus dies attulit, ei enim tribuenda laus,
qui nos suo ductu è longa & periculosa
navigatione in optatum portum inuexit.
Laudanda serenissima Regina celi, cuius
meritis eundem portum tenuimus, ac re-
liqui sancti quorum vitam scripsimus, ut
eos imitandi desiderium in hominum ani-
mis inserere possimus. Finis vero quem no-
bis in scribendo proponimus, est honor eo-
rundem diuorum & Dei gloria, qui eos
sanctos effecit; quorum vitam quotidie no-
bis ob oculos ponit, ut & nos integritatem
& innocentiam vite sectemur. Optant
multi à nobisque contendunt, ut continue-

à 2

mus

mus hunc laborem, & vitas etiam eorum
sanctorum persequamur, qui non sunt in
Breuiarium relati, quæ sanè multæ sunt,
neque minus quàm illæ admirabiles. Eo-
rum desiderio cupio satisfacere, si vita vi-
resq; suppeditent. Nunc enim quiete non
nulla vires ad nouum laborem reficienda.
Ea tamen ne penitus otiosa sit, vitam inter-
rim B. P. Ignatij auctoris huius minimæ
Societatis I E S V, felici hinc ad reliqua
sumpto auspicio scribendam mihi sumpsi,
primum quia communis est omnium no-
strum parens, qui eius signa sequimur, de-
inde quia me sinu suo prope ab incunabu-
lis fouit, & omnium qui supersunt anti-
quissimus sum, eiq; familiarissimus, cui
sanctitas illius admirabilesq; virtutes spe-
ctata & cognita: qua de re tamen abs-
que pudore ac verecundia loqui non pos-
sum. Quamuis autem ante multos annos
eius vitam Latino Hispanoq; sermone,
Societatis institutionem & propagatio-
nem libris quinque sum complexus: eos ta-
men hic eompendij causa contraxi, eaque
summatim collegi quæ sunt eius vitæ pro-
pria, vt commodius legatur & planius
intelligatur. Id enim modò tempus postu-
labat,

labat, quo de eius canono Zatione cum Se-
de Apostolica deliberatur, ac Deus in
dies ipsius sanctitatem multis magnisque
miraculis per Varias regiones patrat
prodit, ut ornet in terris, quem gloria &
honore coronavit in caelis.

ã 3

FRANCISCVS

FLERONTINVS

SOCIETATIS IESV

per Belgium

PRÆPOSITVS

PROVINCIALIS

Francisco Belletto

Typographo:

vxta priuilegium
nobis indultum à
Ser^{mis} Archiduci-
bus 20. Ianuarij 1610. si-
gnatum LE COMTE, eli-
gendi cuiuscunque typo-
graphi

S
graphi ad imprimendam
Vitam B. P. I G N A T I I D E
L O Y O L A , notum faci-
mus potestatem tibi à no-
bis factam eandem impri-
mendi, expressa cum inhi-
bitione omnibus aliis ty-
pographis ac librariis, ne
in archiducalibus hisce di-
tionibus ipsam imprime-
re distraheréue absq. no-
stra vel electi typographi
facultate intra sexennium
proximum à data eiusdē
priuilegij audeant aut pre-
sumant, sub pœna confi-
scationis omnium huius-
modi

modi exemplarium, aliis-
que latius in ipso priuile-
gij instrumento expressis.
Actum Ipris 16. Iulij, 1611.

Ita est, Idem qui supra,

Franciscus Flerontinus.

INDEX CAPITVM.

- D**E genere ortuque Ignatij, & à saculari vita conuersione. pag. 1
2. De feruore eius poenitentia mundique contemptu. 6
  3. Angitur scrupulis conscientia morbisque tentatur, curatus diuinis reuelationibus illustratur, Memoria eius monumentum Minoreffe. 12
  4. Religionis ergo Romam, inde Hierosolyam contendit, quaeque ei hac in peregrinatione contigerunt. 18
  5. Hierosolyma in Hispaniam reuertit, multisque eripitur periculis. 26
  6. Proximi iuuandi gratia, dat operam litteris, acriter in vitam eius doctrinamque inquiritur, sed sana sanctaque apprehenditur. 29
  7. Parisios studiorum causa concedit, ubi quod iuuenes quosdam ad pietatem alliceret, periculum adit plagarum atque infamiae; at Dei nutu liberatur. 38
  8. Ignatius socios sibi adiungit. Iter eorum Hierosolymam impeditur. Saluti se dedunt proximorum. 45
- 9, Socie-

INDEX

9. Societas IESV fundatur atque à S. Sede Apostolica approbatur, Ignatius primus ei Generalis preponitur. 53
10. Generalis electus, mox ut se gesserit; Societas propagatur. pia aliquot fundationes agente Ignatio eriguntur stabiliunturque. 60
11. Ignatij felix exitus, sepultura, oris & corporis conformatio. 67
12. De precipuis eius virtutibus, humilitate presertim sui que contemptu. 72
13. Exacta eius mortificatio & in Deum caritas. 83
14. Amor Ignatij bonignitasque in proximum. 89
15. Deuotio Ignatij donumque lachrymarum ac reliquarum eius virtutum enumeratio. 97
16. Diuine eius reuelationes, raptusque in Deum. 103
17. Radij quidam sanctitatis è facie eius emicant, donoque prophetia ornatur. 111
18. De miraculis diuinitus per eum factis, primumque de potestate eius in demones, tam in vita quam post mortem. 121
19. Memorabilis item quarundam sororum Mutinensium, ab infestatione demonum per Ignatij merita liberatio 131
20. Verborum Ignatij mira in tractandis fle-

21.

22.

23.

INDEX

- flectendisq[ue] hominum animis effica-
citas.* 140
21. *Cuiusq[ue] generis morbi per B.P. Igna-
tij inuocationem curati.* 144
22. *Admirabilis Societatis I E S V ortus,
gressusq[ue] expenditur.* 180
23. *Sanctorum virorum, Regum Princi-
pumq[ue] de B, Ignatio testimonia.* 189

B. Ignatius de Loyola author atq; fundator Socie-
tatis Iesu. Obijt a^o Dñi 1556. ætatis suæ 65
Io. Roggenberg. Sc. et. excu.

B

A

D

F

na

C

D

V

R

q

ru

I

I

p

c

g

I

V I T A
B. P. IGNATI
DE LOYOLA

AUCTORIS SOCIETATIS
I E S U.

CAPVT. I.

*De genere ortuque Ignatii, & à seculari
vita conuersione.*

BEatus P. Ignatius de Loyola auctor & parens Societatis I E S U, natus est in ea parte Hispaniæ, quæ Cantabria nominatur, anno ab ortu Domini MD. cccc. xci. Innocentio VIII. Romano Põtifice, Federico III. Rom. Imperatore, Ferdinando denique & Isabella Catholicis Hispaniarum Regibus. Ei pater fuit Bertrandus Iagnez, Ognez & Loyolæ dominus, Illustrisque & antiquæ familiæ suæ princeps: mater verò Marina Sonez claris orta parentibus Baldæ dominis, genere & virtute non inferior viro fe-

A mina:

mina. Atque harum vtriusque familia-
rum duces vt è prima nobilitate Can-
tabrię, ita apud Hispanos magni sunt
& appellantur. Ignatius ab infantia
acri fuit ingenio, & vehementi qua-
dam incitatione nature: qui vt primũ
è pueris excessit, in aulam Regum
Catholicorum deductus est, cum
æqualibus educandus. Simul atque
verò cum ætate maior etiam nature
vis accessit, cum esset ea animi mag-
nitudine, vt nihil extimesceret, omnia
pericula humana despiceret, omni ar-
morum genere sese exercuit, vt ali-
quando militari gloria posset excel-
lere. Cùm itaque Galli anno salutis
humane MD. XXI. arcem Pampelo-
nensem cingerent, ad eam propug-
nandam cum reliquis centurionibus
præsidioque Ignatius noster ingres-
sus est. Cùm autem acrior esset obs-
sidio, & qui obsidebantur de subsi-
dio desperarent, deditiois cepere
consilium, omninoque rem perfe-
cissent nisi consiliis eorum occurisset
Ignatius, monuissetque hosti vel pro-
posita morte resistendum. Sed cùm
arcem

arcem

arcem Galli tormentis verberarent, eamque noster hic propugnaret, ferrea pila crus eius dexterum tanta vi percussit, vt id penitus suffregit, eiusdemque impetu excussus è muro lapis læuum haud leuiter offenderit. Eo igitur prostrato ceteri turbati sese & arcem Gallis dediderunt, qui Ignatium in tabernaculum suum deductum beneque habitum, eiusdemum genere cognito, lectica domum atque in pristinum hospitium deportauerunt. Interea morbi vis adeò ingrauescebat, vt tenuis eius vitæ spes ostenderetur. Sed quò propior periculo res erat, eò maiorem illi Deus opem & auxilium tulit. Etenim pridie illius diei qui beato Petro sacer est, quem ille præcipuo quodam cultu venerabatur, idem Apostolorum princeps cælitus ad eum missus, eique visus est quasi opitulaturus eumque curaturus. Hoc viso, paulatim morbo leuari coepit, sed quia natura & voluntate concinnus & elegans erat, corporis venustatem haud negligens

In propugnatione arcis Pampeleonensis vulneratur.

A. S. Petro visitatur & sanatur.

ilia
Can
sunt
antia
qua
imū
gum
cum
que
tura
mag
ania
ar
ali
cel
utis
elo
ug
bus
res
ob
bsi
ere
fe
flet
ro
dm
em

Vita

dam ratus, os quod infra poplitem
fedijs eminebat, cum ceterisque mi-
nimè coalescere potuerat, secundum
curauit, vt, quemadmodum ex illo
audiui, ocreas aptius & pedum inte-
gumenta componeret. Cruciatum
verò hunc adeò contempsit, vt mini-
mè se ligari sit passus, quod id illa sua
animi magnitudine, constantiaque
indignum putaret. Quinimo cum id
ea parte quæ sana erat & integra secari
placuisset: eo tamen animi robore &
firmitate fuit, vt omnes raperet in ad-
mirationem. Nam quem colorem ac
vultum prima in curatione tenuerat,
eundem in extrema hac carnificina
seruauit.

Interim dum vis morbi remitteret,
cum lectulo affixus hæere cogeretur,
vt bellicorum heroicorumque faci-
norum lectione mirè capiebatur, ita
fallendi temporis causa, aliquos id
genus libros postulauit. At cum tales
fortè ad manum non essent, alij duo
oblatis, vnus quidem de Christi domi-
ni, alter verò de vita gestisque Sancto-
rum, Hic primum leuandi duntaxat
tædij

radij causa legere coepit, mox vero
sensim grata quedam & iucunda ani-
mi voluptas accessit: demum ea le-
ctione Deus tales in eius animo mo-
tus excitauit, vt iam mutata mente
flagraret eos imitandi studio quorum
vitam legendo cognouerat. Porrò
quamuis animus id subinde refugeret
appetitusque rationi acre bellum mo-
ueret, nec segnius dæmon oppugna-
ret, pristinique mores vetustate corro-
borati multum valerent ad eum ab
hoc voluntate deterrendum: gratia
tamen corruptam naturam; vis cæle-
stis dominatum vitiorum; auxilium
diuini numinis, quod eum ad magna
delegerat, omnes dæmonis artes frau-
desque superauit. Itaque cum de
nocte surrexisset è lectulo (quod ei
solemne & vsitatum erat) ad precan-
dum Deum, positus humi genibus ante
imaginem beatissimæ Virginis matris,
illius ope fretus, eius sese misericor-
diæ, amantissimoque filio totum ad-
dixit, illius signa secuturum, remissu-
rumque nuntium rebus humanis.

Legen-
dis SS
vitis
cōuer-
ritur.

CAPVL. II.

De feruore eius pœnitentiæ mundique contemptu.

B. Virgo ei apparet eiusque ope impetrat à Deo castitatem.

ECce autem eo tempore quo Deum placabat, ingens tota domo inauditus est strepitus, cubiculum in quo erat contremuit, vitreaque fenestra confracta est. Hac porro in vitæ cōuersione carnis suæ infirmitatē non mediocriter pertimescebat: verūm Sacratissima Virgo Angelorū Regina, cuius tutelæ fideique se totum commiserat, in ipsa peruigilatione nocturna suum complexa filium ei sese palam ostendit: quo viso mirificè recreatus, tantum repentē cepit fastidium omniumque cum inhonesta præsertim voluptate coniuncta sunt, vt omnes earū rerū imagines ex illius memoria aspectus ille deleuerit, castitatemque iam tum ad extremum vsque vitæ terminum integram illibatamque seruarit.

Deliberabat cum animo suo de aliquo vitæ genere, in quo seueriore disciplina domaret & coerceret omnes cupiditates, cum Deoque posset esse con-

con-

coniunctior. Quamobrem vbi consti-
tuisset domum, parentes, amicos dese-
rere, neque posset Martinus Garcia
frater eius natu maximus illum de sen-
tentia dimouere, per caussam visendi
Naiaræ Ducis, ad Sacram B. Virginis
ædem in Monteferrato positam, duo-
bus famulis comitatus iter direxit,
quo in itinere partem earū rerū quas
secum ferebat illis distribuit, atque ita
eos a se dimisit. Ex quo autem disces-
sit, consuetudinem iniit singulis nocti-
bus sese acerrimè verberandi, quam &
itinere toto retinuit. Præterea Dei
amore studioque honoris eius fla-
grans acta sua, cogitata, quæque animo
destinabat in posterum omnia ad ma-
iorem eius gloriam referebat. Etenim
hic illi scopus erat vt omnia eadem
Dei gloria metiretur. Ad hæc in eadē
peregrinatione Deo Sanctissimæque
eius Matri sese perpetuo castitatis vo-
to singulari pietate obstrinxit. Pro-
gressus verò ad vicum haud procul à
Monteferrato distantē, necessaria qui-
bus peregrinationem Hierosolymita-
nam adornaret, comparauit, tunicam

Pere-
grina-
tur ad
Mon-
tem
ferra-
tum,
cor-
pus-
que
quoti-
die ca-
stigas.

Casti-
tatem
Deo
vouet
perpe-
tuam.

videlicet talarem canabinam asperam
& crassam, funem pro cingulo, spar-
teos calceos; postremò ad potionem
aquæ, cucurbitam.

De to-
ta vita
cōfessionē
instituit.

Ut ad sacram B. Virginis ædem Mon-
tisserrati peruenit, velut eger salutis
suę percupidus, diligēter in primis op-
timum maximeque solertem animarū
medicū peruestigauit, cui plagas ani-
mi sui detegeret. Naçtus ergo sacerdo-
tem quēdam religiosum natione Gal-
lum Ioannem Clanonē, virum sancti-
tatis laude præstantem ac celebrem;
apud hunc tribus ipsis diebus totius
anteactæ vitæ sordes eluit magna dili-
gentia, ingētique peccatorum dolore.
Atque hic primus fuit in cuius velut
patris ac magistri sinum consilia sua
intimasque animi cogitationes effun-
deret. Iumētum quo vectus erat coe-
nobio reliquit, gladium verò pugio-
nemque quibus mundo meruerat, ante
B. Virginis aram è tholo suspendendū
curauit, nouæ militiæ candidatus, præ-
stantiorique instructus armorum ge-
nere quibus Deo in posterū militaret.
Ea ipsa nocte cui festus Angelicæ salu-
tationi

B. P. Ignaty.

ratiōni dies illuxerat, quo Dei Verbum in vtero sanctissimę matris nostrę se humanitate vestiuit, anno nostrę salutis CIO. IO. XXI. quã occultissimè potuit ad hominem pauperem se contulit, cui vestes omnes ad interulam exutas dedit, & optatum illum quem paullò ante mercatus fuerat corpori saccum induxit. Hoc ornatus amictu nouus miles ante B. Virginis aram pernoctauit & modò stans, modò genibus nixus multis lacrimis præteritę vitę noxas eluere, Deum sanctissimamq. Dei matrem intēta supplicatione propitiare non destitit. Porrò ne qua illius fama vulgaretur, priusquam dilucesceret, inde digressus atque à militari via quę Barcinonem ducit deflectens, Minoressam tribus à Monteserrato milliariis dissitam vrbem contendit.

Hilaris alacerque gradiebatur Ignatius aspero deformique corporis culta, fune præcinctus, tornatilem baculum manu gestans, capite sinistroque pede nudatis: dextrò enim propterea quòd ex vulnere debilior erat, & singulis noctibus intumescebat sparteū calceum

Tyro
Christi in
oratio
ne
peruigilat.

calceum induxerat. Sed enim exultantem gaudio animum, nonnulla mox tristitia Deus contraxit. Etenim citato gressu quidam eum insecutus est, ut percuntando cognosceret, pauperine dedisset pretiosas illas vestes & elegantes, ob quas quasi furto sublatas miser a iudice in carcerem compactus esset. Hic ut innocētem periculo liberaret, veritatem quidem ingenuè est confessus, vimque lacrymarum profudit, seipsum incusans, qui ne quidem de altero bene mereri posset, nisi pudore simul iniuriaque afficeret; nomē autem suum, genus, ac patriam exquirenti, nequaquam aperuit, quòd nihil opus esse existimaret & alioqui latere atque contemni quam honorari mallet.

Minore
ressa
austera
ram
agit
poenitentiam.

Minoressa ad nosocomium S. Lucie rectà diuertit, ut cum ceteris mendicis quotidie precariò victum ostiatim quæreret. Ibi talem rationem iniuit, ut duro quodam & austero genere vitæ corpus affligeret, sensus coerceret, & inanissimas earum rerum quæ memoriæ prius inhaerant imagines prorsus

prorsus abstergeret. Quoniam verò in
compositione comæ nimiam olim cu-
ram diligentiamque posuerat, nudo
capite dies & noctes incessit, capillos
promisit impexos & squallidos, ac per
eundem sui contemptum passus est
vngnes barbamque excrecere. Ob-
ductus erat illo sacco quem diximus,
humo nuda cubabat, noctes pœne du-
cebat insomnes, præteritorumq. pec-
catorum memoria magnam ei lacry-
marum vim exprimebat. Singulis die-
bus iterum & tertio sese flagellis acer-
rimè cædebat, flexisque humi popli-
tibus orationem in septenas horas
magno animi sensu producebat. Ma-
tutino sacrificio, Vesperarû & Com-
pletorij officiis attenta animi cogi-
tatione intererat, qui quantò erat
mitior atque tenerior tantò facilius
impressiones cælestium rerum diui-
nasque laudes in intimas medullas
admittebat. Semel in die corpus re-
ficiēbat solo pane & aqua contentus.
ad eum modum singulis diebus iei-
unabat, exceptis Dominicis, quib-
us obibat sacra Confessionis & Eu-
charistix

charitatis mysteria . Tanto denique studio appetitiones animi domabat, easque rationis subiiciebat imperio, ut sibi subtraheret illud omne quod corpus aliquo voluptatis sensu posset afficere. Quocirca licet optimam corporis constitutionem esset ei largita natura, hanc tamen tanta vitæ asperitas paucis diebus ita afflixit, ut magnam ei debilitatem attulerit.

CAPVT. III.

Angitur scrupulis conscientia morbisque tentatur, curatus, diuinis reuelationibus illustratur. Memoria eius momimentum Minoressa.

Scrupuli
qui-
bus
ange-
batur

NEquè tamen ista domandi corporis ratio tantùm vires eius extenuauit, quantùm animi ægritudo scrupulique fregerunt. Etenim quamuis omni cura totius vitæ maculas sacra confessione deleuisset, ut diximus: Deus tamen qui sic eum exercere decreuerat, ad eum penitus expiandum, tantis animi molestiis exagitari permisit, ut nec ab oratione leuamen

men

men, nec à ieiuniis, vigiliis, acerrimisque flagellis, vel alio acerbitatis genere tanto vulnere remedium vllum acciperet: quin tanta eum vis ægritudinis animi id temporis deprimebat, vt affixus solo hæreret, quasi vndis & tempestate maris oppressus. Atque illa procella tantum inualuit, vt quasi amisso gubernaculo, & omni consolatione destitutus, statuerit neque cibum neque potionem gustare (nisi de vita periclitaretur) quoad esset optatam animi pacem & tranquillitatem adeptus. Hac lege sibi indicta, septem ipsos dies omni pastu atque potu sese abstinuit, nihil interim de quotidiana septem horarum oratione, nihil de trina verberatione, nihil de reliqua exercitatione remittens. Et eam quidem inediam porrò continuasset, nisi communicato cum eo sacerdote consilio cuius in aure peccata deposuerat, is omnino id fieri prohibuisset, & cibum fumere interposito etiam obedientiæ nomine iussisset. Audiens dicto fuit Ignatius, quamuis nihil admodum de
pristinis

Septē
dierū
inedia
se ma-
cerat.

pristinis viribus decessisse sentiret. Propter quam simplicē obedientiam, & inflammatos animi motus cum diuina precatione coniunctos lacrymarumque vbertatem, eum tandem recreare Deo est visum eiusque mentem tam noua ac cælesti luce perfundere, ita animum tranquillare, tamque admirabilem ei spirituum discretionem largiri, neminem vt tanta vexaret religionis anxietas, quem non ab eodem ipse cōsultus omni molestia liberaret, Nec illud modò singulare beneficium in eum Deus contulit, sed insuper, vt suo loco dicemus, alia permagna beneuolentiæ signa monstrauit, vt illud

Tran- quilli-
quilli- tatem
tatem animi
animi obti-
obti- net,
net, discre-
discre- tionē-
tionē- que
que spiri-
spiri- tuum.

Psal. 93 Vatis vsurpare posset. *Secundum multitudinem dolorum meorum in corde meo, consolationes tuæ latificauerunt animam meam.* Tanta porro luce Deus animum serui sui vel in his initiis collustrauit adeoque accuratum studium ipse posuit in notanda ratione, & viâ, qua idem Deus ad se regendum, & ad cumulatissimæ virtutis gloriam perducendum utebatur, vt, licet ad illud vsque tempus armorum studio fuisset dedi-

dedi-

deditissimus, & ita litterarum expertus, ut legere solum noffet & scribere; librum tamen sacrarum commentationum scripserit, doctrina caelestibusque delitiis adeo refertum, facile ut perspicui possit eum Spiritus Sancti gratia edoctum fuisse, qui quod in eo deerat scientiae doctrinaeque suppleuerit. Est enim incredibile quantum fructum ex eo libro postea ceperint qui ad sacras illas exercitationes & meditationes accesserunt, quantaque inde utilitas ad omnem ecclesiam, nec minus ad religiosas familias, quam ad alios quoscunque peruenerit. Eum librum Paulus III. Pont. Max. diligenter examinatum & expensum breui diplomate approbavit, quo cunctos ad eum legendum, animumque ad eas meditationes appellendum hortatur. Sed quia hoster Ignatius in seipsum erat durior, nec quidquam de solita acerbitate remittebat, immoderatis laboribus corporis, & perpetuis animi contentionibus victus, in grauem morbum incidit, cui interea ciues Minoreffani omnia necessaria magna caritate suppeditabant,

Librum
exerci-
tiorum
con-
scribit

bant, quorum in animis tanta vis amoris in Ignatium est impressa, ut quamuis octoginta iam anni effluerint, Minoreſſæ tamẽ exiſtet etiamnum recens & iucunda memoria, hæreantque vitæ illius monimenta non pauca. Incolæ enim & magna uſque hodie pietate frequentant ea loca in quibus ille commorari & orare conſueuerat, & eius precibus diuinã opem implo- rant. Quin etiam Ioannes Baptiſta Cardona Doct̃or & Epiſcopus Vichẽ- ſis (cuius in dioceſi Minoreſſa ſita eſt) & electus Dertudeniſis, Minoreſſæ in Eccleſia B. Lucie antea Valetudi- nario pauperum, ubi Societatis I E S V auct̃or Ignatius pœnitentiæ duxit ex- ordium, ad memoriã pœnitentiæ illius ſempiternã lapideã pyrami- dem præclara cum inſcriptione eri- gendam curauit, quam, quia res eſt ſingularis, hominũque regionis illius iudicia de ſanctitate Patris noſtri te- ſtatur, huc afferendam putauit. Eſt au- tem eiufmodi.

Pyra-
mis
Mino-
reſſæ
na
eiuf-
que in
ſcrip-
t̃io.

*Ignatio de Loyola Bertrandi filio,
Cantabro, Clericorum Societatis I E S V
parenti:*

parenti: qui anno ætatis sue trigesimo in
arce Pampelonensi cum Gallis acriter
pro patria defensione pugnavit, & ac-
ceptis mortiferis plagis iisque singulari
Dei ope curatis, incensus desiderio ad-
eundi loca sancta vrbs Hierosolymorum,
dedit se in viam voto castitatis obstrictus,
& relictis armis quæ tanquam miles
secum portarat, iisque in æde B. Virginis
Montisserrati suspensis, sacco vestitus ac
panem nudus, cœpit superioris vitæ peccata
deslere, & vt nouus Christi miles inedia,
lacrymis & oratione semetipsum vlcisci.

In memoriam tantæ rei Deique glo-
riam, honorem & splendorem Societatis
eius, Ioannes Baptista Cardona Valenti-
nus, Episcopus Vichensis, & Dertudensis
electus, pro suo in ipsius Patris sanctita-
tem atque eius ordinem amore, hunc la-
pidem hoc in loco collocandum curauit vt
sanctissimo viro, cuique vniuersa Chri-
stiana respublica multum deuincta est.
Sixto V. Rom. Pont. & Catholico Rege
Hispaniarum maximo Philippo I I.

C A-

CAPVT. IIII.

*Religionis ergo Romam, inde Hierosoly-
mam contendit, quæque ei hac in pere-
grinatione contigerunt.*

IAm verò cum aliquantulum recrea-
tus videretur ex morbo, in eum ite-
rum & tertio relapsus est, propterea
quòd inuicto constantique animo sibi
maius onus, quàm ferre posset, impo-
neret. Sed vsu tandem edoctus & in-
credibili stomachi dolore ac hiemis
asperitate victus, de sententia amico-
rum, corpus duabus tunicis vilibus,
cineritij coloris breuibus horridisque
operuit, caput verò eiusdem coloris
dimidiato velut cucullo contexit. Ac
in eo quidem vite genere noster Igna-
tius annum pæne Minoressæ commo-
ratus cõstanter perseueravit. Sed quo-
niam Deus eum ad maiora destinarat,
ex ea solitudine reuocauit, & a deundi
Hierosolymam ei mentem iniecit. Mi-
noressa itaque discessit solo Deo co-
mitatus, qui cum solus agere, sine co-
mitum impedimento cupiebat, tamen
si com-

Profi-
cisci-
tur
Hiero-
soly-
mam.

si cōplures huius itineris comites illi
sefe obtulissent: verum ille solus Barci-
nonem cōtēdit, propterea quod totus
à paterna Dei prouidētia & nutu pen-
dere, nulla in hominibus spe posita,
peroptabat. Barcinonense igitur tem-
plum ad audiendam concionem in-
gressus sessum iuit in gradibus altaris
inter medios puerorum greges. Illic
Elisabetha Rosella nobilis mulier, vt
nostrum peregrinum adspexit, nescio
quo fulgore (vt ipsamet mihi Romæ
narravit) os ei collucere sibi visa est
intueri, vocemque audire, qua illum
iuberetur arcessere. Itaque peracta
concione statim vocandum curauit,
& ad viri sui prandium benigne adhi-
buit. hic inter epulas mirari omnes
eum de rebus diuinis magna grauitate
differentem, insignique modestia ad
amorem veri summique boni cohor-
tātem. Myoparonem inde cōscensurus
erat, vt iam cum nauarcho pactus fue-
rat, sed Elisabethæ consilio mutauit
pactionem, & relicto myoparone qui
in vrbs conspectu naufragium fecit,
in aliam nauem ingressus, Caietam
incolu.

incolumis tenuit, vnde magnis cum incommodis & laboribus Romam petiit. Etenim anno *MD. LXXIII.* vt grauis pestilentia Italiam peruaserat, factum est vt omnibus passim tectis ac moenibus arceretur, & vbi cunque nox eum occuparet, ibi subsistere cogeretur, neque vel tantillum progredi posset fame ac debilitate confectus. Nihilominus tamen quacunque ope potuit Romam Dominico palmarum die peruenit, stationes vrbs augustaque ac sancta loca adiuit, atque apostolicam benedictionem ab Adriano VI. qui tum Dei Ecclesiam administrabat, accepit.

Romæ cum ad dies quindecim subsisteret, multi Hierosolymitanam ei peregrinationem dehortari conati sunt, obiiciendis nauigationis longæ & infestæ periculis, durioris annonæ & morborum incommodis: sed obfirmatus eius animus omnes illorum conatus elusit. Quinetiam leuiter persuasus à quibusdam vt ad persolendum naulum septem vel octo aureos nummos acciperet eos mox accepisse poeni-

poenituit, quòd id minimè conuenire
 & cum extrema paupertate quam
 maximè diligebat pugnare videretur;
 quare factis obuiam pauperibus eos
 diuisit. Iam verò incredibile dictu est,
 quanta, quàm grauia pertulerit in tam
 longinqua peregrinatione incòmoda.
 In publico quippe pernoctare, omnes
 eum à se repellere, ac veluti quoddam
 mortis simulacrum horrere, etiàm
 eiusdem viæ comites & socij, squallore
 corporis atque oris pallore deterriti.
 Sed qui testatur Dominus: *Non di-*
mittam neque derelinquam te, Quis
 Patauium abeunti in æquata agri pla-
 nicie adesse visus, eum suauitate præ-
 sentis suæ recreauit, atque ad tole-
 randa pro amore suo multo duriora
 erexit, facilem denique tum Patauij
 tum Venetiis ingressum præbuit: qua
 in vrbe legatum Caroli Cæsaris &
 Hispaniarum Regis conueniendum si-
 bi non putauit, quòd non humanam
 gratiam, sed tantummodo diuinam
 expeteret. Sed ecce Venetiis noua
 difficultas rursus exorta est; quia non
 defuerunt qui iterum eius nauigatio-
 nis

Iosue 8

Chri-
stus ei
appa-
ret
eum-
que
còso-
latur.

nis cogitationem ex animo conarentur euellere, propterea quòd anno superiore Rhodus insula in Solymani Turcarum Imperatoris potestatem venisset, & febris fuisset afflictus Ignatius. Verum nullæ machinæ potuerunt aut eius animi magnitudinē vincere, aut spem debilitare, quin si vel actuariolum è portu solueret, eo Hierosolymam ipse Deo duce traiceret.

Interea de more victum ostiatim quarebat & in publica Sancti Marci area, eius ciuitatis potissima, noctem exigebat, quando Senatorem è prima nobilitate suauiter quiescentem in lectulo cælestis eiusmodi vox excitauit è somno: Quorsum tam mollis & exquisitus accubitus? domus adeo magnifica & lauta? interim dum seruus meus pernoctat nudus & pauper in publico? tu in pretioso strato decumbis; ille iacet in humo nuda sub dio. Hic ille ingenti metu perculsus cōfestim è lecto se corripit, peregrinum querit diligenter, deprehensumque in area D. Marci humi cubantem, cum eum esse sentiret de quo vox illa monuerat,

A patritio Veneto Dei monitu nocte queritur & humi iacens inuenitur.

nuerat, domum deduxit ac perhonorificè liberaliterq. tractauit. Sed cùm honores & delicias eiusmodi respiceret, incidissetque in popularem quendam ac veterem sodalem suum, multis ab eo precibus rogatus à lautiore hospitio ad eius conuictum se recepit. Haud longo interuallo ad Andream Gritum Venetorum ducem accessit, ab eoque contendit, vti eius auctoritate, prima nauigatione facultas sibi transmittendi mare gratis concederetur. Annuit ille præcepitque vt prætoria naui qua nouus Gubernator vehebatur sine nauulo in Cyprium transportaretur. Soluit igitur prid. Id. Iul. anno CIO. IO. XXI. quo die æger medicinam hauserat, quamuis ob hoc medici manifestum ei vitæ discrimen denunciarent. Sed superioris medici ductum secutus, breui inter nauigandum perfectam sanitatem recuperauit. Multa, vt fit, flagitia in ea nauicommittebantur quæ noster peregrinus amore Dei vehementer incensus, magna libertate reprehendebat, quod cùm vectoribus minus probaretur, de
 eo ex-

Nauigat
 Hiero-
 soly-
 mam,
 mag-
 neque
 pericu-
 lo li-
 beta-
 tus.

Loca
sancta
singu-
lari
cum
deuo-
tione
inuisit

eo exponendo in deserta quapiam in-
sula deliberarunt; verum ad eam ap-
propinquantes nauis aduerso repente
vento nauis reiecta non potuerunt co-
gitata perficere. In hac nauigatione
Deus suæ præsentia suauitatem ei sæ-
pius impertiait, eius animum spe ro-
borauit, & incredibili gaudio confir-
mauit, tandem prid. Kal. Sept. saluum
& incolumem Ioppen inuexit, Hie-
rosolymamque ante diem xviii. Kal.
Octobr. perduxit. Magis est cogitare
quàm dicere, quanta voluptate Deus
eum perfuderit cum primùm sanctam
illam ciuitatem vidit, quanta gratia in
ea commorantem affecerit, quantam
alacritatem attulerit, cum ea loca ve-
nerabundus adiret, quæ Dominus sua
præsentia consecrauit, quanta conso-
latione permulserit illius diuini bene-
ficij memoria, quod nulla mens aut
cogitatio capere possit. Constituerat
Hierosolymis reliquum vitæ suæ tem-
pus degere, hominumque saluti pro
sua virili transmittere, quamuis hoc
postremum nulli patefaciendum pu-
taret, ne quisquam eum laudandi vel

de eo

de eo bene sentiendi hinc occasionem acciperet. Sed cum voluntatem in iis sedibus restandi Præposito Prouinciali Franciscanorum exposuisset, multis grauibusque incommodis ex eo cognitis, de Patris ipsius sententia, Deique nutu eum ad maiora vocantis, in Hispaniam nauigare decreuit, & illud vitæ genus amplecti quod Deus sibi gratum acceptumque esse monstrasset. At priusquam Hierosolyma decederet, reuisendi montis Oliueti, in cuius saxo cernuntur adhuc Christi ascendentis in cælum impressa vestigia, mira eum incessit cupido; quo ut voto potiretur, clam se subdixit, & nullo duce, nullo comite, nullo Turca custode (que res est ibi plena periculi) solus properauit ad montem. Cum desiderij sui compos abscessisset inde, noua cupiditate rursus incensus notandi quæ cæli plaga situm esset dexteri, quæ sinistri pedis vestigium, iterum ad eundem recurrit: cumque ut admitteretur nihil haberet quod pro mercede custodibus daret, cultellum & forficulas obtulit. Quamuis autem &

In monte Oliueti quid ei acciderit

Christus eum sua præsentia consolatur;

B

Franz

Franciscanae familiae Patres, & Christianus ab iis ad hominem perquirendum missus, acriter eum increparent, solitam tamen animi tranquillitatem retinuit, quod Christum presentem & ad portam usque coenobij praeeuntem cerneret; quo viso, supra modum recreatus omnem cum gaudio molestiam superabat.

CAPVT. V.

Hierosolyma in Hispaniam reuertit, multisque eripitur periculis.

CVM autem peregrinus hic noſter Hierosolymis in Italiam reuertetur, vt adulta hyeme, omnia glacie niuibusque concreuerant. Interim linea dumtaxat veste concisoque ad humeros thorace & tunica breuiore semiamictus, calceis pedibus indutis, cruribus nudis incedebat. Cum tres porro in insula Cypro naues offendisset vesificari paratas, vnā Turcarum, Venetorum alteram, firmam illam omnibusque rebus egregie instructam; tertiam modicam, male coagmentatam

mentatam & vetustate cariosam. In hanc conscendit Ignatius, propterea quòd nauarchus Venetæ navis cum propter egestatem repudiasset, addidissetque contumeliosè factus: Si sanctitas eius hominum prædicationi responderet, calcaret pedibus freta si vellet, nihil esse metuendum, nullum vitæ discrimen aditurum. Tres igitur illæ, secundo quidem vento simul soluerūt, sed præcipitante iam die coorta est atrox & sæua tempestas, qua Turcica cum omnibus omnino vectoribus fluctibus hausta periit. Veneta in conspectu Cypri ad scopulum afflicta saluis tamen hominibus confracta est. Sola postrema, qua seruus Dei traieciatur, anno CIO. IO. XXIIII. medio Ianuario Venetias incolumis tenuit. Hic paucis diebus cum restitisset, viæ se rursus commisit vt in Hispaniam remigaret, quindecim sexdecimue tantum nummis argenteis liberalitate cuiusdam donatus, pannique frusto ad fouendum stomachum nuditate & furoris asperitate languentem. Quo in itinere Ferrariam cum diuertisset,

Redit
in Ita-
liam,
sola
qua ve-
heba-
tur
navis
salua-
tur,
alii
pere-
unti-
bus.

pecuniam
sibi
datam
erogat
pauperibus,
ipseque
stipem
querit.

In Hispanorum,
Gallorumque
statione incidit.

facraque in æde supplex Deum oraret, mendicis quibusdam manus ad stipem porrigentibus largitus est quidquid pecuniarum acceperat; indeque egressus ostiatim ad cibum fragmenta panis precario, suo more, quærere coepit. mox Genuam profectus qua vel Hispanorum vel Gallorum præfidiis cuncta tenebantur (quos inter tota Gallia cisalpina graue bellum exarserat) nec non ab Hispanis militibus comprehensus ut explorator male mulctatus, & ut fatuus irrisus est atque contemptus; sed & pugnis & calcibus hominem contuderunt, vehementer in media verberum acerbitate gaudentem. Dimissus ab Hispanis in stationes Gallorum incurrit, sed euentu dissimili, humaniter quippe ab iis habitus, tandem Genuam Deo duce peruenit: inde periculoso & infesto pyratis mari Barcinonem reuectus, ut qui portus fuerat primus, idem esset eiusdem nauigationis extremus.

CAPVT. VI.

*Proximi iuuandi gratia, dat operam
litteris. acriter in vitam eius doctrinam
que inquiritur, sed sana sancta que de-
prehenditur.*

Repetiuit Hispaniam Ignatius ma-
gna Deo seruiendi cupiditate in-
census in eo genere vitæ, ad quod ab
eo vocaretur, omnibus tamen in re-
bus proximi salute proposita. Capto
igitur maturo cōsilio reque Deo com-
mendata, studia decreuit amplecti; vt
ad diuinam gratiam etiam litterarum
lumen accederet. Quamobrem id
ætatis vir annum enim agebat trigesi-
mum tertium, Hieronymo Ardeballo,
Iudimagistro Barcinonensi, viro in
primis bono & pietatis laude præstan-
ti, in disciplinam se tradidit primis
grammaticæ præceptis imbuendum.
Elisabetha interim Rosella quam dixi-
mus, matrona pia & nobili, omnia ei
ad victum necessaria suppeditante.
Tantus eum diuini amoris vis sui que
peruincendi ardor inceserat. Vnde

Dat
operã
litteris.

B 3 tametsi

tametsi dæmon in varias se figuras conuerteret, & nihil non ad labefactandum Ignatium à studioque reuocandum moliretur: magis tamen Dei gratia animique constantia ad perseverandum, quàm hostiles machinationes ad eum frangendum, fraudesque valuerunt.

Barcinone stomachi morbo leuari sibi visus est, quamobrem ad solitam poenitentiae seueritatem reuersus, cuius feruorem propter inualetudinem grauissimosque tanti itineris labores intermiserat, calceos ita perforauit vt rescissis tantummodò soleis integra superiori parte ad ostentationem vitandam ineunte hieme nudis plantis incederet. Neque verò solum in hoc sed in reliquis etiam poenitentiae studiis eandem rationem seruabat.

In hac vrbe duo commemoratione digna contigerunt, in quibus patientiae & caritatis exempla monstrauit. Primum cum certum & exploratum haberet, petulantes quosdam adolescentes liberius frequentare sacras virgines coenobij Angelorum è Dominicana

nicana familia, quod extra muros vr-
bis ea tempestate situm erat, his per-
suadere conatus est, vt ad vitandas
occasiones illos aditu prohiberent,
animumque ad veram pietatem & re-
ligionem adiungerent. Cùm verò
procaces illi huius consilio sibi ianuas
occlusas esse cognoscerent, primùm
minas intentare, tum ex insidiis oc-
cupatum Ignatium adeo graui fu-
stuario multare, vt æger inde decum-
bere cogeretur. Nec sic tamen eius
animi fortitudo potuit ab incepto
retardari: quinetiam latabatur, quia
dignus fuisset pro nomine I E S V con-
tumeliam pati. Alterum fuit eiusmodi:

Cum ex Angelorum cœnobio rediret
Ignatius hominem ad viam Lullia-
nam impulsu dxmonis ex ædium sua-
rum trabe laqueo suspensum audiuit,
eò celeriter aduolauit, & pendentem
ex infelici tigno restem abscidit: ac
tametsi de eius morte nemo dubita-
ret, humi tamen abiectus pro hominis
salute Deum orare supplex institit,
hominemque appellauit, & ecce ita
restitutus est sensibus, vt peccata sa-

Ob
impe-
dita
pecca-
ta fu-
stua-
rio ex-
cipitur

Cui-
dam
qui se
suspen-
derat,
vitam
spa-
tium-
que
confi-
tendi
impe-
trat.

cerdoti confiteretur, actum demum animam inferorum faucibus ereptam Deo redderet. Ea res consideratis omnibus miraculi loco habita breui vniuersam ciuitatem famâ compleuit.

Barcinone biennium exegit ad studia grammaticæ intentus: tum verò de quorundam eruditorum hominum sententiâ anno CIO. IO. XXVI. Complutensem Academiam ad capeffendas altiores disciplinas petiuit. Ibi cum ad publicum nosocomium diuertisset, consilio nonnullorum eum cuncta celeriter & promptè deuorare cupientium Dialecticam & Physicam & Magistrum sententiarum non sanè felici successu simul aggressus est. Ea quippe multitudo & varietas intelligentiæ tenebras offudit, & memoriæ perturbationem confusionemque attulit. Sed cùm studio caritatis arderet, & hominum non solum animis sed etiam corporibus opitulandi desiderio flagraret, nec continuis studiorum laboribus fractus, nec ostiatim mendicandi cura debilitatus, eodem tempore pueris aliisque rudioribus fidei rudimenta

rudimenta tradebat, compluribus aliis per orationem & meditationem virtutis viam monstrabat, stipemque cogebat ad sustentandam eorum egestatem quos maiori inopia laborare cognouerat. Ea res in hac Academia magnam admirationem effecit, sed tum potissimum cum Ignatium nudis pedibus, lanea tunica natiui coloris amictum viderent, neque differrent ab eo vestitu tres eius contubernales, qui virtutis illius exemplo permoti idem vite genus profitebantur: sicut & alius quidam adolescens natione Gallus qui ad eandem societatem accesserat: quò fiebat, vt etiam per iocum vulgò tunicatorum societas nominaretur. Ea nouitas de Ignatio eiusque sociis variorum vulgo sermonum ansam dedit, dum quisque quod viderat, quod audierat ex animi sui sententia vel mitiorem vel in deteriorem partem interpretatur. Sed cum Ioannes Figeroa vicarius Archiepiscopi Toletani, qui postea Regio consilio prefectus in Regno Castella descendit è vita, diligenter in mores &

doctrinam inquisiisset Ignatij, nihil tamen nec in moribus nec in doctrina nisi sanum comperit, quod & suo testimonio comprobavit. Nihilominus ut virtus eius & veritas magis eluceret, ob quorundam calumnias vanasque suspiciones, duos & quadraginta ipsos dies in publica custodia est habitus, quo tempore dici vix potest, quantas, quam liquidas animo hauserit voluptates, quod patiendi pro Christo vel innocenti sibi oblata esset occasio. Non deerant interim magnæ auctoritatis viri, qui pro singulari in ipsum amore suam operam offerrent ad eum vinculis eximendum. Sed adduci nunquam potuit, ut à quoquam causæ suæ patrocinium suscipi pateretur; neque enim id necessarium sibi putabat qui innocentiam fretus totus à diuino nutu pendebat; ad hæc, si quem forte errorem admisisset, cupiebat videlicet ab ecclesiasticis magistratibus corrigi, quorum ei semper antiquissima fuisset auctoritas. Tandem vero cum sexcūdus & quadagesimus dies abiisset, vnà cum sociis ut innocens est absolutus,

lulus,

lutus, & omni culpæ suspitione liberatus.

Aliud B. Patri contigit in eadem vrbe mirabile: A vicario dimissus è carcere, eodem quo ceteri scholastici genere vestis vti iubebatur: atque ad eam rem vicarius Ioanni Lucenę homini caritatis officiis dedito mandauit, vti stipem per compita cogeret: cùm verò huic rei intenti ambo ciuitatem obirent, si equens forte populus lusum pilæ spectabat ante domum viri è primaria nobilitate, cuius nomen iusta de caussa reticetur. Is huiusmodi collectæ caussa cognita, conuersis in Ioannem Lucenam oculis ira commotus, & quî inquit, conuenit te eo loco virum huc te abjicere? addiditque indignans: Ardeam ego, si hic, pro quo stipem corrogas, rogo dignus non sit. Ea vox grauiter eorum aures vulnerauit quibus B. Patris sanctitas erat spectata & cognita. Eodem die peroptatus de Philippi II. Regis ortu nuntius venit, vnde factum, vt Compluti totaque passim Hispania triumphales ignes excitarentur, dum ergo
idem

Nobi-
lis ro-
gum
Igna-
tio im-
preca-
tus,
eodem
die cō-
flagrat

idem hic nobilis in turrim domus suæ
tormentario puluere instructam ad
ignes artificiosos adscenderet : ecce
ibi temerè illapsâ scintilla puluere-
que correpto, horribili casu cum turri
perustus interiit. Id ubi Patri nuntia-
tum est præ commiseratione dolore-
que illacrymans : Hoc ipsum, inquit,
hodierno die manè domum eius me
prætereunte sibi ipse fuerat impreca-
tus, ego quidem certe, id ei nequa-
quam optavi. Eius euenti repentè to-
tam urbem fama peragravit, fuitque
in miraculis habitum ad illustrandam
huius Ignatij sanctitatem. Compluto
Dominum Fonseca Archiepisco-
pum Toletanum Valissoleti commo-
rantem sibi adeundum putavit. A quo
perbenignè acceptus, operaque sua &
suorum ad omne officium humanita-
tis prolixè delata, viatico insuper in-
structus Salmanticam venit. Ibi ne-
quaquam sibi quiescendum ratus, pro
sua consuetudine cœpit animos ho-
minum excitare atque ad virtutem ac
pietatem cohortari, quo factum est, ut
paucis diebus eius fama adeo percre-
buerit,

buerit, vt religiosi quidam viri metu periculi, reique nouitate & populi concursu permoti, qui frequens ad eum audiendum ventitabat, simul etiam ne in sanctitatis nomine malum aliquod occultum lateret, cui facile postmodum occurri non posset, pro suo caritatis ardore rem ad Vicarium detulerunt. Eorum ergo consilio Ignatius vnà cum socio habetur in vinculis, & ferrea catena bene longa vterque simul ita constringitur, vt alter sine altero neque progredi neque loco mouere se posset. Verùm nec in custodia incitatus ille solitarum exercitationum cursus elanguit: ponebat ob oculos pulcritudinem virtutis, vitij foeditatem, animos audientium ad despicientiam rerum humanarum incitabat. Magni ad eum audiendum fiebant concursus, fructusque respondebat minimè pœnitendus; exultabat inter hæc animo, cum se pro Domino catena vinctum conspiceret. Mortemque pro eo subire vehementer optabat, quem pro se sublatum in crucem meminerat. Eorum

Sal-
man-
tica in
vincu-
la con-
jicitur;
in
eum-
que
inqui-
ritur.

verò

Vita
eius &
doctri-
na fan-
na
sancta
que
pro-
nun-
ciatur.

verò qui ad se consolandum venie-
bant dolorem, & inanem commiserationem eò redarguebat, quòd immen-
sos in cruce Christi thesauros recon-
ditos ignorarent. Duobus & viginti
diebus in iis vinculis, lati atque ala-
cres fuere; abundè suppeditantibus
necessaria amicis, quamque in Igna-
tio viderant sanctitatem mirificè dili-
gentibus. Tandem Baccalaureus Frias
Vicarius, adiutus eruditorum consilio
innocentes per sententiam absoluit,
eorumque vitam & mores ab omni
labe puros, integrosque pronuntiauit.

CAPVT. VII.

*Parisiis studiorum causa concedit, ubi
quodam iuuenes quosdam ad pietatem
alliceret, periculum adit plagarum at-
que infamia; at Dei nutu liberatur.*

Consultò Deus Ignatium reserua-
bat, vt multorum liberorum pa-
rens existeret, ideoque cursum eius
aduersis licet procellis dirigebat in
portum, ad illud gerendum negotium
ad quod eum ante delegerat. Quocir-
ca ad

ea ad conquisitionem multorum sociorum ad educendos & cœno peccatorum hominum animos, rectaque disciplina excolendos incitari cœpit ardentius, simulque in hanc cupiditatem venire Parisios vt adiret omnium tunc Academiarum parentem scholamque communem, & quoddam quasi totius orbis theatrum. Tantusque is ardor fuit, vt neque viri complures & amici auctoritate pollentes, nec vis hiberni frigoris, nec cruentum bellum inter Hispanos Gallosque susceptum, nec viæ hostium excursionibus infestæ, nec exempla crudelitatis in viatores, à militibus expromtæ, Ignatium inde deducerent, quo sese sentiebat cœlestibus auris impelli; consueuerat scilicet inuenire pacem in bello, in periculis securitatem, in laboribus otium & quietem. Igitur viam pedes ingressus per mediam Galliam, Deo duce, ineunte mense Februario anno CIO. IO. XXVIII. saluus & incolumis Lutetiam vsque penetravit.

Parisios a-
spera
hyeme
periculo-
loso
itine-
re con-
cedit.

Antequam in Academia Parisiensi
ad

Studia
eius
Pari-
siis, la-
bores
& per-
secu-
tiones

ad sublimiores disciplinas se applica-
ret Ignatius, latinæ linguæ rudimenta
repetiuit, & in humaniorum littera-
rum palæstra fere biennium absumsit.
Deinde politiori litteratura satis in-
structus in curriculum Philosophiæ
descendit, quo feliciter sanè confecto,
Magisterio artium de consilio magi-
stri sui se decorari est passus, vt esset
quoddam eruditionis testimonium,
quò facilius ad hominum salutem in-
cumberet. His honestatis insignibus
sacræ Theologiæ studia prosequeretur
singulari Dei ope adiutus, quippe ad
perpetuas animi contentiones in
adipiscendâ eius scientiæ cognitione
susceptas, accedebant haud exigua
egestatis incommoda. Etenim princi-
pio Hospitali D. Iacobi domo, preca-
riò receptus, in singulos dies ostiatim
victum quæritabat, tribusque prioribus
annis semel & iterum in Galliam
Belgicam, semel in Angliam, quibus
in locis Hispani mercatores negotia-
bantur, per summam inopiam profi-
cisci coactus est, vt exigua pecunia
donatus, ad prosequenda studia reuer-
teretur.

teretur. Præterea tanto poenitentia studio corpus afflictabat suum, ut ipsa per sese posset omnem valetudinem tollere, qua corrupta necesse habuit studiorum cursum intermittere, ne vitam amitteret. Quid dicam de assiduo labore iuuandi proximum, & ad omnem virtutem cohortandi? Quid de tempestatibus & procellis quæ huius rei causa illi subeundæ fuerunt, quàm multis, quàm variis, quam diuturnis? E scholasticis enim ingenui quidam adolescentes & ingenio ad virtutis laudem singulari, cum nuntium rebus humanis remittere & euangelica sectari consilia statuissent, sermonibus exemplisque B. Patris inducti, facultatibus in egentes distributis, in hospitali domo diuersabantur, & medicorum more victum ostiatim rogabant. Ea res grauissimos Academia totâ motus excitauit magnoque erat in odio parentum Ignatius, quo fonte genus hoc vitæ manasse sibi persuaserant, quam insaniam æstimabant. Tantumque valuit inuidia, ut eum apertè criminarentur, multosque
atroces

atroces de eo rumores, vt mos est maleuolorum, in Dei seruos dissiparent.

Neque res in sermonibus conquisiuit, sed (quod est turbulentorum & malè moratorum supplicium) in gymnasio S. Barbaræ, in quo studiis artium operam dabat, crudelis ei & publicæ verberationis terror iniectus est, propterea quòd sodalibus suis auctor fuisset ad frequentanda sacramenta, Deum festis diebus supplicatione placandum, denique eius consilio quidam Amator nomine, Hispanus discipulus, collegium deseruisset, rebusque omnibus abdicatis nudus se ad Christum nudum applicasset. Quamuis autem surgentis huius in sese machinationis maturè fuisset admonitus, collegij tamen fores occlusæ cum essent, ære Campano signum datum, magistri virgis armati, frequentissimique discipuli ad spectaculū adessent, ita presentiam animi retinuit, vt neque titubaret, neque se in latebras abderet, neque vllam timoris significationem daret. Verùm ne imminueretur Dei gloria, ne quâ virtus ignominia

minix labe notaretur, néue plantæ
nouellæ atque florecentes radicitus
ea tempestate vellerentur, gymnā-
siarcham adiuit, suamque apud eum
sapienter at liberè causam egit. Affe-
rebat ille quidem, quod in se erat
promptam & paratam subeundæ prop-
ter Christum poenæ voluntatem; ex
altera parte tamen vehementer se do-
lere aiebat, iacturam eorum quorum
animis igniculi virtutum nuper insiti
nondum adoleuissent, si propterea
quòd iis colendæ pietatis auctor
fuisset, virgis cederetur. Qua oratione
ita gymnasij moderatoris flexit ani-
mum, vt ille coenaculum ingressus
omnium expectationem falleret, &
cui supplicium parabatur supplex ab
eo errati veniam posceret, qui ita
affectus esset, vt aliorum salute cu-
randa Dei solius honorem quæreret,
suum negligeret.

Ad eum modum periculo atque in-
famia liberatus Ignatius, integritas
eius cognita, magna que eius nominis
existimationi facta accessio. Quin
etiam collegij præses Iacobus Goues-
anus

Quam
viam
Deus
paravit
Ignatio &
sociis
eius in
Indias
Orientales.

anus natione Lusitanus, doctor & eruditus & sanctus, eum tanta deinceps benevolentia, cunctosque filios eius complexus est, ut eo potissimum auctore Ioannes III. Lusitanix Rex e Societate IESU Patres in Indiam miserit, qui vastas illas & longinquas regiones peragrans fideque imbuendis barbarorum animis, & ad Dei cultum adducendis vberimos fructus extulerunt. tantum boni Deus eruit ex hac occasione minima dedecoris & ignominie plenissima.

Quinimo ut veritas oculis hominum testator esset, & B. Patris innocentia magis eniteret, quidquid in ipsum homines moliebantur, illud ad fructum & utilitatem ipsius imprimis sociorumque traducebat, qui imitanda virtutis eius amore in dies se ad eius societatem aggregabant, quod in hac ipsa vrbe manifestum fuit, postquam aduersarij eius maledictis & criminationibus non contenti, Ignatium etiam ad sacrum fidei quaesitorem detulerunt. Is erat eo tempore Matthæus Orri Theologiae Magister è
Domi

Dominicana familia vir eruditus & pius. At ille doctrinam eius moresque, & libellum sacrarum commentationum Minoreſſe, vt diximus, compoſitum, quem exhiberi ſibi iuſſerat ita probauit, vt huius exemplum, illius permiſſu, ſibi deſcribendum curarit; denique integritatis ei & innocentiaꝝ teſtimonium, publici notarij chirographo & ſigillo munitum dederit. & hic ipſe fuit qui poſtea Romæ Ignatium grauiffimè cum ſociis accuſatum ſuo teſtimonio mira opportunitate defendit, vt ſuo loco dicturi ſumus.

CAPVT. VIII.

Ignatius ſocios ſibi adiungit. Iter eorum Hieroſolymam impeditur. Saluti ſe dedunt proximorum.

QVoniam verò in eam curam tota mente incumbebat Ignatius, vt adiutores & adminiſtros curandæ ſalutis animorum ſibi adiungeret, nihil fuit ei antiquius, quàm vt aliquos adoleſcentes aptos ad hoc munus & benemoratos eiufdem propoſiti ſocios ſibi adiun-

Socij
quos
Parisijs
colle-
git, vo-
taque
ab iis
edita.

adiungeret. Itaque Petrum Fabrum
Allobrogem, Franciscum Xauerium
Nauarrum, Iacobum Laynem Segun-
tinum, Alphonsum Salmeronem Tos-
letanum, Simonem Rodriguez Lusit-
tanum, Nicolaum Bobadillam Palen-
tinum commodè nactus est. Ad eos
accessere postea tres alij, Claudius
Iayus Allobrox, Ioannes Codurius
Ebredunensis, & Paschasius Broüetus
Ambianensis, collectisque omnibus
vniuersi numero decem fuerunt. Mir-
rum dictu quanta fuerit inter ipsos
animorum & voluntatum consensio,
quamquam diuersæ nationis homi-
nes, & Hispanis eo tempore Galli per-
mixti, quo duo regna grauissimo inter
se bello dissidebant.

Omnes erant laurea artiumque de-
corati insignibus, & in Theologia
studio versabantur. Decimo octauo
porrò Kal. Septemb. quo die Assum-
tionis Deiparæ memoria celebratur,
confessione peccatorum expiatis ani-
mis, sumtoque pane cælesti, in æde
suburbana montis Martyrum ob-
strinxere se voto singuli res humanas
abdicandi

abdicandi ad constitutam diem, & in
perpetua paupertate seruiendi saluti
proximorum, nominatim autem nauigandi
Hierosolymam, infidelium animos
Deo conciliandi, & ad eius
cultum adiungendi gratiâ, si quidem
Venetiis intra anni spatium soluendi,
vel posteaquam eò traiecissent, ibidem
commorandi facultas esset; sin
minus Romam adirent, & Pontifici
Maximo suam operam impensè ad
auxilium ecclesię proximique defer
rent. His rebus ita constitutis, sociis
emenso studiorum curriculo Venetias
iter indixit, vt eorum quorundam
confectis in Hispania aliisque viis
negotiis, inde rediens illos ibidem
ipse præstolaretur.

Iraque Parisiis discessit in patriam, In
quò cum peruenisset, nullis precibus Hispa-
flecti potuit, vt paternam in domum niam
quam frater natu maximus familie profi-
princeps administrabat, diuerteret, cisci-
cui nosocomium prætulit, victumque tur.
de more ostiatim quæsiuit.

Plebem hinc Christianę doctrinę
rudimentis imbuere, sacrasque con-
ciones

Quid
in Pa-
tria fe-
cerit.

Varia
edit
mira-
cula.

ciones ad populum habere institit, tanta frequentia, vt templorum exclusus angustiis in agrum prodire cogeretur, multique arbores ad eum facilius audiendum videndumque occuparent. Quanquam verò febris iactaretur corporeque esset infirmo, quauis tamen hebdomade iterum & tertio concionabatur, tanta vocis contentione vt trecentis etiam passibus & eò amplius distantium ad aures perueniret id quod ab omnibus quasi in miraculi loco ponebatur. Fructus autem respondit adeo copiosus, vt multi à turpitudine vitiorum ad honestam vitæ disciplinam reuocarentur, multaque præclara atque utilia ad leuandam inopum egestatem, & tollenda scelera decernerentur, vt non animis solùm, sed corporibus etiam prospiceretur; quo factum est vt totam breui regionem impleret & famam rerum mirabilium & pulcerrimarum amore virtutum. In iis enim sedibus Bastidum quendam nomine, multis annis comitali morbo laborantem curauit: duas item feminas, vnã quidem

quidem nobilem quam exulcerati
pulmones, tussis, macies phtisisque
extenuabat: alteram quam spatio
quattuor annorum spiritus malignus
afflarat, aliaque mirabilia permulta
prodigiorum loco habita, diuina vir-
tute perfecit. Quamobrem eum vt
virum sanctum suspiciebant omnes,
eiusque vestem religiosè attrectare
conabantur. Tandem ea prouincia
decessit omni viatico destitutus ac
precario victitans Pampelonam, Se-
guntum, Siquenciam, Toletum ad
agenda sociorum negotia peragrauit.
Inde Valentia nauim paratam con-
scédens, multis iactatus incommodis
Venetias tenuit, vbi socios, vti Lutetia
conuentum erat, opperiretur.

Sed quia dæmon apertas iam cum
eo gerebat inimicitias, prospiciebat
que ab eo sibi graue bellum immi-
nere, sicut alibi sic & Venetiis in inui-
diam vocauit, ministrorumque suo-
rum voce proclamauit, eum effigie ab
Hispanis ignominia causa publicè
cremata, ex iudicij incendio profu-
gisse. Sed ab his aliisque eiusmodi

Vene-
riis ac-
cusa-
tur, &
absol-
uitur.

C

crimi-

criminationibus Hieronymus Verallus Archiepiscopus Rosanus, qui tum apud Venetos summi Pontificis legatione fungebatur, posteaque in collegium patrum purpuratorum est cooptatus, Ignatium purgavit & innocentem absoluit. Itaque dum sociorum aduentum præstolatur, de solitis occupationibus nihil remittens; nonnullos sibi novos commilitones pios & eruditos adsciuit, quosdam viros nobiles è Senatu virtutum studiis informavit, omnibus denique quibus eius erat sanctitas spectata & cognita, cum signa impressa pietatis, tum iucundissimam sui memoriam reliquit.

Socij
Venc-
tiis
cōue-
niunt,
&
ægris
in hos-
pitali
deser-
uiunt.

Tandem socij Lutetia Venetias ap-
pulerunt anno CIO. IO. XXXVII. ante
diem 6. Id. Ianuar. multis laboribus
exerciti tum pedestris itineris longi-
tudine, tum anni tempestate incom-
moda. Sed omnes difficultates ac mo-
lestias freti cum ope diuina, tum ar-
dentes maiora pro Deo patiendi cu-
piditate superarunt.

Vt verò ad Ignatium nouis iam so-
dalibus auctum peruenerunt, quanta
dici

dici non potest inter sese gratulatione
complexi; Mox valetudinariis distri-
butis, agros quacunq̄ue potuerūt ope
recreare cœperunt. Inde Romam
profecti eadem qua Parisiis venerant
ratione ostiatim victu quærendo, &
per verne inedia tempus quotidianâ
ieiunii lege accuratè seruanda. Dein-
de fausta Pauli III. Pont. Max. preca-
tione, tum eius Hierosolymam nauis
gandi remanendique auctoritate mu-
niti, ad Ignatium qui Venetiis restite-
rat summa item rerum omnium ino-
pia regressi sunt. Ibi sacerdotio qui
sacerdotes non erant initiati sunt eo-
dem anno CIO. IO. XXXVII. D. Ioannis
Baptistæ natali die, cùm prius vota
paupertatis & castitatis ad pedes Se-
dis Apostolica legati nuncupauissent.
Porro dum constitutæ Hierosolymi-
tanæ nauigationi dies adesset, ne quid
abiret temporis sine fructu, in varia
interim Venetorum oppida socios
distribui placuit. Ignatius ergo, Pe-
trus Faber, & Iacobus Laynes Vice-
tiam profecti sunt, & in agri suburbani
deserto, semiruto, ventisque peruiso

Sacer-
dotio
ini-
tiantur &
per
Vene-
tam
ditio-
nem
distribui-
tur.

tuguriolo quadraginta diebus comorati, quo in loco Patres è Capuciorum familia sibi postea domum ædificarunt. Modicis stramentis humus tecta lectus erat: precarij panis frustulis vescabantur situ obducti magnoque labore quæsit, qui & aqua macerandus & percoquendus erat, vt in cibum esset aptior.

Hoc
solo
anno
mare
clau-
sum
eunti-
bus
Hiero-
soly-
mam.

Labente vero die cum transmittendi Hierosolymam essent omni spe depulsi, celebriores academias Italix excolendas sibi descripsere: ipse vero Ignatius Petro Fabro & Iacobo Layne comitatus, Deo vocante, Romam adiuit ad iacienda illius Societatis fundamenta, quæ esset Dei gloriam per orbem terrarum adeo propagatura. Qua in re illud euenit mirabile, vt cum superioribus annis compluribus ante MD. ID. XXXVII. & sequentibus vsque ad LXX. naues peregrinorum in orientem soluere consuessent, eo dumtaxat anno clauderetur mare. diceres Deum Ignatio sociisque viam ad maiora præstruere quam ipsi vel cogitare vel mente cõplecti potuissent.

CA.

CAPVT. IX.

*Societas IESV fundatur atque à S. Sede
Apostolica approbatur, Ignatius pri-
mus ei Generalis præponitur.*

Honore sacerdotij decoratus Ig-
natus annum plenum & inte-
grum collegit animum, & ad primum
illud & augustissimum sacrificium
idoneè comparauit. Interea B. Virgini
toto pectore supplicauit, vt quæ esset
singularis Dei hominumque concilia-
trix, aditum sibi mōstraret ad Filium,
vt à Filio agnitus eundem ipse agnos-
ceret, inueniret, diligeret, ei summam
obseruantiam obedientiamque præ-
staret. Obsecrauit eam præterea, vt ad
suscceptionem tanti negotij facilem
viam patefaceret, remoueretque si
quod impedimentum occurreret. His
desideriis inflammatus, itinere pede-
stri, victu de more precario, duobus
quos diximus comitatus, Romam
rectà contendit. Interea quotidie sa-
crum Domini corpus ab altero susci-
pere piè & religiosè non destitit: vnde

Ignatij in
B. Vir-
ginem
ma-
trem
pietas.

Chri-
stus ei
appa-
ret cru-
cem
baiu-
lans
seque
ei spō-
det
propi-
tium
fore.

Occa-
sio no-
minis
Socie-
tatis
IESV.

mira diuinitus lumina & incredibiles
animo voluptates hauriebat . Ecce
autem cū vrbi Romæ iam immine-
ret , ac relictis comitibus templum
quoddam auium desertumque in-
gressus esset, effuso in orationem ani-
mo à sensibusque alienato , in magna
luce per speciem ei se Deus Pater
ostendit, I E S V Christo Filio crucem
humeris ferenti Ignatium sociosque
commendans: quos cū ille in fidem
ac tutelam recepisset, vt erat cruce
onustus ad Ignatium conuersus, hila-
rique ac sereno vultu compellans,
Ego vobis, inquit, Romæ propitius
ero . Qua diuinitus obiecta visione
mirificè erectus Ignatius rem omnem
suis patefecit ad corroborandos eo-
rum animos, ne quando rebus aduer-
sis frangerentur , vel periculorum
metu deterriti languescerent. Ea luce
perfusus sic animo sanctissimum I E S V
nomen impressit , tantoque crucis
amore succensus est, vt ob eam caus-
sam, Ignatij sociorumque rogatu, Se-
des Apostolica huic ordini Societatis
I E S V nomen imponeret. Sic Paulus
III. Pont.

III. Pont. Max. exculsis iis calumniis quibus appetebatur Ignatius, appellandam censuit. Cum enim Romæ quidam hereticus praua dogmata vulgaret, & audientium animis pro concione venenum infunderet, nostris publicè refellentibus sæuissimam in eos tempestatem commouit, quæ tamen singulari Dei prouidentia breui sedata est. Nisi quis forte casu factum existimet, vt ex Hispania, Gallia, Venetiis alijs alia de causa Romam eodem tempore conuenirent, quotquot Ignatij Iudices ante extiterant, quorumque à tribunalibus non modo absolutus sed præclaro etiam innocentie testimonio ornatus discesserat. Quo factum, vt veritate cognita præfectus vrbs Romæ iubente Pontifice omni eos suspicione liberaret.

Quò maiori consilio Societas hæc noua stabiliretur, idem Pontifex eius instituti cognitionem tribus è sacro purpuratorum Patrum collegio delegauit, & illi quidem, ne res conficeretur, pugnauere; sed omnium acerrimè Bartholomæus Guidiccionius Cardi-

C 4 nalis,

Tempestatem in Societatem excitata Romæ mira que in ea sedanda Dei prouidentia.

In confirmanda Societate difficultas.

nalis, propterea quod è republica Christiana iudicaret, vt à creatione nouarum religionum abstineretur, sed magis veteres labefactatæ, in pristinam disciplinam reuocarentur, vt ab Innocentio III. in concilio Lateranensi, & à Gregorio X. in Lugdunensi lege sancitum fuerat. Nec id cuiquam mirum videri debet: nam & BB. Dominicus & Franciscus summi illi religionum Patriarchæ, familiarum suarum primordia per easdem difficultatum salebras traduxere. Erant quippe hæc opera diuinitus instituta ad hanc erutinam normamque reuocanda. Sed quia Dei Filius Ignatij causam iam antè susceperat, seque propitium Romæ futurum sponderat, ita Cardinalis Guidiccioni voluntatem mutauit, vt ab eius ore vox illa manaret: Nouas quidem religiones probare non possum, hanc tamen improbare non audeo: sic enim animo affectum esse me sentio, vt quò non ducit ratio, eò diuina voluntas inclinet, eoque impellar affectu, quò argumentis adduci antè non poteram. Atque ita,
factum

factum est, vt idem Cardinalis apud Pontificem Societatis institutum prolixè laudaret, & Pontifex eo perlecto hoc quasi oraculum promeret: Digtus Dei est hic: & initia quidè parua, sed sperare se futurum, vt nequaquam exigui fructus inde in ecclesiam redundarent. Et ordinem Societatis confirmauit ille quidem anno CIO. IO. XL. V. Kal. Octob. quo die anniuersaria SS. Cosmæ & Damiani gratulatio celebratur, verùm tamen maioris experimenti causa certo adhuc personarum numero definiuit. Quam confirmationem anno demum CIO. IO. XLIII. renouauit, omni hominum & temporam definitione sublata. Quod ipsum anno CIO. IO. I. Iulius III Pauli III. successor, & deinceps reliqui Pontifices ad hoc vsque tempus, cumulatè præstiterunt, nouis quinimò gratiis Societatem auxerunt & beneficiis ornauerunt, vt eorum diplomata testantur.

Verùm vt ad Ignatium reuertamur, ad eum quem diximus modum confirmata Societate, primi eius commi-

C 5 litones

Paulus
III.
Societatem
Iesu
confirmat.

Ignatius
Generalis
Præpositus
eligitur.

litones qui in Italia restiterant ad
creandum Præpositum generalem Ro-
mam conuenere, ceteri litteras suæ
voluntatis indices miserunt. Atque eo
conuentu communibus suffragiis &
vna omnium consensione Præpositus
generalis Ignatius est designatus. Sed
ille qua erat animi demissione, ne So-
cietati regendæ præficeretur, pro sua
virili pugnavit, vniuersosque suppli-
citer rogauit, ne suis humeris onus
imponeretur cui succumberet, &
quod sine detrimento Societatis ferre
non posset. Hac Patres obsecratione
permoti iacentem eius animum erex-
erunt, quattuor dierum orationes ad
explorandam Dei voluntatem indi-
xerunt. Demum in suffragia rursus itum
est, sed eodem euentu, at nec sic in-
signis illa sui despicientia superari po-
tuit, nec opinio propriæ vilitatis euelli.
Sed cum recessisset in coenobium D.
Petri quod in aureo monte positum
est, paucis diebus ibi commoratus,
totius vitæ maculas aperuit cuidam
P. Theophilo è Franciscana familia,
cui & ante confirmationem Societatis

tis

tis confiteri peccata consueuerat. Igi-
 tur consultus ille cum respondisset,
 ipsum Spiritui Sancto repugnaturum
 si cunctorum suffragationi resisteret.
 Hac voce victus Ignatius, ceruices
 iugo subiecit quod ei Deus impone-
 bat. Itaque eodem anno CIO. IO. XLI.
 x. Kal. Mai. vrbis Romæ celebriora
 templa, & stationes adiuit Patribus
 comitatus ac tribus fratribus è quibus
 vnus eram, atque in aede B. Pauli rem
 diuinam fecit. Inter quam tria reli-
 gionis vota nuncupauit quartumque
 adiunxit, quo Romano Pontifici in
 obeundis quocunque terrarum mis-
 sionibus fidem obstringeret. Ceteri
 deinde sacrum Domini corpus ab
 eius manu sumserunt, cum se iisdem
 votis ad pedes eius obligauissent, om-
 nium animis tanta celestium volup-
 tatum irrigatione perfusis, vt lacry-
 mantibus oculis summas Deo gratias
 agerent, qui ad felicem exitum per-
 duxisset confirmassetque quod opera-
 tus fuerat in ipsis. Ex eo tempore stetit
 ordo Societatis ab Apostolica Sede
 confirmatus, atque ad maiorem Dei
 gloriam

Igna-
 tius &
 socij
 pro-
 fessio-
 nem
 emit-
 tunt.

gloriam vtilitatemque ecclesie, tum
religiosos votis illigatos, tum caput à
quo gubernaretur, habuit.

CAPVT. X.

*Generalis electus, mox vt se gesserit; Socie-
tas propagatur. pie aliquot fundatio-
nes agente Ignatio eriguntur stabiliun-
turque.*

Gene-
ralis
factus
quid
agere
cepe-
rit.

FACTUS Generalis ordinis Magister
Ignatius tale sui muneris duxit ex-
ordium: postridie surrexit bene manè
de lecto & à somno reliquos excita-
uit. Nam assiduam suorum curam ge-
rere suarum partium existimabat, effi-
ciendumque vt suum munus quisque
præstaret. Atque vt quò sublimiorem
dignitatis gradum adscenderat eò
magis etiam sese demitteret, culinam
ingressus in eius officiis multis se die-
bus exercuit; tantaque alacritate ad
alia vilissima quæque ministeria do-
mus accessit, vt ea tractare tanquam
nouitius ad progrediendum in virtu-
te longius, ad coercendas sensuum cus-
piditates abdicandamque voluntatem
videre-

B. P. Ignatij.

videretur. Doctrinam deinde Christianam tradere aggressus, eiusque rudimentis in æde nostra puerorum animos atque ignaræ plebis imbuere, sex & quadraginta ipsos dies in expositione mandatorum, symboli, ceterorumque fidei nostræ mysteriorum continenter posuit. Qui licet ut homo peregrinus Italicè loqueretur, orationemque proferret ad audientes impropriad & incultam, verborum tamen grauitas magnos in eorum animis motus excitabat. Cumque docendi finem fecisset, multi repente sacerdotem adibant acri peccatorum dolore perculsi, atque ad eius pedes genibus nixi tantos eiebant gemitus, ut inter confessionem nimia vi lacrymarum crebrius insisteré, & vocem interrumpere cogerétur. Testis huiusce rei sum locuples, & quia tum è pueris nondum excefferam, quæ docuisset ipse pridie, ego postridie recolere solebam. Huc accedebat labor nouellæ Societatis radices altius figendi totoque orbe propagandi. Eandem quotidianis ipse orationibus alebat, prudentia

dentia gubernabat, caritate accendebat, animi magnitudine defendebat, denique ad virtutem acuebat eximia probitatis exemplo. Ad hæc Deus qui eum nec opinantem ad tale opus delegerat, tantam ei gratiarum copiam largitus est, vt quidquid susciperet absolutum illico perfectumque iri, certum atque exploratum videretur.

Primo
post
confir-
matio-
nem
suam
anno
Socie-
tas mi-
re pro-
paga-
tur.

Tantum quippe valuit eius virtus & industria, vt ab Apostolica Sede confirmata Societas (quod est omnino mirabile) minimis initiis ita creuerit, vt vnus anni spatio cancellis suis egressa, sese in Galliam, Italiam, Germaniam, Hispaniam, Lusitaniam, Hiberniam, Indiamque occidentalem effunderet.

Præfuit B. Pater Societati annos quattuordecim, menses tres, dies nouem à decimo Kal. Mai. MD. XL. vsque ad prid. Kal. August. anni MD. XLVI. quo die discessit è vita. Hoc interim spatio nūquam Roma nisi bis abfuit, semel cū in regnum Campanum profectus, iterum cū Oruictam vt ad Paulum III. Pont. Max. de
grauis

grauissimis negotiis referret, quæ duobus hisce temporibus casus obtulerat. Interim in hac cura versatus est, ut stabiliret & gubernaret ipsemet Romanam domum, quæ esset mater ceterarum, vnde nostros varias in partes mitteret concionandi gratia; iis præceptis instructos quorum normam ac regulam secuti, dignè Christi ministerio fungerentur. Sed quia Societatis integritas, famaue Dei beneficio manabat in dies latius, quæ mirificè valebat ad conciliationem animorum, ob idque multi collegia expetebant, ut eius doctrinæ laborisque fructum perciperent, hoc etiam agebat ut hanc prouinciam quibus in locis magis necessarium videbatur idoneis in primis hominibus probatissimisque manderet, & ipsa Societas tanquam nouella quædam planta, quam Deus in ecclesia pro sua bonitate volebat longè latèque propagari, radicibus firmata conualesceret. Denique quia B. Patrem eiusque familiam dæmon iam inde ab initio ferre non poterat, falsisque criminationibus & calumniis

Occupationes Ignatij Romæ.

cam

eam identidem onerabat, acriter tum maximè à se suisque depellèdas ratus, veritatem mendacio opprimi minimè patiebatur.

Opera
piaque
funda-
tiones
quas
Romæ
procu-
ravit.

Verùm, quia domesticis oneribus tantis ac tam grauibus contentus esse non poterat, quibus vel robustissimus quisque succubuisset, ad externos etiam se transferebat, & eos ingenti caritate ad salutem vocabat. Laboravit enim vt inueterata quædam Romæ vitia tollerentur, eaque statuerentur quæ essent cum hominum salute coniuncta; in quibus illud fuit, vt lex Innocentij III. iam intermortua renouaretur, qua cauetur, ne medicus possit egroto operam studiumque nauare, priusquam animus sit sacra delictorum confessione purgatus. Deinde vt locus in vrbe decerneretur Iudæis & infidelibus alendis, qui vellent lucem veritatis aspicere. Ab eo profecta sodalitas illa quæ in cœnobio B. Marthæ constituta, à Gratia Mariæ nomen accepit; in quam vsque eo reciperentur profligatæ mulieres siue matrimonio iunctæ siue liberæ, quoad viris reconcilia-

cilia-

B. P. Ignatius.

67

ciliarentur, vel ad meliorem frugem reuocarentur. Quæ res pro ardenti sua caritate adeo ei cordi fuit, vt cum è cœno peccatorum emerfissent, eas nonnunquam luce palam ad B. Marthæ comitaretur; nec ætas, nec quæ valebat auctoritas, nec dignitatis gradus in quo Deus eum collocarat ab hoc officio retardaret. Cùm verò quidam obiicerent in his mulierculis fere operam perdi, quippe cùm inueterata peccandi libidine, facilè ad ingenium redire, inque eadem vitia relabi soleant: Minimè, inquit, immò si omnibus vitæ meæ curis & vigiliis id efficere possum, vt harum aliqua noctem vnam peccatis vacuum ducat, bene feliciterque susceptas arbitror, vt vel exiguo illo tempore diuina maiestas non offendatur.

Nec minori cura pupillorum orbiculi subuenit, eius enim opera assignatæ sunt habitationes duæ pueris ac puellis, quæ amissis parentibus, omnibus pariter vitæ commodis essent destitutæ. Denique maiorem in modum laborauit, vt constitueretur cœnobium

bium S. Catharinę vulgò de funariis
asylum commune virginum; quę vel
egestate vel sua negligentia, vel pers
fidia matrum, pudicitię discrimen
adirent. Atque vt eximius hic in
proximos amor & in rebus pro Deo
agendis animi constantia magis elu
ceret, Deus in ipsum sauas subinde
tempestates indidem oriri patiebatur,
quę tandem ad veritatem tanquam
ad scopulum allisę frangebantur om
nes; vnde magis eius acta confirma
bãtur, & sanctitas euadebat illustrior.
Fidem superare videbatur, vt vnus
sustineret tot onerum grauitatem qui
bus beatus hic Pater premebatur im
becilla præsertim ac tenui valetudine.
Nam præter eas de quibus diximus
occupationes quę multos etiam bene
fanos defatigassent, accipiebat quo
tidie litteras ex omnibus orbis pænè
partibus, à principibus omnisque ge
neris optimatibus, quibus alius pre
ces, alius consilia, alius eius indu
striam suis in negotiis exposcebat:
multi item pro beneficiis ex labore
filiorum acceptis, gratulabãtur: mitto
cetera

cetera, quibus procul dubio fractus debilitatusque succumberet, nisi Dei ope sustentaretur; qui ita leuabat Ignatium, ut quò esset infirmior, inque onere tam graui quo magis humano esset auxilio destitutus, eò maiorem præferret alacritatem, Deique virtus magis in eius infirmitate splenderet. Denique B. Pater animi virtute corporis debilitatem subleuabat, huius vitæ labores patienter ferebat, ex vnius diuinæ nutu voluntatis suam pendere desiderans. Sed quamuis ita se res haberet, tanta cupiditate tamen Dei videndi fruendique ardebat, ut nunquam de morte sine lacrymis gaudio fluentibus cogitaret.

CAPVT. X.

Ignatij felix exitus, sepultura, oris & corporis conformatio.

Quamobrem ingrauescente iam ætate, morbis oppressus, turbulentis ecclesiæ temporibus afflictus, Christique intuendi desiderio, gemitibus eum obsecrauit, ut huius vitæ
exilio

exilio liberatus, eò migrare sibi liceret, vbi liberius laudes eius decantaret beatoque cōspectu frueretur. Nec irritas fuisse preces signis haud dubiis intellexit. Scriptis enim litteris ad Dominam Leonoram Mascarenam, quæ Patris ipsius erat studiosissima & Catholici Hispaniarum Regis Philippi II. pueritiæ præfuerat, ei ad extremum valedixit, addiditque (vt ipsa mihi narrauit) has esse litterarum suarum postremas, seque in cælo maiori impostero studio salutem eius curaturum. Tametsi igitur grauiori morbo non vrgeretur, qui domesticos aliqua mortis imminentis suspicione percelleret, sed tantummodo solita debilitate langueret, cum tamen extremum sibi diem aduentare præsentiret, animum confessione expiauit, & cælestibus epulis refecit; quod ei solemne erat, quoties rem ipse diuinam facere non posset; deinde tertio Kal. Aug. sub vesperam P. Ioannem Polancum, quo in scribendis litteris vsus fuerat administro, tale nihil opinantem vocauit, eique animo tranquillo obitum sibi

sibi instare prædixit; quamobrem suo nomine summum Pontificem mature adiret, ab eoque post religiosa pedum oscula, faustam sibi precationem peccatorumque indulgentiam impetraret, quò lætior & securior migraret è corpore. Eam verò summus Pontifex admodum libenter magnaue significatione tum amoris, tum doloris impertiiuit.

Aduocati deinde medici, cum nullum ab eo morbo periculum esse dicerent, siluit Ignatius: nam qua erat animi demissione, dona Dei quibus erat præditus, futurique præscientiam ostentare nolebat, quare suam medicis libertatem relinquere statuit, eorumque sequi iudicium quidquid tandem illi præscriberent. Itaque postridie manè, prima ab ortu solis hora prid. Kal. Aug. c. d. lvi. feria hebdomadæ secunda, sublatis manibus, sereno vultu, oculis in cælo defixis, voce menteque appellato **I E S U** nomine, animam suo reddidit conditori. Vir modestia planè mirabili, quam ad vitæ finem vsque seruauit. Cùm enim

Dies
obitus
eius
vlt.
Iulij
1556

extres

extremum obitus sui diem non ignos-
raret, animum tamen inducere non
potuit, vt, quod in eius erat arbitrio
vicarium sibi sufficeret, aut filios ad
eos exhortandum vocaret, faultaue
precaione prosequeretur, aut alio
quopiam fungeretur officio Patris,
prorsus quasi omnium infimus esset,
nec vllam operam ad constituendam
Societatem contulisset.

Ætatis agebat cum discessit annum
sexagesimum quintum, à conuersione
trigesimum quintum quos in extrema
paupertate, pœnitentia, peregrinatio-
nibus, litterarum studiis, vexationi-
bus, vinculis, compedibus, laboribus,
ærumnisque traduxit, quæ omnia pro
Christo summa lætitia animique mag-
nitudine pertulit. Conatus est item
dæmon & cuiusque generis aduersarij
totis eum viribus affligere, susceptis-
que ad Dei gloriam conatus eius dis-
turbare, sed inuictò animi robore
omnibus Dei beneficio superior sem-
per euasit. Vixit annis sex & decem à
confirmata Societate, quam interea
multiplicatam vidit & toto propemo-
dum

dum orbe diffusam. Duodecim pro-
 uincias constitutas reliquit, Lusitania, Pro-
 Castellæ, Aragoniæ, Bœticæ, Italia uin-
 quæ Galliam Cisalpinam Hetruriam- cias &
 que complectitur, Neapolis, Sicilia, do-
 Germaniæ tum superioris tum inferio- mos
 ris, Gallia, Brasiliæ, India quæ ad or- Socie-
 tum est, in quibus tum Societatis vel tatis
 collegia vel domicilia centum nume- quot
 rabantur. Luxit Romana ciuitas vni- consti-
 uersa mortem huius admirandæ sanc- turas
 titatis viri, sed eius in primis filij qui reli-
 Romæ tunc erant, ceterique vniuersi. querit.
 Illius tamen mortui, vel vt verius
 dicam viuentis, opem auxiliumque
 senserunt. Nam ex illius obitu suauissi-
 mus quidam in vniuersa Societate do-
 loris sensus est consecutus, lacrymæ
 iunctæ cum gaudio, desiderium sanctæ
 spei plenum, vigor & robur animo-
 rum passim excitatum, ita vt omnes
 laborandi pro Christo, grauique ac
 difficilia patiendi noua quadam arde-
 re cupiditate viderentur. Eius corpus
 in templo nostro S. Mariæ de Strata
 ad dexteram aræ summæ Kal. Aug.
 humili sepulcro mandatum est. Anno
 verò

Sepul-
tura
eius
corpore
isque
trans-
latio.

verò CIO. IO. LXIX. ara loco mota,
primùm in aduersam eiusdem ædis
partem translatum . Inde rursus anno
CIO. IO. LXXXVII. XIII. Kal. Decemb.
qui dies S. Pontiano consecratus est,
in ædem sumtuosam professæ domus
ab Alexandro Farnesio Cardinali nu-
per exstructam . Tumulo conditum
fuit ad altaris dexteram in arca plum-
bea, planumque saxum impositum,
muro verò nigrum politumque mar-
mor insertum, & hæc incisa inscrip-
tio.

D. O. M.

*Ignatio Societatis I E S V
Fundatori: Obdormiuit in
Domino ætatis sue anno
LXV. confirmati à Sede
Apostolica ordinis XVI. Sa-
lutis humanæ CIO. IO. LVI.
pridie Kal. August. eius in
Chri-*

*Christo filij Parenti optimo
posuere.*

Nunc ibi piè colitur corpus huiusce
B. Patris ab omnibus non modò filiis,
sed vniuerso populo curiaque Roma-
na, atque aliis qui eo religionis causa
ventitant. Mouentur enim admirabili
sanctitate vitæ rebusque mirabilibus
quas Deus ad illustrandum eius apud
homines nomen, eiusdem precibus
efficit, copiosissimisque fructibus qui
à filiorum sudore laboribusque toto
terrarum orbe nascuntur. Neque non
vident radicem quæ plantas eiusmodi
genuit quam perfectissimam esse
oportere; vberrimum Deoque gratis-
simum fontem, è quo fluxerunt illæ
abundantes ac salutare aquæ virtu-
tum atque doctrinæ, ad aridam huius
mundi irrigandam, quæ innumerabiles
alioqui spinas & herbas frugibus ini-
micas effunderet. Fuit mediocri sta-
tura, ore venusto, fronte lata neque
rugosa, depressis oculis, palpebris vi
lacrymarum contractis & corrugatis,
modicis auribus, naso maiore & aqui-
lino,

D lino,

lino, colore nec albo nec fusco sed utroque mixto & temperato, caluitie veneranda, vultus illi iucundè grauis & grauiter iucundus, quique intuentes specie quadam & conformatione recrearet, grauitate componeret. Ex altero crure nonnihil claudicabat, quod accepto vulnere demtoque osse paullo contractius erat, honestè id tamen & quod incedendi moderatone tegeret.

CAPVT. XII.

De precipuis eius virtutibus, humilitate præsertim sui que contemptu.

ENimuerò quis admirabilem contentum virtutum eius pro dignitate commemoret? quis cælestes opes quibus eum Deus locupletauit, cælestia dona quibus ornauit? pœnitentiæ grauitatem? perfectam contemptio- nem rerum humanarum? eximiam animi demissionem? inuictam patientiam? amabilem mansuetudinem? prudentiam singularem? suauem & efficacem gubernandi rationem? constan- tiam in rebus aduersus? robur in iis
quæ

quæ difficilia sunt pro Dei amore suscipiendis, vigilantiam & sollicitudinem in exsequendis? ardentem amorem in Deum & proximum? quis assiduitatem, contentionem, tranquillitatem orationis, qua animus Dei sponsi sui amore concalescebat? quis prodigia quæ idem Dominus per eum fecit & in dies facit? nam vt omittamus poenitentia seueritatem, egestatem, inediam, frigus, verberationes, cilicia, & omne poenarum genus, quibus corpus exercuit ex quo coepit Deo seruire, humilitatem inprimis reliquarum virtutum fundamentum ardentem amplexus est. Itaque pannosus & seminudus, egens in hospitali pauperum domo passim cum egentibus versari, abiici & conculcari, ignobilis esse ac pro nihilo putari, exultare gaudio si quando despiceretur, & pro Christi amore vexaretur. Sic enim expressam non solum ad intuentium, verum etiam ad imitandum nobis huius virtutis imaginem reliquit: vt eam nobis proponentes eò magis nos demittamus, quò volumus excel-

siorem in locum adscendere, quantoque sublimiorem ædificij molem extruimus, tantò altiora fundamenta iaciamus: illud denique certum & exploratum habeamus, multò magis hanc submissionem ad salutem & conversionem animorum valere, quàm humanam auctoritatem, vel cum tenuissima ambitionis aut arrogantix suspicione coniunctam. Et ille quidem talis tantusque cum esset, vt ex ipso met audiui, petebat ab omnibus è domo virtutum exempla, fumebatque materiam erubescendi, nec vllum nisi se tantùm improbat. Scripsit aliquando in quadam epistola, quam vidi, se nullum vnquam cum vllò quamuis improbo de rebus diuinis exorsum esse sermonem, quin hac arte sibi magnum cepisse fructum videretur, propterea quòd sine dubitatione se nequiorem illo deterioremque existimaret. Ad hæc dictitabat, credere se in terris reperiri neminem, qui collatis in se tot tamque assiduis Dei beneficiis sæpius quàm ipse pratermissæ gratiæ culpam incurreret, & negli-

negli-

negligentius officium Deo præstaret. Mihi dixit aliquando, se à Deo precatum vt cum è vita migrasset, cadauer suum auibus & feris dilaniandum abiici pateretur; Cùm enim, inquit, vt probè noui, nihil sim nisi sterquilinum & foetida cloaca, quid aliud sceleribus meis dignum exoptem? Ab omnibus cupiebat illudi, aiebatque futurum vt in publico pannosus, aut seminudus & lutulentus incederet, nisi moderaretur affectibus, vt fatuus ab omnibus iudicaretur.

Sed hunc humilitatis ardorem caritate desiderioque iuuandi proximum temperabat. Rarò de rebus suis agebat nisi res magnam necessitatem afferret. Quòd si de iis alius eo presente tractaret, aut ea diceret quæ essent cum eius laude coniuncta, continuò seipsum colligebat lacrymans & magno rubore suffusus. Sacerdos quidam Societatis maturus & ætate grauis ei à confessionibus aliquandiu fuerat, natione Nauarrus, nomine Iacobus Eguia vir tantæ virtutis & innocentia laude cumulatus, vt B. Pater diceret:

D 3 Cùm

Cùm ad coetum beatorum in caelis aggregati fuerimus, P. Iacobus in tantam excelsitatem adscendet, vt eum nos locorum interuallo disiuncti videre vix possimus. Atque hic senex virtutes & integritatem B. Patris grauititer extollere solebat, vt qui eius animi candorem intimosque sensus exploratos haberet & cognitos. Erat hæc Patri adeo grauis & odiosa laudatio, vt eum interposito obedientie nomine iusserit eiusmodi sermonibus abstinere. Sed hic immemor edicti, cùm in pristinam subinde consuetudinem relaberetur, destitit etiam ipse eius in aure peccata deponere. Hic idem senex illud crebrò vsurpabat; Utinam me Deus P. Ignatio vel paucis diebus superstitem esse vellet! ad ea patefacienda quæ de ipso cognoui. Sed Deo cuius in potestate sunt omnia longe aliter visum est. Nam hic ante B. Ignatium triduo decessit, quod ipsum, vt creditum fuit, precibus impetrauit Ignatius. Tantam autem sui cognitionem erat consecutus, vt compluribus annis antequam huius lucis vsuram

vsuram

vsuram amitteret, nullo omnino sensu tangeretur inanis gloriæ, tantoque lumine illustratus vt diceret, nullum esse culpæ genus à quo minus sibi putaret metuendum. Hic tamen vermis omnia rodit, etiam cedros Libani: atque in animo sui amore cæcato & de se maiora sentiente innascitur. Nihil erat apud eum lautum, nihil elegans, nihil exquisitum, nihilque sumptuosum, humilitatem cuncta redolebant: vilis erat illi vestitus tametsi nitidus & mundus, vilis lectus, vilis cibus adeoque tenuis & parcus, vt perpetuam quandam ieiunij legem seruare videretur: In abiectioribus domus ministeriis libentissime versabatur, cuiusmodi erat componere lectos ægrotorum aliaque id genus quàm plurima. Quòd si res in controversiam vocaretur non satis clara & evidens, facilè in aliorum sententiam ibat. Quamuis honoris gradu superior esset omnibus, se tamen æquabat iis qui sub eius erant potestate, immò verò subiciebat se interdum etiam minimo, admirabili quadam lenitate

& modestia. Cùm doctrinam Christianam rudioribus traderet, puer quidam è collegio simpliciter & candidè monuit, vt curam & studium in expositione linguæ poneret, eo quòd nescio quid barbarum & peregrinum in Italica lingua sonaret. Cui Pater, Rectè mones, inquit, sed obserua diligenter (amabo) me docentem, & si quid vitiosum fuerit notato, vt emender. Cur ordinem nomine IESV insigniri voluerit, ea potissimum ratio fuit, ne de suo nomine diceretur, neue eius constituendæ socius & administrator fuisse videretur. Si quando mentionem eius inferret, illud vsurpare consueuerat. Hæc minima Societas, vt quemadmodum esset ipse iudicio suo minimus, tales etiam haberentur & filij. Sed quid hanc virtutem commemorem, qua toties ex animi sui sententia Societatis administrationem deprecatus, & vsque eò recusauit quoad is qui à confessionibus ipsi fuerat, religionem iniecit: sed nec tamen in posterum conquieuit: nam anno c. 10, 10. 1. præcipuos è Societate

tate

ate Patres conuocauit, vt iis aucto-
ribus magisterio se abdicaret. Deni-
que testatus est & scriptis ad eos litte-
ris confirmauit, in se non reperiri vel
minimam partem earum virtutum
quæ ad hoc munus necessariæ esse
videantur. Verùm sit hoc humilitatis
eius, scimus enim quicumque eum nos-
uimus tam eximiis fuisse præditum,
tanta scientia gubernandi, vt summi
moderatores ordinis nostri ab eo be-
ne regedi exempla petere meritò de-
beant. Sed quamuis quod desiderabat
impetrare non potuit, patresque facti
auctores futuros se negauerunt, noua
tamen huius abdicationis consilia
tractare non destitit, & omnes vias
peruestigare, quibus administratione
solutus & liber ad contemplationem
se transferret. Existimabat enim (vt
mihi quidem dicebat) inutilem se &
ineptum ad omnia, & in eo gradu
collocatum, quem alius quàm ipse
felicius teneret. Sed neque tum ipsi
quod optabat extorquere fas fuit;
firmissimè siquidem asseueratum fuit,
non esse sperandum vt ad eius volun-

Mundi
con-
temp-
tus at-
que in
tribu-
lacio-
ne con-
stantia

tatem accederet vnquam Societatis auctoritas, neque commissuram vt eius gubernacula alius eo viuo caperetur. Ab hac tam eximia præstantique virtute nascebatur despicientia sui rerumque humanarum ac terrenarum. Auet enim qui verè demissus est deprimi, censerque eam depressionem, vt B. Bernardus auctor est, munire ad humilitatem viam. Ab eadem oriebatur in laboribus fortitudo, patientia in rebus aduersis. Talis enim cùm sit ad seipsum semper intentus, seque maximè nocentem & consolatione indignum existimet, omnibus se rebus inferiorem putat, nec mali sibi quidquam posse accidere, quod pro magnitudine peccatorum suorum exiguum non videatur: huic denique optatissimum est, vt res omnes quasi iustitiæ diuinæ administri debitas atque vltimæ à se poenas reposcant.

CAPVT. XIII.

*Exacta eius mortificatio & in Deum
caritas.*

Quid dicam comitas habuisse Passio-
num
eius
morti-
ficatio. cupiditates? quid libidines & reliquos impetus animi non rectos? tanta pace mentisque tranquillitate fruebatur, vt nihil admodum eum turbare posse videretur. Erat ea constitutione corporis, vt bilis maximè dominaretur, tanta tamen in eo cernebatur comitas, affabilitasque sermonis, vt eum natura pituitosum & frigidum diceres. Sed eo quod in affectu vitiosum erat edomito, vim tamen in agendo vigoremque retinebat. Eundem tenorem semper in rebus gerendis habuit & perpetuitatem in omni vita seruauit. Licet enim valetudo corporis esset varia, semper tamen constans animus & æquabilis erat, nec inclinatio rerum aut temporis animi inclinationem afferebat. Atque hæc æquabilitas animi perpetuaque constantia in corpus etiam suo modo redundabat,
vultum;

vultumque pro sua voluntate fingebat. Aliquando cum morbo laboraret, monuit medicus, ut omnium rerum imagines quæ tristitiam animo afferre possent, à cogitatione depelleret. Quocirca secum attentè cogitare coepit, num res tam atrox & acerba posset accidere, quæ se molestia afficeret, & à perpetua mentis pace & tranquillitate deiiceret. Hæc cogitanti & rerum naturam peregrinanti illud vnum occurrit; Si quo casu Societas dissolueretur. Quod si tamen hoc sine sua culpa eueniret, & quartam horæ partem in oratione poneret, pristinam animi quietem se recuperaturum sperabat, etiamsi vniuersa Societas tanquam sal aquâ colliquisset. Quantum ergò à se ipso auulsum, & Deo conglutinatum fuisse oportuit, cuius in re tam graui eiusque propria, tanta erat cum diuina voluntate consensio; indicium id sanè clarum & euidentis, vitiosam naturam penitus in Ignatio edomitam ac compressam fuisse.

Hac abdicatione voluntatis, hac animi moderatione & cognitione sui,
ad cas

ad caritatis in Deum reliquarum virtutum reginæ ac dominæ perfectionem sibi fecerat gradum, quæ quidem nulla in re magis elucet, quàm in earum rerum varietate & copia, quas pro eius amore gessit ac pertulit. Verus enim amor nunquam est otiosus: nec satis ei est multis agendo frangi laboribus pro eo quem diligit, nisi & multa pati paratus sit sanguinemque profundere. Et quidem quantis laboribus hic se B. Pater exercuerit, quanta pro Dei honore gloriæque propagatione perpeffus sit, illud quodammodò ex iis quæ dicta sunt colligi potest. Sed idem tamen dicere solebat, huius inferioris mundi vniuersas in altera libræ lance positas, nullius apud se ponderis fore si in alteram imponerentur quas hauserat à Deo gratias in vexationibus, carceribus, catenis quas pro eius amore subierat, nec quidquam posse tantam in animo suo voluptatem gignere, quantam in tolerandis pro Deo rebus aduersis capiebat. Vnde cum quidam Pater ex eo quæreret, quænam esset breuior, certior

tior

rior & securior querendæ perfectionis
via, rerum multarum & grauium pro
Dei amore perpersionem esse respon-
dit. Roga Deum, inquit, vt idem tibi
beneficium tribuat, nam in quem
illud collocat, alia multa confert quæ
in eodem includantur. Hoc rogabat,
hoc adeptus erat, hoc docebat Ignatius,
vnde quanta in Deum fuerit caritate
perspicimus. Sed alia etiam nobis
suppetunt argumenta maiora. Finis
quippe quo omnes eius referebantur
actiones & cogitationes, erat maior
Dei gloria. Non enim illi satis erat, vt
in eo quod agebat, non offenderetur
Deus, nisi simul eius amplificaretur
honor & gloria. Cumque de duobus
bonis quæreretur, vtrum esset eligen-
dum, semper illud præferabat, in quo
maior cerneretur Dei gloria. Hic per-
petuus illi scopus fuit, hoc omnibus
in rebus vnum spectauit. Quare inter
agendum cum Deo, hanc vocem ex
intimo animi sensu frequentius pro-
mebat. *Domine quid volo aut quid velle
possum extra te?* Ad hæc tanto Dei vis-
dendi amore flagrabat, atque ex hoc
ergastulo

B. P. Ignatij.

37

ergastulo corporis euolandi, vt cum
memoriam mortis repeteret, lacry-
mas cohibere non posset, quæ ab ocu-
lis animi gestientis alacritate manas-
bant. Nec id ideo solum, vt sibi con-
sequeretur supremum hoc beatitudi-
nis bonum, sed etiam vt lucem sacra-
tissimæ Christi humanitatis videret,
cui sic intimè afficiebatur vt solet
amicus, eius quem in corde & oculis
gerit grata memoria delectari. Anno
C. D. D. XL. I. mense Iulio me præsentem
dixit, quòd si Deus alterum de his
duobus eligendum proponeret, aut vt
continuò de præsidio & statione vitæ
decederet beatitudinem aditurus, aut
in vita maneret an in virtute perseue-
raret incertus, hoc secundum se po-
tius alteri præpositurum, modo tamen
certum & exploratum haberet, rem
magnam, pro diuinæ illius maiestatis
honore gesturum solius Dei non sui
ratione habita, nec vlla vel sui pericu-
li, vel securitatis cogitatione propo-
sita. Cuius rei hanc afferebat ratio-
nem: Rex, inquit, aut Princeps aliquis
reperiatur in terris qui cuiuspiam è
sua

sua familia officium, magnis beneficiis remunerare vellet, si ille hac Regis sui gratia vti nollet ad tempus, vt interea pro eo res magnas obiret, nonne Dominum non modò hanc serui remunerationem conseruare, sed etiam amplificare oporteret, cùm hic ea sese pro Domini sui commodo & vtilitate priuaret. Quòd si hoc homines faciunt, quanto magis à Deo sperare debeamus? aut quamobrem extimescamus, ne nos deserat, aut aditum nobis ad felicitatem occludi patiatur, quia beatitudinem distulimus & eo frui in eius gratiam prætermisimus? Persuadeat hoc, inquit, sibi qui volet, quod ad me attinet, nunquam in animum inducam, vt hoc de Deo optimo & Rege maximo, & susceptorum pro se laborum memori cogitem. Aliàs in eam cogitationem venit, quonam modo affectus esset, si ad inferos impiorum & sceleratorum regionem à Deo deturbaretur, eiusque rei sententiam suam retulit: sic enim est in eo libello quem scripsit ipse: Duo mihi proponebam, quorum alterum erat
 supplis

supplicium illud incendij quo flagra-
rem, alterum contumeliæ & conuitia
quibus impij Deum insectantur. Ad
primum quod attinet ne poenam qui-
dem eam arbitrabat, siquidem occur-
rebat aliud multo maius cruciamen-
tum cùm audirem sceleratos in san-
ctissimum Dei nomen maledicta
iactantes. Atque hæc est illius oratio.
Quantus ego Dei amor in illo arde-
bat qui erga eum sic erat affectus?
quanta flamma caritatis illud pectus
incendebat cùm nec illa apud inferos
torrentis incendij flumina illam pos-
sent extinguere, aut efficere vt vllum
cruciatum sentiret in poenis, sed iniu-
riam solùm & offensionem delecti sui?

CAPVT. XIII.

*Amor Ignacij benignitasque in
proximum.*

DE hoc flagranti Dei amore suc-
cendebantur faces amoris in
proximos, propterea quòd illos in
Deo, & in illis Deum consideraret.
Vnde dicebat, si ad animorum salu-
tem

Cari-
tas
eius in
proxi-
mos.

tem vel minimum pertineret, in publico nudis pedibus, ridiculis & probrosis rebus onustum incedere se paratissimum esse, nec vllum se quamuis vile, quamuis deforme & contemnendum vestimenti genus recusare, si quam animam eo indutus ad Deum posset adiungere. Lutetię homo meretriciis amoribus irretitus erat, quem frustra sæpe conatus fuerat ab hac meretricia familiaritate diuellere: tandem aliquando in frigidissimum se lacum, viæ coniunctum, qua ille transiturus erat immerfit: atque ad turpes delicias properantem magna contentione vocis appellauit: Perge miser deformes & obscenas voluptates positurus, Ego me hîc vsque eo frigore macerabo quoad iustissimam pestem tibi desuper imminentem auertero. Obstupefactus ille & tam singulari caritatis exemplo perculsus incitatum ad nefarios amores gradum reuocauit, & ex impura libidine cui seruiebat emerfit.

Hoc semper admodum diligenter ac studiose cauit, ne maleficia maleficiis compen-

compensaret, sed vt de se male meritis bene mereretur, nec mala solùm beneficiis exæquaret, sed etiam obrueret. Cuiusdam benignitate pecuniam ad se missam studiorum nomine, con-
 tubernali suo custodiendam dederat, quam ille insigni perfidia auertit ad seque transtulit, & Parisiis latenter erupit. Inde Rhotomagi cùm in grauem periculosumque morbum incidisset, quia satis exploratum habebat qua caritate Pater esset, cum litteris inualetudinis suæ certio-
 rem fecit, atque ad extremum perinde ac si beneficio sibi obstrictus esset, rogauit, vti Rhotomagum celeriter aduolaret auxilio sibi futurus. Hic illicò pro eius salute Deum religiosè precatus in viam se dedit, atque ad opem miserè ferendam Rhotomagum, quod Parisiis triginta milliariis abest, adiit incredibilem animi magnitudine ac robore præditus magna-
 que animi voluptate perfusus. Et hoc quidem iter nudis pedibus triduo confecit, ita cibo ac potione vacuus vt ne aquam quidem gustaret quo hisce laboribus tan-
 quam

Caritas in
 eos qui
 iniuriam
 intulerant.

quam sacrificio Deum placaret & fraudatori suo salutem impetraret. Alius Lutetiæ multis ab eodem beneficiis affectus, malo spiritu afflatus & amens Ignatium è medio tollere decreuerat, cuius rei perficiendæ causa cum gradus adscendisset, hanc coelo delapsam formidolosam vocem audiuit: Infelix quid agis? qua voce contremuit timore perterritus, & flens ad ipsius se pedes abiicit, eique sui consilij prauitatem exposuit, hic autem blanditiis hominem moerentem deliniuit, iacentem erexit.

Hæc tamen tanta caritas & animi mansuetudo consequi non potuit, ut hic idem in ea de qua diximus tempestate, quæ ante confirmationem Societatis postea Romæ commota est, non ipsum Patrem calumniis mendaciisque oneraret, & inuidiæ faces ei subiiceret. Posteaquàm verò is iudicium sententia iustas temeritatis suæ poenas luit, & tempestatas sedata est Pater ut bene facta malè factis rependeret, in Societatem adscripsit rogatus eorum precibus, qui eam procellam

cellam

cellam excitarant, hominem in Societatem adscripsit, quamuis iusto Dei iudicio postmodum ab ea defecerit. Si talibus beneficiis alienos affecit & à quibus in perniciem vocabatur, quid mirum si suos iisdem prosequeretur? Cùm Pater quidam ex iis novem quos Parisiis eduxerat ita vehementer oppugnaretur à dæmone, ut eius salus ageretur, eum continuis precibus & lacrymis periculo liberauit, quibus inedia talis accessit, ut tres ipsos dies neque cibum neque potionem gustaret. Alius quidam Pater nescio qua in re fræna disciplinæ laxarat, & cancellos rationis egressus, Patris animum ob damnum quod in alium redundabat graui mœrore molestiâque contraxerat. Ille porrò de eo vindictam eiusmodi sumsit: lacrymas effudit, Deumque suppliciter pro eius salute rogavit, atque inter sacrificandum ex intimo sensu clamavit: Ignosce illi Domine, nescit enim quid faciat. Alius non nemo è fratribus aliquando fastidire cœpit institutum vitæ suæ illudque velle deserere. Cumque

que iam fixum & statutum haberet Deum fontem aquæ viuæ relinquere, cisternasque repetere quæ aquas gratiæ continere non valent, sentiretque Pater id ab inani metu profectum, quòd admissa quædam delicta confiteri pudor vetaret, eum adiuit & destinato consilio deformitatem ipse superioris vitæ suæ ei commemorare coepit, quam cæcus fuisset in vanitate cordis sui, quanta fluxarum rerum cupiditate irretitus, vt ægro superfluum hanc excuteret verecundiam doceretque diuinæ misericordiæ ac bonitatis confidere.

Ignatij
in sub-
ditos
benig-
nitas.

Quid dicam eius affabilitatem & comitatem in omnes, in primis in eos qui in eius erant potestate? quid de eorum salute perpetuam sollicitudinem & curam? quid quanta lenitate indulgeret ignauis, lapsos erigeret, moerentes releuaret, timidos excitarer, misereretur naturæ vitio laborantium aut morbis? Etenim mirabantur omnes quanta sollicitudine curares diligentem ægrotorum rationem habendam; mihi que dixitque aliquando
se singu-

se singulari diuinæ prouidentię decre-
to infirmioris valetudinis esse, vt suis
ipse doloribus, aliorum incommodis
disceret ope & commiseratione suc-
currere. Vicentiæ cum febris æstua-
ret, renunciatum est illi P. Simonem Ro-
driguez oppressum morbo decumbe-
re, & Bassanæ (quod oppidum Vicen-
tia diei itinere disiunctum est) de vita
periclitari: in viam ergo repente se-
dedit cum P. Fabro ad eum visendum
& consolandum, ambulabatque æger
licet tanta hilaritate & pedum mobi-
litate, vt P. Faber eum consequi vix
posset. Aliàs P. Laynem iter cum eo
facientem repentinus & acerbissimus
dolor oppressit, quem vt inde leuaret
Ignatius, denario quem vnicum pre-
cario acceperat, equum conduxit, in
eumque Laynem vili detrimentoque pal-
lio suo inuolutum imposuit, antecede-
bat autem ipse tanta animi alacritate
& celeritate pedum, vt equus, sicut
mihi Laynes narrauit, in eo conse-
quendo laboraret.

Sed nulla re magis paternum amo-
rem prodebat in filios, quàm in eorum
existi-

existimatione curanda, in spiritu virtutibusque progressu, delendisque sempiterna obliuione delictis, quæ vel humana imbecillitate vel imprudentia committebant, si illa saltem agnoscerent, eorumque pœniteret, & aliquod specimen emendationis darent. Hac amabili & paterna lenitate aliisque generis eiusdem rapiebat animos suorum, & quamcunque volebat in partem impellebat, eosque ad arbitrium suum, & purum Dei amorem, in quo vera consistit perfectio, effingebat.

Ignatij caritas
suavis
& fortis.

Verùm hic amor in filios non debilis erat aut remissus, sed suavis æque ac fortis. Neque magis benignus erat in modestos & obsequentes; quam in superbos & contumaces seuerus. Ad hoc scilicet vnicè nitebatur vt suos ad virtutem incitaret, beneque ad illud vitæ genus quod profitebantur animaret. Tractabat omnes vel remissè vel grauitè, vnumquemque ad naturam suam accommodatè, semper tamen caritatis lege seruata. Tantaque industria lenitatem cum seueritate iunge-

iungebat, vt tametsi suos omnes indifferentes in rebus agendis esse vellet, sine propensione in alteram partem; tamen cuiusque naturam perspiciebat, & quemque ad suam propensionem aptè regebat. Intelligebat enim quàm laboriosum sit niti repugnante natura, nec quidquam violentum esse diuturnum. Atque hanc quidem *adiaphoriam* ita factam rectã esse cupiebat, vt in ea quidem exigenda, religiosa seueritas, in altero verò præstando paterna humanitas eluceret.

CAPVT. XV.

Deuotio Ignatij donumque lachrymarum ac reliquarum eius virtutum enumeratio.

EXitum historiæ nunquam inueniremus, si admirabilem B. Patris amorem persequi, reliquasque virtutes eius innumerabiles commemorare vellemus; plusquam humanam in constituenda hac Societate prudentiam, animi magnitudinem in suscipiendis rebus arduis, contrariis ad-

Summa virtutum eius enumeratio.

E uersisque

uersisque repellendis, mansuetudinem
 & comitatem in conciliandis animis
 eorum quibuscum agebat, flectendâ
 que eorum qui sibi aduersabantur
 voluntate. Quid dicam de incredibili
 eius vigilantia ac sollicitudine in re-
 bus inchoatis ad exitum perducendis?
 non enim rationes & vias solùm effi-
 caces ad agendum inuestigabat: Sed
 institutum opus nunquam deserebat,
 nisi confectum & absolutum cerneret.
 Quid de singulari perpetuaque Dei
 fiducia? Sperabat enim eius patrocini-
 um in carceribus, opem in labori-
 bus, potentiam in rebus arduis, benigni-
 tatem in egestate, liberalitatem in
 alenda familia, quam sæpe mirabiliter
 sustentauit, spemque illius non fuisse
 vanam manifestis nonnunquam Deus
 signis ostendit. Quid de eius mode-
 stia? quid de gravitate verborum? quid
 de coercenda temeritate alienas
 actiones condemnandi? quid quàm
 circumspectus in dicendis vel audien-
 dis alienis peccatis tametsi publicis
 ac diuulgatis? quid de lenitate ac
 prudentia in abrumpendo sermone
 qui

qui vel minimam obstrependi occasionem daret? quid de ceteris eius virtutibus iisque adeo perfectis, ut si vnæ quæque sola in eo fuisset, adeoque eminentibus, ut iudicare difficile sit, in qua magis excelleret. Sed his prætermisissis ad eam veniamus quæ reliquarum dux est & magistra, & veluti quidam aquæductus, vnde manant & fluunt in animam caelestia dona ac munera, orationem dico ac pietatem, & perpetuam cum Deo consuetudinem.

Confessus est ipsemet sese à Deo pietatis dono cumulatum fuisse, idque quadam animi demissione infirmiori valetudini suæ attribuit, quòd iam inclinante ætate & ad morbos propensâ, vnâ pietatem colere posset, nihil præterea. Sacerdotij dignitatem adeptus inter solemnes & diuinas preces tanta caliditate voluptate perfundebatur, tam vberes fundebat lacrymas, ut in singulis pænè verbis cogeretur insistere, preces etiam horarias frequenter interrumpere, quibus rebus factum est ut in admittendo

Orationis
studium
eiusque
deuotio.

dorum luminum discrimen veniret.

In rebus grauioribus nihil vnquam decernebat, etiamsi decernendi probabiles rationes multæ suppeterent, nisi Deum precatus, ei negotium suppliciter commendasset.

Nulla diei hora dilabebatur, qua se non colligeret, omisisque ceteris cogitationibus animū discuteret. Quòd si negotium paullò grauius eius orationem abrumperet, eam iacturam prima commoditate compensabat, quamuis rebus exterioribus ita se nunquam commodaret, vt internam animi pietatem amitteret.

Intuebatur Deum præsentem in rebus omnibus, iisque tanquam libris utebatur, in quibus eius perfectionem legeret, & ad eum mentem erigeret. Quidquid videbat, inde salutaria vitæ documenta eruebat, affirmabatque hoc genus orationis vtilissimum esse iis qui officiis profanis exercentur.

Priusquam ad orationem accederet, animum præparabat, & eius interiora scrutabatur, itaque seipsum incendebat, vt os ei inflammari & ignes

ignes

ignescere quodammodo videretur,
quod obseruatum sæpe à nobis est.

Sic attentus erat ad rem etiam mi-
nimam, vbi cum Deo agendum erat,
adeoque in ea peragēda sibi præsens,
vt Dei maiestatem coràm intueri vi-
deretur; verbi gratia, cùm sumendis
epulis solemnem precationem adhi-
beret, vel sumtis gratias ageret, & in
aliis eiusdem generis. Inter orandum
assiduæ perennesque lacrymæ Dei
munere fluebant ex oculis, ad quas
accedebat vt magna mentis alacri-
tas, ita non modicum corporis detri-
mentum, quod tamen ne animi fru-
ctum perderet negligebat. Sed cùm
& rationibus & consilio medicorum
persuasum haberet, quantum illo con-
tinuo fletu valetudini suæ officeret,
sic eius dominatum à Deo precibus
impetrauit, vt arbitrio suo lachrymis
habenas laxare vel coercere videre-
tur, in eoque tantam accepit diuinæ
miserationis gratiam, vt ficcis oculis
animus tamen maderet, & rationis
imperio consumtis lacrymis earum
tamen fructus hæreret. Nullo strepitu

quamuis magno, turbabatur vel ab oratione reuocabatur, siquidem nullam eius occasionem dedisset: minime verò si in eo vitando antea fuisset incurius: ita ut non ipse strepitus eum, sed imprudentia in eo præuidendo aditumque præcludendo turbaret.

Interrogatus à P. Layne quam viam & rationem in orando seruaret, se non agere in rebus diuinis, sed agi partique respondit. Has enim voces usurpant ij qui de cõtemplatione tractant scriptores, eumque altissimum cõtemplationis gradum statuunt. Hinc videlicet vbi de Hierotheo magistro suo diuinus Dionysius Areopagita agit: *Erat, inquit, patiens diuina. Sanctissimæ Virgini Mariæ secundum Deum opt. max. fuit addictus, cuius ut in perpetuum patrocinium se tradidit, ex quo lux cælestis ei primum oborta est, ita fidem deinceps omnibus in rebus durioribus implorauit, ut mirum non sit ab eius potentissima ac benignissima manu multa eum præclara beneficia accepisse, ut ex iis quæ dicta quæque dicenda sunt perspici potest.*

C A.

Dion.
de diu.
Nom.

Eius
erga B.
Virgi-
nem
deuo-
tio.

CAPVT. XVI.

*Diuina eius reuelationes, raptusque
in Deum.*

Sed quid mirum tam studiosum orationis fuisse, cum in ea sic Deo fruere, ut in eius contemplationem penitus absorberetur, toties diuina quadam luce ac specie collustraretur? Nam cum primum ex vulnere æger decumberet antequam è sæculi vanitate ereptus ad Deum conuerteretur, idem Deus singulari beneficio, apostolum Petrum, ut diximus, ad eum sanandum misit, tum cum in maximum salutis discrimen vocaretur.

Reuelationes et diuinitus factas.

S. Petrus eius appareret.

Posteaquam verò ad Christi ductum se applicauisset, cum infirmitas virium laboribus impar in mentem veniret, illustrissima supremaque Angelorum Regina ac Domina Filium suum complexa nocte quadam ei vigilanti videndam se præbuit, eumque claritatis suæ splendore perfudit, dulcedine præsentis recreauit, confirmauitque, & cunctas turpium rerum imagines

Item B. Virgo.

E 4 gines

gines veluti spongiâ quadam ex eius cogitatione deleuit.

Dum Minoreffæ confisteret acerbissimæ pœnitentiæ, de qua diximus, studio deditus, superatis vehementissimis oppugnationibus dæmonum scrupulisque quibus grauissimè agebatur, affuit ei Deus eiusque diuinis solatiis mentem erexit. Cùm enim in gradibus ædis S. Dominici precatio- nes in honorem B. Mariæ horarias recitaret, eius intelligendi vim tanto derepente lumine illustrauit, vt quan- dam ei sanctissimæ Trinitatis repræ- sentaret imaginem, quo veluti signo exteriori speciem illam explicaret, quam clarius intelligendo concepe- rat: quæ res tanta eum consolatione permulfit, vt singultum & lacrymas continere non posset, nec quidquam libêret nisi de hoc mysterio cogitare vel dicere. Ad quod aperiendum tot afferebat similitudines & exempla, vt omnes audientes obstupescerent. Atque illud eius animo iam tum sic im- pressum atque inustum inhæsit, vt illicò libellum de hac materia octo- ginta

Reue-
latur ei
imago
quæ-
dam
SS. Tri-
nita-
tis.

ginta

ginta fere paginarum scribere sit aggressus, tametsi rudis adhuc & illiteratus nihil nisi elementa formare ac legere didicisset.

Ex eo tempore tantam intelligentiam sanctissimæ Trinitatis, essentiæ diuinæ, distinctionis & proprietatis Personarum adeptus est, tam continuam, excellentem & abstractam à sensibus, ut idem ipse in auctographo libello, qui post mortem eius repertus est, dicat, fieri non potuisse ut vel multorum annorum studiis parem consequeretur. In alio item scriptum reliquerit, videri sibi in hac vita maiorem se habere non posse, eâ quam sibi Deus in quadam visione patefecisset. Iterum autem cum Minorellam redisset, viam & rationem magno animi sui gaudio videre sibi visus est quam Deus in fabricando mundo tenuisset.

Aliàs cum sacrosancto Sacrificio apud Dominicanos interesset, hostiaque sacra tolleretur, oculis mentis clarè perspexit, verè sub figura panis Christum verum Deum & hominem contineri. Inter orandum frequentius

Christum
in sacra
hostia cõ-
templatur;

Videt
sacram
Christi
huma-
nita-
tem
Virgi-
nem-
que
Deipa-
sam,

A Deo
illumi-
natur
atque
instrui-
tur.

& diutius iisdem oculis sacram Christi seruatoris humanitatem vidit, nonnunquam sacratissimam Virginem Mariam eius Matrem, non Minoreffe solùm, sed etiam in agro Patauij suburbano, Hierosolymis, aliisque locis compluribus. Egressus aliquando Minoreffa ad orandum in æde sacra quarta milliarij parte à vico distante, cum inter contemplandum Deum alienaretur à sensibus, sedit in ripa fluuioli qui iter illud interfecat. Ibi oculis in præterfluentem coniectis aperti sunt ei oculi mentis, nouaque & inusitata luce illustrati, non eo modo quo speciem aut imaginem subsensum cadentem videret, sed nobiliori ac sublimiori, quique sola mente percipi possit. Illuminatus hac luce multa clarissimè perspexit quæ sunt mysteriorum fidei & cognitionis scientiarum, ita vt res eadem quas antea cognitione percepisset, alie postea diuersæque viderentur.

Et quidem sopor ille sensuum animique diuinitus illapsa suspensio, satis longa fuit atque diuturna. Sed illud mirabi-

mirabilius, quod ei Minorellæ adhuc
 agenti contigit. Nam die quodam
 sabbathi sub horam completorij, offi-
 cio sensuum ita destitutus fuit, vt mor-
 tuus à plerisque iudicaretur, fuissetque
 corpus sepulturæ mandatum nisi ani-
 maduersum fuisset cor quamuis leui-
 ter palpitare. Hæsit in hac alienatione
 sensuum vsque ad sabbathum inse-
 quētis hebdomadæ, eandemque com-
 pletorij horam. Tum præsentibus iis
 qui eum frequentes seruabant, oculos
 aperuit quasi è suauissimo gratissimo-
 que somno excitatus, lenique atque
 amabili voce IESV nomen appellauit.
 Hæc ex iis cognouimus partim qui
 rem gestam viderunt, partim qui ab
 iis qui viderant audiuerunt.

Singularis atque eximia fuit & illa
 species quam ingressurus in urbem
 Romam vidit, vt diximus, cum in sa-
 cra quadam ædicula precanti Pater
 æternus ei se videndum exhibuit cum
 Filio humeris crucem ferente, atque
 hanc suauissimam vocem protulit:
Ego vobis Roma propitius ero. Cùm esset
 in monte Cassino, vbi D. Benedictus
 vidit

Octo
 dierum
 extasis

Greg.
2. dial.
c. 35,

Ani-
mam
Hosij
in cæ-
lum
cūtem
videt.

vidit animam S. Germani Episcopi
Capuani ab Angelis in cælum igneo
in globo deduci, vt auctor est S. Gre-
gorius, B. Pater animam Baccalaurei
Hosij focij sui, quem Venetias itineris
comitem habuerat, adscendentem in
cælum conspexit eamque agnovit, qui
& is quidem Patauij defunctus, vbi
cum P. Ioanne Codurio versabatur,
ad feliciorē vitam migravit.

Cū idem P. Ioannes Codurius
Romę decessit è vita, eo die quo me-
moria gloriosę mortis B. Ioannis Bap-
tistę recolitur anno CIO. IO. XLI. B.
Pater paulo ante eius mortem, ad
cœnobium S. Petri trans Tyberim in
aureo monte, pro ægro sacris operatu-
rus concesserat; at ecce cum pontem
Sixtinum transfret, vidit coruscantem
eius animam subuolantem in cælum,
& ad comitem vię P. Ioannem Bap-
tistam Violam, (qui pòst hoc ipsum
mihi narrauit) conuersus: Hūi, inquit,
P. Ioannes Codurius efflauit animam.
P. Leonardus Kesselius natione Belga
vir in Societate nostra senex & sanctus
fuit, & omnium iudicio talis. Eum
ipse

Item
animā
P. Co-
durij.

ipse Coloniae noui, ubi prima collegij nostri fundamenta iecit; quod deinde summa laude & sanctitatis gloria multis annis administravit: Hunc ergo magnum quoddam & inusitatum desiderium cum teneret videndi potiundique colloquio B. P. Ignatij, litteras ad eum dedit quibus petebat ut sibi Colonia Romam pedibus ire liceret, plus trecentis milliariis Gallicis inde distantem, tantummodo ut in eius aspectum sanctissimosque sermones veniret.

Respondit B. Pater eius praesentiam Coloniae propter aliorum utilitatem necessariam esse, propterea ne de statione decederet, Deum fortasse via magis facili & expedita sui videndi copiam daturum. Igitur die quadam P. Leonardo Coloniae vigilantibus apparuit viuus adhuc & spirans Beatus Ignatius, cum eoque satis longo sermone differuit, post autem visione subtracta hominem mirum in modum exultantem gaudio reliquit, quod ei rem tam expeditam consequi tam admirabiliter contigisset. Ioannes

Paschas

Etiam-
num
uiuens
Romae]
P. Leo-
nardo
Kesse-
lio Coe-
loniae
appa-
ret.

Paschalis filius Agnetis Paschalis.
 Quotidie primum sacrum audire con-
 sueuerat, quod Barcinone in sacello
 B. Eulaliæ sub ara principe maioris
 ecclesiæ fiebat, huic paucis annis à
 morte B. Pater ante eandem aram
 maximam astitit, quem ubi Paschalis
 agnouit, ah Pater mi inquit, volen-
 temque propius accedere, B. Pater,
 indicio manus prohibuit, & ex oculis
 eius sese repente subduxit. Alia huius
 generis sexcenta breuitatis causa præ-
 termittenda duximus. Sed quod ma-
 gis in admirationem nos egit qui eum
 noueramus, & eo familiariter uteba-
 mur, illud est, cum diuina in eum be-
 neficia quæ diximus quotidiana essent
 & vsitata, vt ea quæ scripsit inter con-
 stituendas Societatis nostræ leges, &
 quæ post eius mortem inuenta decla-
 rant, quod nunquam tamen ex eius
 ore verbum vel visionis, vel alienati
 à sensibus animi ceterarumque eius-
 modi rerum nisi adedò rarò & parcè,
 vt nobis miraculi instar esset, exiisse
 cognouimus: è contrario verò demis-
 sionem animi, caritatem, patientiam,
 despi-

despicientiam sui ipsius propter Dei gloriam, suscipiendos pro salute animarum labores, orationem, domandas libidines, appetitiones cohibendas, & ceteras eiusmodi virtutes, ut magni ducebat, ita frequenti sermone usurpabat. His enim sancti sumus, & amicitiam cum Deo iungimus, illa verò quamuis in speciem sublimiora nobilioraque sint, somnia sunt tamen, neque perpetua sanctitatis & diuinæ gratiæ argumenta.

CAPVT. XVII.

Radij quidam sanctitatis è facie eius emittant, donoque prophetiæ ornatur.

NEque verò huius B. Patris anima, tantum cælesti luce de qua diximus, illustrabatur, verum etiam aliquid ex eius lucis plenitudine sic redundabat in corpus, ut etiam nonnulli os eius luce refulgere, & ex eo radios emitti sæpe conspexerint. Hoc se vidisse Barcinone confirmavit Elisabetha Rosella, cum Pater, ut supra meminimus, in gradibus altaris ederet inter

ret inter puerorum greges: hoc item Ioannes Paschalis filius Agnetis Paschalis, qui diu Patrem in eadem vrbe Barcinonensi domi suę benignè fouit. Idem Loyolæ multi notarunt, cùm eò Lutetia redisset & ad hospitalet domum diuertisset: denique & Romæ. B. enim Philippus Nerijs spectatæ vir Sanctitatis, auctor oratorij venerabilium sacerdotum B. Mariæ Vallicellæ, qui vrbi Romæ incredibiliter profuit, & quem probè noui, B. P. Ignatio coniunctissimus erat, ad eius consilium in dubiis rebus confugere solitus cuius & cum angeretur animo, vel solo recreabatur aspectu. Is ergo dictitabat, B. Ignatij caput quasi celestibus quibusdam radijs coruscare solitum, ac totum esse luminosum. summum diem obiit B. hic Patet septimo Kal. Iun. anno c10. 10. xcv. quo die anniuersaria eius memoria à filiis celebratur. Sed illud commemoratione dignius quod sibi accidisse testatus est Alexander Petronius in vrbe Roma celebris medicus & B. N. Patris amantissimus. Cùm enim ille graui morbo laborans

laborans à B. Ignatio inuiseretur, ingresso eo in obscurum cubiculum & tenebricosum, clausis fenestris omnibus, nouo id derepente lumine refulsit. Miratus autem Alexander atque à coniuge sciscitatus vnde ea lux diffusa, repente conualuit, beneficiumque recuperatæ valetudinis præsentia B. Patris attribuit. Ac tum quidem rem silentio pressit, simul tamen vt Pater hanc vitam meliore commutauit, eam sparsit in vulgus, quam ingens admiratio sanctitatis & fama B. viri est consecuta. Similiter & alibi sæpe visum hoc lumen naturam superans ex eius ore diffundi. Ioannes verò Paschalis frequenter eum Barcinone conspicatus tribus quattuorue palmis à terra sustolli, cum diuinum numen oratione placaret ac diceret: O Deus, ô Domine, ô si te homines nossent!

Nec minus à Deo prophetiæ donum accepit & diuina luce perfusus multa antequam euenirent prædixit. Cùm Minoreffa decessit Hierosolymã profecturus, Ioannes Paschalis tunc agens ætatis annum *XIIX.* itineris comitem se præ

se præbuit, sed eum Pater redire iussit, matrique opem præstare: matrimonio iunctum iri prædixit, suscepturumque liberos quorum caussa multis afficeretur incommodis, ad quæ patienter ferenda hortatus est: aliaque multa prænunciavit, quorum veritatem comprobavit euentus.

Cùm Parisiis venisset in Belgium, precariam pecuniam sustentandæ vitæ gratia vt diximus quæsiturus, & à quibusdam mercatoribus inuitatus Antuerpiæ cum iis epularetur, adolescens quidam inter eos aderat modicum seiunctus à ceteris, Petrus Quadratus nomine, Medinæ Campi natus; in quem coniectis oculis, iussit eum propius accedere. Cùm enim aiebat, in posterum optimè is esset de Societate I E S V meriturus, par esse vt amicitiam iam tum coirent, seque magnopere Deo sciret obstrictum, quòd se ad constituendum olim Societati I E S V collegium delegisset. Quod vt multis annis ante iacta Societatis fundamenta prædixit ita re ipsa veram prædictionem fuisse compertum est.

Longo

Longo siquidem interuallo Petrus ille
Quadratus & Domina Francisca Man-
ga coniux eius, Medinae Campi Socie-
tatis collegium ædificarunt.

Cùm Vicentia profectus P. Simonem Bassani vehementer ægrotantem comite P. Fabro inuiseret, eo relicto deflexit è via, vt pro ægri salute Deo supplicaret, interea diuinitus intellexit illum ex eo morbo minimè moriturum, idque P. Fabro indicauit. Vt igitur ad ægrum peruenit, eum amplexus; Nihil metuendum, inquit, frater mi Simon, nec enim iam mori: quibus dictis repentinò sanitatem recuperauit, vt ipsemet magister Simon sæpè testatus est, idque Faber P. Layni, Laynes autem mihi renunciauit. Bassani quidam è sociis institutum vitæ suæ in dubium reuocarat, iamq. secum deliberabat fatiusne foret viro cuidam in solitudine vitam agenti & innocentie laude præclaro familiaritate coniungi, animumque ad contemplationem applicare, an B. Patri adherere & animos proximorum iuuare. Cùm adiret ipsum solitari-
rium

rium hac de re consilium capturus, formidolosis quibusdam visis inter eundem territus ac perturbatus, domum in qua Ignatius erat regressus est: qui lumine illustratus prophetico intimas illius cogitationes animaduertit, & Modicæ fidei, inquit, quare dubitasti? Hac ille voce confirmatus in cepto genere vitæ ad mortem usque perstitit. Anno CIO. IO. XLI. Stephanus Baroellus natione Italus institutum Societatis Romæ complexus est, paucisque diebus adeo graui periculo & morbo oppressus, vt de eius vita pæne esset à medicis desperatum. Interim B. Pater ad D. Petri montis aurei se contulit sacrum pro illius salute facturum, quem de more comitatus sum, eique rem diuinam facienti operam præstiti. Sacrificio gratisque Deo peractis, Stephanus, inquit Pater, non morietur nunc quidem, atque ille continuò releuari coepit ex morbo. Tum profectus in Lusitaniam, atque inde in Italiam reuersus annos complures in Societate vixit, in eaque tandem religiosè & laudabiliter vitam expleuit.

expleuit. Doctor Arrouira Barcinonensis, vir honoratus & nobilis qui postea apud Philippum II. Hispaniarum Regem, pro sua republica legatione functus, B. Patre familiariter, ut mihi dixit, usus est. Hic cum ab Ara Cæli veniret, obuiam Patri factus est cum litteris à Domino Francisco Borgia, duce Gandiæ ad se missis, qui tum regnum Catalauniæ pro Rege gubernabat vxore etiam tum incolumi. Cum de hisce litteris inter se agerent, noris, inquit Pater, harum litterarum auctorem Romam olim venturum ut Societati præponatur. Quæ quidem res tum demum est perfecta, cum vxore defuncta, nostræ Societatis institutum professus, posteaquam multos annos generalis per Hispaniam Commissarius fuisset, tertius ei regendæ magister præpositus est anno CIO. IO. LXV. postridie Kal. Iul. quo die Visitationis Mariæ Virginis beata commemoratio celebratur. Affirmat idem Michael Arrouira se tum cum esset admodum adolescens, & incertus de genere vite, matrimonio tãdem statuisse coniungi, sed

sed antequam Patri consilium aperuisset, quod sermonibus differri nolebat, eum præoccupauit Pater: & cogitas, inquit, vxorem, ô quantos suscipies gemitus! quantis exercebere laboribus! Quæ prædictio profecto verissima fuit: & sicut ille mihi priuatim narrauit, ita præsentem Episcopo Barcinonensi testimonio iuratus asseruit.

Simul ac Agnes Paschalis cessit è vita, Romæ de eius morte Pater certior factus est, vt eius salutem Deo commendaret: respondit se priusquam ea de re litteras accepisset, eam mortuam sciuisse & eius animam iam in cælum receptam. Cùm P. Laynes Venetiis à Senatu contenderet, vt eius auctoritate veniremus in possessionem prioratus S. Mariæ Magdalenzæ vrbis Patauij, quem Paulus III. collegio Patauino adiunxerat, rem difficultate plenam, & cum potentibus aduersariis gerendam vidit, cumque pæne rei perficiendæ spem abiiecisset, B. Patrem litteris orauit, vt pro felici successu Deo sacrificium offerret, quòd humanam in eo nihil valituram spera-

speraret industriam. Pater igitur sacris operatus est B. Marię Virginis natali die, Patrique Layni rescripsit his verbis: *Feci quod postulasti, securus esto, neue te res ista conturbet, quin eam pro tuo desiderio factam putes.* Vti ille scripsit ita res voto parem exitum habuit. Nam diei B. Marię natalis octaua conuenit Senatus, & vno omnium pene consensu nobis est addicta possessio maximè mirantibus iis qui in illius reipublicę statu versati sunt. Insuper vti P. Laynem sibi in administratione successurum prædixerat, ita ipse eo mortuo ad gubernacula regendę Societatis accessit. Anno MD:IO:LV. Patres Hieronymum Natalem & Ludouicum Gonsalem de Camera, nauigaturos in Hispaniam iussit in nauem Genuę sine mora conscendere, asseruitque secundis ventis vsuros, quod & contigit licet hiems esset maritimos cursus assueta præcludere. Collegio Germanorum extrema inopia sine spe rei melioris laborante eius è sacro purpuratorum collegio patroni, penitus deficientes animum, monuerunt Patrem,

arcm,

trem, vt re tam desperata ab eius curatione desisteret, quibus ipse respondit, eam nullo modo curationem se velle deserere, venturum aliquando tempus quo collegium rebus omnibus necessariis esset instructum. Vati-
cinationi respondit euentus: nam ei Gregorius XIII. Pont. Max. optimè prospexit, perpetuosque prouentus attribuit. Eodem modo cum Romano Societatis Collegio actum est: cum enim in eas coniectum esset angustias, vt inopia premeretur earum rerum sine quibus vix, aut ne vix quidem hominum vita sustentatur, nec humana ratio ei consulendi succurreret, Deo supplicauit Pater, tum significauit quibusdam è Patribus, nihil opus esse vt quisquam angeretur, paucis mensibus Deum ei subsidio futurum, vt reuera fuit, & nonnunquam admirabiliter, quoad idem Gregorius honestis id pensionibus vtcunque stabiliiuit. Alia generis eiusdem multa prædixit, quæ omnia sicut prænu-
ciarat euenerunt, sed ea, ne longior sim, volens libensque prætereo.

CAPVT. XVIII.

*De miraculis diuinitus per eum factis,
primumque de potestate eius in demones,
tam in vita quam post mortem.*

Quia verò postremo quinti libri capite de miraculis breuiter egimus quasi nulla fecisset, aut ad demonstrandam eius sanctitatem necessaria non essent, statui nunc ea paulò fusius exponere, non omnia quidem (res enim nimis in longum excurreret) sed partem duntaxat eorum, quæ Deus efficere per seruum suum dignatus est. Quamuis enim cum anno CIO. IO LXXII. primùm vitam eius latinè scriberem, alia nonnulla miracula ab eo facta nouissem: tamen adeo mihi certa & explorata non erant, vt in vulgus edenda mihi persuaderem: postea verò quæstionibus de eius in diuos relatione publicè habitis grauibus & idoneis testibus fuerunt comprobata. Enimvero Deus vt seruum suum extollat in terris, tam frequentibus eum in dies mi-

F   raculis

raculis dignatur, ut mearum partium esse ducam litteris hic mandare nonnulla, è publicis actionibus sumpta quas habuerunt complures Antistites, iuratis etiam eorum, quibus ipsa hec admiranda contigerunt, aliorumque locupletissimorum & certissimorum testium testimoniis. Prætermisissis igitur iis quorum in eius vita mentionem fecimus, quæ multa magnaque sunt, predictionibus item aliisque præclaris Dei muneribus ac donis, miracula hic pauca de multis afferamus, quæ Deus huius B. Patris supplicatione perfecit.

Odi-
um
dæmo-
num
in ip-
sum,
eius
que in
illos
pote-
stas
atque
aucto-
ritas.

Primum in maxima pollebat potestate & auctoritate in dæmones, in quem etiam ingens odium conceperant, ut hostem infestissimum eum insectantes quod & palam profitebantur. Nam Minorese cum esset, iam tum diabolus quasi fulgore collucens & ventus ei apparere conueuerat, quoad celesti lumine perfusus malum dæmonem esse cognouit, cuius unum studium erat, ut ipsum quoquo modo in fraudem induceret. Nec Minorese
solum

solum, sed etiam inter peregrinandum, & Parisiis & Romæ, sed adeo tetra ac deformi specie, vt per contemptum facilè tanquam ignauum ac languidum canem scipione pelleret. Conatus est autem ille nequam & improbus tum præsertim ei terrorem iniicere Compluti cùm esset in hospitali domo Ludouici Antefanæ, sed frustra.

Romæ præterea secundum quietem eum præfocare tentauit & fauces eius ita oppressit; vt sanctissimum I E S V nomen inclamare cogeretur, idque tanta contentione vt multos post dies vox eius rauca permaneret. Aliàs cùm iaceret in lectulo cadebatur à spiritibus malis, frater vero quidam nomine Ioannes natione Catalaunus, qui rem semel & iterum mihi narrauit, sonitum quidem verberum audiuit, atque è lecto velut opem laturus surrexit, verum ei nihil admodum nocere Deo repugnante potuerunt. Et illi quidem quòd eriperet animas ex eorum vniuersis Ignatius, ringebantur, adeo vt palam saepe clamarenti hostem se non

habere maiorem. Anno CIO. IO. XLII
 me audiente dixit diabolus qui ado-
 lescentem quendam nomine Mattheum
 affligebat, ne sibi nominaretur Igna-
 tius, quòd esset omnium inimicorum
 maximus. Idem Patauij dixit malo
 spiritu miles afflatus, & Trepani in
 Sicilia quædam mulier. Denique quã-
 to Ignatium odio demones proleque-
 bantur tantas, tamque atroces in eum
 tempestates concitabant, vt inimici-
 tias euidentissimè proderet quas cum
 illo gerebant, quas tamen omnes Deo
 opitulante vincebat.

Aspe-
 ritiz
 demo-
 nia-
 cam li-
 bera-
 mit.

Cùm Asperitiz moraretur in hospiti-
 tali domo, mulier quartum iam an-
 num spiritu nequam agitata ad eum
 propter famam sanctitatis eius ad-
 ducta est, vt sacris exorcismis eam
 adigeret, proque eius salute Deum
 obsecraret. Ille se sacerdotij non esse
 decoratum insignibus magna animi
 demissione respondit, nec existere
 tanta in Deum sua merita, suppliciter
 tamen pro ea rogaturum. Vt fidem
 suam liberauit, mulier ab infesta dæ-
 monis iactatione dimissa omnique
 molestia

molestia liberata est. Romę Mattheum illum adolescentem in quem hostis communis humani generis atrocissimam sauitiam exercebat, eius tyrannide solis sermonibus & colloquutionibus eripuit in cubiculum cum eodem inclusus: quem ego iuuenem tam calamitatis quam incolumitatis eius tempore probè noui. Et hic ad sacram religiosorum familiam tandem aggregatus in solitaria domo Camaldoli, frater Basilius cognominatus est.

Anno *CIO. IO. LIIII.* posita sunt fundamenta Lauretani collegij Societatis cui regendo primus P. Oliuerius Manaræus præpositus fuit, qui adhuc apud Belgas in viuis est, vir admodum religiosus & pius & in Societate sua virtute celebris. Testatur ille, simul ac nostri nouam domum incolere cœperunt demones infestos fuisse, solitosque illos dies & noctes cuncta miscere. Iam enim strepitum excitabant, iam sese obiiciebant oculis vel Mauri, vel obscœni canis vel felis, vel alius animalis specie, neque nostros de

Collegium Lauretanum spiritibus malignis vexatum.

nocte somnum capere patiebantur, cumque sacris operati fuissent, orationes, aquam lustralem, exorcismos, Diuorum reliquias, & alia id genus, frustra adhibuissent, idem P. Oliuerius de his B. P. Ignatium litteris certior fecit, atque eius fidem implorauit. Rescripsit ille vt Dei bonitati confiderent, esse propediem ab iis molestiis liberandos: ad se verò quod attineret, diuinum numen impensè oratione placaturum. Vt litteras accepit P. Oliuerius, mox domesticis omnibus conuocatis in communi cœtu eas recitauit, & ecce, dictu mirabile, iam tum omnia spectra, omnia dæmonum terriculamenta sic euauerunt, vt in posterum nusquam apparerent eorum impressa vestigia. Atque hæc quidem P. nostro viuo adhuc & spirante contigerunt. Eo verò mortuo, cum Trepani in Sicilia mulier agitata spiritu nequam sacris adiurationibus adigeretur, Ioannes à Vega Sicilia Prorex accepto de eius morte nuncio, quamuis nondum emanasset in vulgus, ex ipsa quæri iussit, vbinam esset Pater Ignatius

Ignatius auctor Societatis IESV; re-
spondit dæmon, inimicum suum cor-
poris solutum ergastulo, ad auctores
ac parentes aliorum Ordinum Domi-
nicum & Franciscum in calis aggre-
gatum.

Dæ-
mon
confi-
tetur
Patrem
esse
inimi-
cum
suum.

Anno MD. LXXI. noui Senis in
Italia puellam admodum probam &
simplicem, Iacobam Prati nomine,
pedissequam nobilis matronæ cuius-
dam, quæ erat Archiepiscopi eiusdem
ciuitatis amita. In hanc admodum
dæmones erant infesti, eise videndos
variis figuris exhibebant, eam mira
crudelitate cædebant. Duodecim an-
nis in ea calamitate versata est: vt ve-
rò B Patris imaginem gestare cœpit,
spiritus impuri quamuis oculis con-
spicerentur, & hunc esse magnis cla-
moribus inimicum suum testarentur,
imaginem abiicere iuberent, eò ta-
men audaciæ nunquam venterunt, vt
ad eam vel accederent, aut attinge-
rent. Verùm cum obiiceretur imago
eorum adspectibus, demittebant ocu-
los, aiebantque rem adeò sceleratam
& impiam sese videre non posse. Ac

licet eos irritaret puella, licet ad se percutiendam vocelacesseret, quoad diu tamen imaginem secum habuit, verberibus eam appetere nunquam sunt ausi. Cùm autem curiosiùs experiri vellet, an hic dæmonum timor ab imagine B. Patris, an aliunde proficisceretur, eam seposuit, & ecce continuo dæmones in eam impetu facto tanta atrocitate verberarunt, vt velut mortuam reliquerint.

Hoc incommodo suo periclitata, statuit in posterum hanc imaginem nunquam deponere, qua velut clypeo tuta esset, adeoque formidolosa dæmonibus: qui cùm illam ferire non possent, feriebant parietes cubiculi & cistas & qualos. Nec illud absimile quod Anconæ anno c10. 10. xcix. cuidam ludimagistro contigit. Hic auditis domi suæ lemuribus, qui principio cubiculum eo absente verrebāt, lectum componebant, lumen afferebant, postea verò omnia turbabant, imagine B. Patris in cubiculo collocata, nullum deinceps in eò sensit incommodum, quamuis extrà magnos
excitatus

excitarent strepitus, ianuas fenestrasque aperirent & clauderent, & quaedam inter se collisione tympanorum sonitum imitarentur. Verùm iisdem in locis etiam posita B. Patris imagine cunctus fragor conquieuit omnisque terror abscessit.

Dum anno CIO. IO. XCVII. octavo Romæ Id. Iul. Romæ in ædes sacra dæmon ad- femi- iuratur. P. Ioannes Baptista Peruscus nam à lipsanothecam multis Diuorum at- dæmo- que inter cæteras etiam B. Patris reli- ne li- quiis instructam sinu gestans, in eam berat. Deo supplicaturus ingreditur. Hic in ipso introitu diabolus, eo quod secum Pater gerebat vri se magno clamore conqueritur. Sacris igitur exorcismis adactus vt dicat quid sit illud, confiteatur esse reliquias B. Patris Ignatij magni serui Dei, auctoris Societatis IESVS, eum in cælo beatam vitam agere, iam quidem incognitum, sed in terris breui consecrandum. Tum P. Peruscus lipsanothecam accepit, qua collo miserę mulieris iniecta, dæmon vlulat, & reliquiis huius Patris vri se vociferatur, denique à muliere abscedit Deo

volente, vt tantum beneficium precibus B. Patris ferret acceptum,

Alia
in Ma-
iorica
libera-
ta.

In vrbe insulæ Balearicæ maioris femina Catharina Roca nomine, duodecim pene annis quotidie fuit à dæmone vexata. Iam manus eius & caput ad parietem allidebat, iam tollebat altius, atque ei tantam grauitatem ac pondus addebat, vt duo viri benevalentes & robusti iunctis viribus nõ possent vel vnum digitum à terra sustollere. Nonnunquam more furiosi canis latrabat, aliàs grunniebat vt sus, à iudicio frequenter & sensibus alienata in ore spumas agebat. Res erat commiseratione dignissima, tot quæsitis vndique remediis non potuisse sanari. Tandem anno CIO. IO. XCIIIX. precipitante Augusto mense, sacerdos quidam Ioannes Pe nomine, autographū B. P. Ignatij nomen capiti miserimæ mulieris imposuit tum cū sensibus esset destituta: illa verò furiosos & inusitados toto corpore atque ore præsertim gestus egit, tum demum diabolus emigravit, liberamque ac sanam reliquit. Illa porrò sese honestè subduxit,

xit,

xit, Deoque precibus Ignatij recuperata valetudinis gratias egit.

Montischala locus est in agro Senensi, ibi quandam virginem nomine Mnam, filiam Gratiani Galæ, maligni spiritus grauer affligebant, ei frequenter corporea & adspectabili forma apparentes, illicientesque instuprum. Sed cum animaduertent consensum se extorquere non posse, adeo crudeliter eam tutuderunt, vt corpus tumore ac liuore decoloratum relinquerent. Verum hoc eam malo Deus imaginis B. P. Ignatij applicatione liberauit.

Alia
Senensis.

CAPVT. XIX.

Memorabilis item quarundam sororum Mutinensium, ab infestatione demonum per Ignatij merita liberatio.

Sed istud animaduersione est dignius, planioremque facit quam a Deo accepit in dæmones potestatem, eodem hoc anno c10. 10 c. Mutinæ ciuitate Longobardiæ contigit, quod hic exponam eo modo quo ibi perscrip-

scriptum est, atque ad nos inde transmissum, pressius tamen & breuius, Quattuor sunt Mutinæ sorores, iuuenes, honestæ & nobiles, quarum vna matrimonio iuncta, tres reliquæ nubiles, hæ cum alia item nubili puella quam cognatione etiam attingebant, multis iam annis adeò sæuos & atroces atque assiduos insultus immundorum spirituum sustinebant, vt omnes ad commiserationem mouerent. Morbo continenter affligebantur, cui medici mederi non poterant, nec eius naturam conijcere. In altiora loca nunquam deportabantur, vt inde præcipites agerentur: aliàs in secretiora domus cubicula includebantur, vestis discindebatur, capilli spargebantur, corpus lacerabatur: cum periculo vitæ allidebantur ad terram, & vsque eò cædebantur quoad domestici sonitum verberum audiētes, opitulaturi aduolarent. Porrò quamuis probæ virgines hæ fuissent, bene natæ honestæque educatæ, in sermone verecundæ, ab infernis tamen hisce belluis obscœnitatem verborum, horribilia in Deum male-

male-

maledicta, vastosque ac terribiles vultus cogebantur emittere. Non poterant sine magna vi ad precandum accedere, nec ad Dei laudem verbum audire vel proloqui. Interesse sacrosancto sacrificio grauissimum prorsus & intollerabile illis erat, propterea quod dæmones quasi defectas animo prosternebant, adeoque insanos clamores edere compellebant, vt magna vi adhibita retineri vix possent. Cum se ad pedes sacerdotis abjicerent, peccatorum confessionem ijdem impediebant, cogebantque fœdum in modum linguam exerere in sacramenti sacerdotisque despectum. Sed quod illis grauissimum fuit, indomitæ libidinis stimulo continenter miseras agitabant, erant enim alioqui honestissimæ, ac domi nobiles & earum aliquæ perpetuam Deo virginitatem vouerant. Quin etiam ipsimet adiurati dæmones confessi sunt, eò se machinas omnes contulisse, vt illis pudicitiam eriperent, atque in discrimen salutis animi corporisque adducerent, sed inanes suos conatus fuisse, propter vsum
sacra

sacramentorum, quibus acrius eò se tuebantur, quò grauius adirent periculum. Neque hac tãtorum malorum varietate contenti, eius quę in matris monio erat filium quattuor & decem menses natum occiderunt, atque vt grauius eius animum vulnerarent, ei moriturum denunciarunt eo ipso die quo postea magno matris & totius familię dolore defunctus est. O altam & reconditam rationem iudiciorum Dei! Virgines hæ religiosę & pię remedium quęsiuerant à rebus iis omnibus, quas esse nouerant in vsu quotidiano Ecclesię, vt ab hac hostium generis humani tyrannide liberarentur. Adhibuerant orationes, sacrificia, exorcismos, aquam lustralem, reliquias Diuorum, ceterasque rationes & remedia quę in Ecclesię consuetudine sunt posita. Vix diu fuerant opera sacerdotum & religiosorum virtute & prudentia singulari, vt ab his tanquam bonis medicis curarentur. Sacram ædem Lauretanam frequentabant, ceteraque loca quę religiosa habentur, eaque præsertim in quibus
Deus

Deus solitus in demones potestatem ostendere. Sed hæc frustra tērata sunt omnia. scilicet Deus istam curationem maiori gloriæ reseruabat Ignatij, cuius meritis & orationibus quattuor illæ sorores & his alia cognatione iuncta, diuturnis tormentis liberatæ sunt: & iam incolumitatem, natiuum oris colorem, & mentis alacritatem recuperarunt. Stimulus ille libidinis vim suam perdidit, oratio facilis tam ea quæ est in voce, quàm quæ in sola mente. Inter sunt rei diuinæ magna religione & animi voluptate. Modestia elucet in moribus, colloquia cum domesticis, vt solebant, suauitate condita. Quocirca mirantur omnes qui illas norunt, sed multo magis cùm ante oculos ponunt viam & rationem, qua precibus B. Ignatij his malis ereptæ sunt, atque hæc est eiusmodi.

Rektor Collegij Societatis IESU Mutinensis miseriam & calamitatem harum virginum cùm inaudisset, re ex intimo animi sensu Deo commendata, diuinitus admonitus (vt res ipsa monstrauit) earum domum adiit secum

cum ferens impressam B. Patris imaginem, quam pietatis causa seruabat, ingressus est earum cubiculum eo tempore quo sacerdos dæmones adiurabat, nullique penitus imaginis mentionem fecit, affixit eam parieti atque orationi institit. Tum subito tartarei spiritus insanos clamores, horribiles edere eiulatus, Ignatij fundatoris Societatis adesse imaginem, qua summo cruciatu conficerentur. Nec à petulantibus quidem maledictis temperabant: nunc glabrionem, nunc claudum, nunc cæcutientem appellantes. Cur autem his nominibus eum vocarent fateri iussi, responderunt, glabrum se nominasse propter caluitium & raram barbam, claudum verò propter tibiaram ex altero crure suffracto inæqualitatem; postremò cæcutientem propter vberrimum fletum, quo de sensu videndi periclitatus fuerat: querebanturque hominem longinquum & alienigenam inde vsque ex Hispania venisse, vt se implacabiliter & viuus & mortuus persequeretur. Atque eo ipso tempore
multi

multi tenebrarum principes confessi
virtutem Ignatij editisque horrendis
vlulatibus corpus vnus sororum e-
gressi sunt, ea humi afflictæ ac velut
mortua relicta. Ex eo die reliquæ so-
rores earumque mater & vniuersa
domus colendi B. Patris amore teneri
cœperunt, spe concepta valetudinis
optatissimæ recuperandæ, adeoque
natalé eius diem solemnem ac festum
agendi, pridieque ieiunandi voto se
obstrinxerunt. Huic amori consecuta
res noua incrementum dedit. Nam
Augustinus Viuado Pater Societatis
per id tempus Roma Mutinam profi-
ciscens ad concionandum, tulit secum
lipfanothecam, in qua reliquię B. Pa-
tris erant inter ceteras, quibus in cu-
biculo sororum occultè collocatis,
dæmones mox has Ignatij reliquias
esse vociferati sunt, atque addiderunt
vnde & à quo essent allatæ. Intolera-
biles autem inde cruciatus se perfer-
re confitebatur, se cunctos ex iis cor-
poribus eiusdem supplicatione de-
turbandos, Deumque statuisse nomen
eius in terris gloria illustrare.

Alio

Alio quopiam die præcipuus quidam demon antequam egrederetur illudit quidem Ignatio, atque in eum maledicta congeffit. Sed imminente discessu Deus eum magno suo pudore fateri ossis eius particula se aduri, tertioque sanctum appellare adegit: Sanctus, inquit, Ignatius, Sanctus Ignatius, Sanctus Ignatius me sua animi demissione, potentia, pietate qua fuit in sanctissimam Virginem expellit. Alij cum celare vellent se per Ignatium pelli, mallentque depulsionem hanc aliis sanctis attribui, quos singulari cultu sorores illæ prosequabantur, in egressu tamē se mentitos esse fateri cogebantur, & Ignatium ornare gloria ac dicere, solius eius opera in hac eiectione Deum vti velle. Aliās insanos clamores edebant, atque exeuntes; Vbi est, inquiunt. Lucifer potestas tuā quandoquidem chartæ fragmentum sacerdotis istius imagine consignatum nos eicit, neque potes obsistere? Aliquando cum essent inani conatu toto die sæpius adiurati, se non abituros esse dicebant, nisi subsidium

inuoꝝ

inuocaretur Ignatij, cumque sacerdos diceret: Impero vobis per merita B. Ignatij vt exeatis, illi nulla interposita mora precipites rabie ac furore cedebant. Ita subinde loquebantur: Ah, ah Deus, itane verò nos gloria spoliās, vt eam isti sacerdoti claudo rugosoque tribuas? Quam efficacitatem impressa B. Patris imago eiusque reliquā habebant, eandem & ipsius vitę liber habere visus est. Cū enim ad ades harum virginum deportatus esset ad eum legendum, & vel imponeretur earum capiti vel pectori, vel aliquod capitulum legeretur, tartareos spiritus cū mirē torquebat, tum ad abeundum, cedendumque Dei voluntati compellebat, qui mirabilis est in sanctis suis, datque vim conculcandi leonem & draconem, deque omnibus demonibus triumphandi. Ad duos menses durauit iste conflictus, donec referretur plena victoria. Vt enim preclare D. Bernardus ait agens de duobus dæmonibus per sanctum Malachiam eiectis, istam moram & tarditatem non attulit inopia potestatis, sed

sed statutum Dei, vt omnibus fieret inimici potestas apertior, & sancti qui eum exturbabat victoria clarior.

C A P V T X X.

*Verborum Ignatij mira in tractandis fle-
tendisq; hominum animis efficacitas.*

Nec verò solùm in dæmones, sed etiam in animis hominum quibuscum agebat hanc diuinitus auctoritatem visus est accepisse. Fuit enim vis illa mirabilis, quam Deus eius orationi tribuit, quæ humana maior apparebat, animosque permouebat non eloquentia verborum, sed spiritus rerumque quas tractabat grauitate. Itaq; homines duros & obfirmatos mollebat vt ceram, adeoque flectebat, vt seipfos & suam mutationem mirarentur. Molestias & angores duobus sæpe verbis leuabat, ex animis ægritudines depellebat, iacentes excitabat, eisque pacem & securitatem dabat.

Iudæus quidam Isaac nomine, fidei mysteriis imbuendus domi nostræ morabatur, quia Christiana sacra ample-
cti

Et decreuerat. ille die quopiam tanta
vi oppugnatus fuit à demone, vt
velut furiosus & amens abire velle se
diceret, nullumque cum sacris fidei
nostræ mysteriis habere cōmercium.
Pater hominem vocandum ad se cu-
rauit, eique tantummodo dixit: Isaac
mane nobiscum, qua voce ille furen-
tem subitò mitigauit; & leo feros in
mitem agnum conuersus est, domiq:
remansit, dum sacro fonte tingeretur.

Ioannem Paulum vnum è fratribus
Patris nostri socium, ita diabolus ali-
quando vexauit, inanique scrupulo
dies noctesque stimulauit & punxit,
vt vix spiritum ducere, animi certè
quietem inuenire nusquam posset; nō
oratione, non studio pœnitentiæ, non
sacramentorum vsu, nō quæ sitis aliun-
de remediis recreari, tanto denique
in luctu versabatur, vt viua mortis
imago esse videretur. at vbi rem cum
B. Patre communicauit, is duobus tan-
tummodo verbis vsus, omnem veluti
manu molestiam ei non ademit so-
lum, sed ita radicitus euulsit, ac si nun-
quam eâ laborasset. Alium noui, cuius
nomen

nomen (quoniam viuus adhuc est) tacitus prætereo, qui adolescens admodum, nescio quo casu, tanto timore perculsus est, vt vel vmbra suam formidaret mox verò vt hanc perturbatio nem & inanem metum B. Patri commemoravit, vno illius verbo pristinam animi serenitatem & aequitatem recepit.

Huic ipsi & alia duo contigerunt quæ clarissimè demonstrarunt quantum robur serui sui verbis Deus addidisset, quamque flexanima esset eius oratio apud eos qui illius sermone congressuque vterentur. Primum ita pertinax hic adolescens aliquando fuit, vt salutaria Patris consilia prorsus respueret, idem tamen mox vnica eius grauiore compellatione sic flexus est, vt abiecta omni cunctatione exclamaret, Faciam Pater, faciam. Promissioni respondit euentus, eo quod ob admirabiles quos sentiebat animi motus amplius sibi ob sistendum non putaret. Alterum est, quòd hic idem cogitauerat & penè constituerat à Societate deficere, vt verò confessione B. Patri

totius

totius vite noxas aperuit, illeq. dixit: Obsecro te ne ingratus in eum sis, qui in te tanta beneficia contulit, omnem subito eiusmodi deliberationem sustulit hominemque ita confirmavit, ut incepto vite instituto permanere decerneret, in quo etiamnum laudabiliter perseverat, neque deinceps unquam eiusmodi cogitatione pulsatus est.

Alia huius generis multa commemorare possemus. quamobrem P. Franciscum Borgiam virum eam sanctitate & prudentia quam omnes norunt, referre memini; Pater Ignatius, inquit, loquebatur tanquam potestatem habens, eaque vi præditus, ut animos hominum quamcunque in partem vellet, impelleret. Narrat D. Bernardus, Sanctum Malachiam Episcopum domuisse feminam natura ferocem & iracundam, suoque iudicio maius illud fuisse miraculum, quam cum idem mortuam luci restituit: in altero siquidem hominem exteriorem, in altero verò interiore excitavit ad vitam. Hæc beati illius viri sententia.

Bernard
in vita
Malachia.

CAPVT XXI.

Cuiusque generis morbi per B. P. Ignatij inuocationem curati.

Sed institutum narrationis nostræ scursum prosequamur, aliaque nonnulla miracula, quæ Deus illius precibus eo mortuo fecit; maximeque his posterioribus annis, quibus de eius cōsecratione deliberatio suscepta est. Deus enim multa, varia, & magna in variis prouincijs edit, quibus in ipsum pietas hominum excitetur, & quem admodū in cælo celebratur eius gloria, sic etiam celebretur in terris.

Eo momento quo Romæ mortuus est Bononiæ nobili matronæ apparuit.

Eo temporis puncto quo Romæ decessit è vita, Bononiæ splendescens, inclytusque apparuit nobili matronæ viduæ Margarete Delis nomine, & Societatis amantissimæ. Atque illa sine cunctatione visum narrauit P. Francisco Palmæ Rectori Collegij, cuius ad aurem solebat animi noxas eluere: mortuumque indicauit Ignatium, ac se vidisse confirmauit, adeoque natiuis eum coloribus depinxit, ac si eum

antea

antea cognouisset, quem reuera vide-
rat nunquam. Porro cum eum Patrem
adiit, quamuis illico rei fidem non fe-
cit; tamen vbi diei & horæ nuncius
allatus est, quo die & hora vitam hanc
meliore commutarat, vera dixisse
compertum est.

Anno cix. ix. lvi. Kal. Augusti ei
parentatum est frequentissimo popu-
lo qui ad eum videndum & veneran-
dum confluxerat. Affuit inter ceteros
Bernardina quædam religiosa mulier,
& magnopere pietati dedita. Hæc
filiam habuit annos decem & quatuor
nata, graui periculosaque stru-
ma laborantem. Quamuis autem ma-
gnam partem facultatum suarum in
adhibendas curationes absumsisset,
non modò tamen inanes impensas fe-
cerat, sed etiam morbus in dies in-
grauescebat. Eam illo ipso die mater
ad templum Societatis adduxit, vt
corpus B. Patris contingeret. Spera-
bat enim eius præcibus à Deo filix
restitutum iri valetudinem, quam à
medicorum ope expectare non pos-
terat. Sed tanta populi frequentia

Puel-
lam à
stru-
mis in
saná-
bili
morbo
libera-
uit.

G

conue-

conuenerat, ut quidquid agerent mater & filia, viæ tamen per confertam turbam faciendæ modum inuenire non possent, & ad corpus iam loculo inclusum accedere. Cùm viderent igitur se operam lusisse, ac vehementer dolerent, conatæ sunt saltem aliquid reliquiarum B. Patris impetrare, quod acceptum magna fide, magnaque pietate filie collo, strumisque atque vlceribus quæ iam penè in càncrum eruperant mater admouit. Ecce tibi res sanè mirabilis. Nam Dei misericordia meritisque Ignatij filia pristinam valetudinem momento temporis consecuta est, omnibus rei nouitate attonitis, magnoque velut testimonio sanctitatis eius, quod etiam mortuus morbos ab iis depelleret qui eius fidem religiosè & suppliciter implorabant.

Audi-
ta mi-
sica in
eius
sepul-
cro.

Anno cto. 10. lxxix. prid. Kal Aug. qui dies est B. Patri natalis quo primum corpus eius translatum est. quidam Dei seruus in eius sepulcro duorum dierum spatio suauissimum concentum & symphoniam continenter audiuit. Romæ Drusilla Torcellina

ægra

agra morbo graui, cum aestu febrique
iactaretur, ad eamque grauissimus
capitis dolor accederet, multa reme-
dia quaesuit, in brachiis, in naribus, in
capite incidendas sibi venas curauit.
Sed his omnibus morbi vis non modo
non leuabatur, sed etiam gliscebat in
dies. Vbi verò fronti particulam ossis
B. Patris imposuit, repentinò conua-
luit.

Alia mulier Olympia Norina tanto
cruciatu doloris oculorum afflicta
fuit, vt trium mensium spatio videndi
sensum amitteret. Adiungebatur insu-
per continua febris & acerbus capitis
dolor, qui nullam partem neque diur-
nae, neque nocturnae quietis eam ca-
pere patiebatur. Inter horum maxi-
ma cruciamenta morborum autogra-
phum B. Patris nomen allatum, quo
mox ad frontem oculosque applicato,
protinus vidit, omnique febris & do-
loris molestia, liberata est.

In eadem vrbe anno MD. CXXVII.
Hieronymus Gabrielli, puer nobilis
septimum agens aetatis annum, in ma-
lignam febrim incidit & lateris dolo-

Ca-
cam
cura-
uit.

Pue-
rum
despe-
ratum
sana-
uit.

rem, exigua spe vitæ relicta, qui eodem scripto ab Ignatio nomine recreatus ex morbo periculoque ereptus est.

Filio-
lam
cui
pectus
obstru-
ctum.

Anno MD. LXX. XCIX. Ioanna Vrsina Cornelia Vrsina, ducis Cæsi filia tanta tussi quatiebatur, vt respirare non posset, nedum lac sugere. Dux mater eam Patri Ignatio commendauit, obsecrauitque vt ei pristinam valetudinem impetraret: atque vt omnes nosset id beneficij ab se profectum, efficeret, vt in puella repentina mutatio facta videretur. Cùm igitur filiola totam noctem diemque dimidiatum duxisset insomnem, puncto temporis in somnum incidit mox tussis depulsa est, & lac nutricis hausit infantula. Dux autem beneficij memor sepulcro Patris votiuam tabulam imponendam curauit.

Surda
audi-
tum
resti-
tuit.

Eodem anno Angela Ruggiera penè vnus anni spatio insolitum passa tinnitum in capite, auris dexteræ auditum perdiderat, cui simul atque aliquid reliquiarum B. Patris imposuit, votumque nuncupauit sic extenuandi corpus inedia die eius natali, vt cibos
omnes

omnes præter panem & aquam exclu-
deret, sumendæque postridie SS. Eu-
charistiæ; integram exinde sanitatem
recepit.

Rursus eodem anno die lunæ qui
dies fuit XIII. Kal. Aug. P. Michael
Vasquez religiosus Societatis I E S V
professus, & studiorum collegij Ro-
mani præfectus tanta doloris acerb-
itate lateris & renum conflictatus est,
vt frigidus toto corpore sudor erum-
peret, & velut animam agens sensi-
busque destitutus moriturus putare-
tur. Multa remedia leniendo malo ad-
hibebantur, sed inani conatu. quinim-
mo quò plura medicamenta fiebant,
tantò omnium iudicio maiora incre-
menta sumebat. Igitur B. Patris reli-
quias afferendas ad se curauit, & ma-
gna religione atque ex intimo animi
sensu eidem se commendans, ad eam
partem quâ acrius torquebatur, ad-
mouit, & illinc omnis cedere dolor,
aliasque partes iuuadere quasi fugeret
persequentem, quas cùm eadem illæ
tangerent, ex illis etiam depellebatur,
donec tandem vndequaue adhibitis

P. Vas-
quez
gravi
lateris
dolore
cura-
uit.

illo in pristinam valetudinem restitutus est. Nam quarta vel quinta post hora cruenta calculorum fragmenta, velut carnis particulis inuoluta sine sensu doloris eiecit. Sententia medicorum fuit eum lapidem sacrorum pignorum virtute fuisse confractum, & quoniam acutus erat, pupugisse meatus atque læsisse. Ægrotus nulla interiecta mora repugnantibus multis surrexit è lectulo. Eam enim morbi depulsionem non humanam, sed diuinam esse iudicauit, propterea absolutam atque perfectam, nec ex eo quidquam esse metuendum. Eidem Patri Michaeli Vasquez cura mandata fuerat agendi cum purpuratis patribus iis qui ritibus ecclesiasticis præsent, de Ignatio in numerum Diuorum adscribendo: vt videri possit Deus adeo subitum ei acutumque morbum immisisse, vt ipsemet beneficium Patris expertus, impensius ad studium consecrationis eius incumberet.

Sana-
uit cá-
crum
qui
mam-
mam
mulie-
ris de-
pasce-
batur.

Rursus alia matrona Romana cancro laborabat qui per alteram serpebat mammam, adeoque grauis erat,

vt iudicio medicorum breui moritura videretur. Ea ad B. P. sepulcrum cum oraret euestigio sensit è caelo vim quandam ad se manare, & paucis diebus nulla facta medicina lues illa depulsa est, nullo etiam remanente vestigio. Et vir quidem eius mulieris argenteam telam, mulier verò papillam item argenteam inauratam sepulcro donarunt in memoriam accepti beneficij sempiternam.

Alia quardam Orintia Casali prægnans, & cui nulla vitæ spes ostendebatur, quod in vtero foetus esset extinctus, cum pectori chirographum B. Patris nomē apposuisset illicò mortuum onus effudit incolumisque permansit. Sed alia miracula edita Romæ prætermittamus, quorum penè infinita est copia; aliasque prouincias Italiæ percurramus.

In agro Anconitano domus est Diuæ Mariæ Lauretanæ in qua sanctissima Virgo nata, æternumque Dei Verbum nostram sibi humanitatem induxit, ibi puer natus annos sex in grauisimum morbum incidit, eumque

Grati-
dam
mulie-
rem
libera-
uit à
morte,
cuius
in vte-
ro
mor-
tuus
erat
infans

Pue-
rum
despe-
ratum
sana-
uit

iam medici desperauerant, cum porrecta illi particula tunicæ B. Ignatij, eoque suppliciter inuocato momento conualescit, neque vires pristinas vlla ex parte desiderat.

Febrim curat.

Mulier Recanati, quod oppidum milliario distat Laureto, grauissima febris exæstuans, etiam ex stomacho cum vehementissimè laboraret B. Patri supplicauit, & mox febris remisit omnisque doloris acerbitas.

Fluxum sanguinis.

Adolescens de vita periclitatus magna sanguinis continenter è naribus fluente copia; at qui nullo remedio fisti poterat, eum reliquiæ Patris suo contactu represserunt.

Vlcus.

Mulieri extremo dolore cruciatæ mamillarū, propter vlcus innatum, eadem adhibitæ reliquiæ salutem fuerunt.

Calculum.

Eadem in vrbe Horatius Leopardus vir nobilis anno *MD. DC. XCIX* mense Octobri calculi oppressus doloribus, & obstructis, obturatisque meatibus illis quibus humor à renibus & vesica profunditur in summum vitæ discrimen incidit & iam humana nulla remedia

media suppetebant, Igitur sanctissime Virgini supplicauit vt B. Ignatij meritis curaretur, simul Patris patrocini-um implorauit: res mira, ipso tem-poris momento mitigatur doloris ac-erbitas, vrinam effundit modicoque interuallo granorum arenæ copiam, & lapidum frustra; nec vllum denique remansit morbi vestigium.

Ibidem eodem anno & mense Lu-
candia, Pompeij Georgij cõiux, quam
quintum iam mensem inualetudo gra-
uissima cordisque palpitatio iactarat,
particulæ vestis eiusdem appositione
sanata est. Eadem mulier cum esset
nonum mensem grauida, fluxissentque
illi non minus quam viginti sanguinis
libræ, ita debilitata est, vt quodammo-
do sensus amitteret, salutem tamen
suam vt potuit B. Patri commendauit,
quo factò & fluxus ille sanguinis ste-
tit, & illa ad se rediit. Nec ita magno
interuallo cum prorsus eniti non pos-
set; rursus inuocato Ignatio extin-
ctum sine dolore foetum emisit, inco-
lumis.

Palpi-
tatio-
nem
cordis.

Maceratæ, quod oppidum tribus

G 5 ferme

Appa-
ruit
agrotæ
mulie-
ri.

Dolo-
rem
mam-
millæ
fana-
uit.

ferme milliariis à Laureto disiunctum est, mense Nouembri, anno *MD. IX. XCIX.* Domina Elisabethæ Moronæ que eiusdem vrbis Episcopi neptis est animam agenti sine spe longioris vitæ Pater apparuit, eique valetudinem illico restitutum iri promisit, simul iussit eam è lecto surgere, Deoque pro reddita sibi sanitate gratias agere.

Neapoli mense Iunio anno *MD. IX. XCIX.* Domina Ioanna Aragonensis Princeps Castri Bertrandi, dux Terranouæ grauissimis pressa incommodis dextera intumescente mammilla, adhibitisque nequidquã spatio quattuor mensium multis medicamentis ad aliud remedium confugit, imaginem Patris magna in ipsum pietate fiduciaque mammillis adiunxit, & eodem die tumor omnis dolorque abscessit. Anno igitur saculari sacro *MD. IX. C.* Romam profecta gratias egit, & sepulcro B. Patris argenteam tabulam & quattuor cereos apponendos curauit.

Nolæ anno *MD. IX. XCIX.* mense Nouembri Franciscus Blasius vir nobilis

bilis pestilente febrī vexatus, ad quam Pestilētem febrim
 accedebant intolerabiles capitis &
 stomachi dolores, iudicioque medi-
 corum de vita periclitans: admonitus
 à matre Zenobia Tolfia, B. Patris osi-
 culum ad caput applicauit, eoque in-
 uocato omni sensu doloris, & incom-
 modo liberatus est.

Lecci ciuitate Apuliæ in regno Mortiferam pleuritidem.
 Neapolitano femina Patientia nomi-
 ne Dominæ Antoninæ Cubellæ famu-
 la, adeo crudeli lateris dolore correpta
 est, vt desperata vita tantum non ei
 sepulcrum effoderetur. Allata interim
 sunt illi sacra pignora B. Patris Igna-
 tij: quibus applicitis, suauem in lom-
 num incidit quem ante capere nullo
 modo poterat, in quo & eundem P:
 vidit veste sacerdotali indutum. cui
 ille, filia, inquit, à Deo opem pete: nam
 ex morbo sanam te faciet: qua voce
 audita, mox valens lætaque surrexit.

In eodem oppido puer trimulus Offensum Pueri genu.
 Baronis Beglibonis filius è sinu nu-
 tricis fortuitò excussus in terram, eo
 casu dexterum crus grauitè offendit,
 quem lapsum quia nutrix sibi metuens
 parens

parentes celauerat. Adeo exulceratum est malum, vt puero semel & iterum, irrito quidem labore, crus fuerit incidendum. Porro cum tertiam incisionem experiri periculosum videretur, pater filio metuens, quem febris ac vulnere deficientem videbat, ad collegium Societatis confugit reliquias B. Patris accepit, addiditque infanti. Interea chirurgi crus tertio rescindere parati puerum meliori locoprehenderunt, qui paucis diebus, curato vulnere omni est periculo liberatus.

Patrem Societatis tempestate Turcis liberauit.

Pater è Societate Natalis Masucanauigans in Siciliam captus est à Turcis, ac sæua tempestate coorta fluctibus absorberitimuit, at fidem B. Patris obtestatus, protinus hanc vocem audiuit: Esto securus, nec enim hac tempestate mergeris, nec deueheris ad Turcas. Itaque tempestas sedata, nauigiaque Turcarum apud insulam Lampadusam à christianis erepta sunt: sic ille duplici piratarum & maris periculo ereptus portum tenuit.

Palermę vrbe Sicilię Cosmas Ferier
tertium

tertium agens ætatis annum medici
 celeberrimi filius tanta feбри ac dy-
 senteria pressus fuit, vt pater eius vi-
 tam desperans funebrem pompam ap-
 pararet, sed ei admoto vestis sacerdo-
 talis quæ B. Ignatij corpus attigerat
 frustulo repentè morbo leuari cæpit,
 & patre domesticisque mirantibus ac
 exultantibus eodem die nullas am-
 plius eius morbi reliquias sentit. Sed
 omittamus Italiam ac Siciliam, ad His-
 paniamque veniamus.

Pue-
 rum à
 feбри
 & dy-
 sente-
 ria.

Anno CIO. IO. LXX. vel LXXI. Toleti
 hiberno quodam die sub noctem fe-
 minam quandam nomine Vegam, è
 familia Alfonsi Villeregalis Duron,
 & Mariæ Torres vxoris eius, tantus
 lateris dolor inuasit, vt medici eadem
 nocte eam confiteri, sacram Euchari-
 stiam percipere, testamentum facere
 iuberent, ante lucem morituram ex-
 istimantes. Hoc vt audiuit vir hone-
 stus Ioannes Mesa Alfonsi Villeregalis
 amicus, supplex ad Deum accessit, &
 duo fragmenta, vnum linei pileoli,
 alterum corij quo stomachum P. Ig-
 natius tegere, & ipse Ioannes Mesa
 ferro

Dolo-
 rem la-
 teris:

ferre secum religiosè solebat, ad egrotæ mulieris latus applicuit eoque contactu morbum depulit. Et ah, inquit illa, Domine Ioannes de Mesa, quid mecum actum est? quid est quod mihi tam repente omnem dolorem absterfit?

Dolo-
rem
lateris
& cal-
culi.

In vrbe Burgensi Domina Francisca Bernui religiosa professa cœnobij S. Dorotheæ singulari virtute mulier & admodum solitaria, magno cruciatu calculi pleuritidisque confecta, patrocinio B. Patris adiuta vnus anni ferè spatio plusquam centum calculos maiores minoresue sine sensu doloris eiecit.

Re-
pressit
fluxum
sanguinis.

Anno verò MD. LXIII. rupta quâsdam pectoris vena, sanguis eidem per os effluens sisti non poterat, donec tandem eius sacci particula quem Pater in Monteferrato primum induit, cum suum pauperi vestitum daret, in sinum recepta, repentè fluxus ille sanguinis repressus est, & ipsa libera incolumisque permansit.

Domina Ioanna Gangora sacra virgo è conuentu de Huelgas, morbo languis

languida, diploma Sedis Apostolicæ quarebat, quo cœnobio sibi liceret exire ad curandam valetudinem. Interim ad B. Ignatij patrocinium confugit, positaque ante oculos ipsius Patris imagine pristinas vires ita reuocauit, vt litteris Apostolicæ Sedis nihil sibi opus esse iudicaret.

Mul-
tos
alios
mor-
bos sa-
nauit.

Maria Auala è Franciscana familia grauibus animi molestiis torquebatur. Ei consilium datum vt ad B. Ignatium recurreret, propterea quod is esset qui ægritudinem animi curare posset. Orationi igitur insistens Ignatij nomen oblita, dicebat: O Sancte Athanasi mihi diuinam opem impetra, vt his quæ patior malis eripiar. Cùm hæc diceret, hanc vocem audiuit: Non Athanasius vocatur, sed Ignatius. Esto animo secura, nam eo pro te Deum rogante expetitam sanitatem recipies, quod & factum est.

Affi-
ctionē
spiri-
tus.

Lanzarotus Ruffinus natione Belga variis laborans, à medicisque desperatus chirographo B.P. accepto ad perfectam valetudinem rediit, & surrexit è lecto, stupefactis medicis, atque iis

vario-
los.

omni-

omnibus qui periculum nouerant. Affectus est eodem beneficio Dominus Lopes de Castro nepos Dominae Eleonoræ Gallo Antistitæ cœnobij S: Dorotheæ, de cuius vita cùm medici Burgenses & Vallisoletani spem perdidissent, ad B. Ignatium tanquam asylum confugit, vouitque certam pecuniam egentibus se daturum, quo facto pristinam valetudinem recepit & confirmauit.

Dolo-
rem
eruis.

Franciscus Ortiz pastor ecclesiæ SS. Petri & Felicis vrbis Burgensis biennium acerbam vexationem pertulerat ad crura iuncturasque defluente continenter humorum copia, sed eundem B. Patrem supplex adiit, & perfectam eius incommodi leuationem est consecutus.

Pestem

Sacerdos ex Augustiniana familia vir grauis & è conuentu Burgensi prid. Id. Nouemb. anno CIO. IO. XCIX. in diœcesi Burgensi confessionem audiuit filia Ioannis Gomez pagani hominis puellæ duos & viginti annos natæ, ardenti febri & peste laborantis. Hortatus porro & illam vt quanto
posset

posset maximo affectu se B. commen-
daret. Ignatio, vnaque imagine ip-
sius ei in sinum data omnis subito lues
ac febris euauit.

Ciues plerique Burgenses eadem Mul-
tue correpti, haurientes aquam in tos pe-
quam immersum fuerat B. Patris osi- stife-
culum supplicantes pristinam firmita- ros sa-
tem sunt consecuti. Ipsemet etiam nauit.
Franciscus Ortiz pastor ecclesie SS.
Petri & Felicis eiusdem vrbis, per-
multos hac ratione fuisse sanatos,
eisque hoc potionis genus se propi-
nasse testatur. Humanis enim remediis
deficientibus ad diuina confugit. Nec
verò obscurum id fuit sed tota vrbe
vulgatum. Quin Baccalaureus ipse
Santius Cantabranensis, pastor eccle-
siae S. Stephani eodem beneficio se
vsum esse confirmat. Nam contagione
& acerrima tertiana vehementer af-
flictus eam aquam hausit, Ignatium-
que precatus melius habuit.

Eandem bibit & Abel à Turre, ec-
clesiae S. Stephani eiusdem vrbis pa-
rochus, sibi propinatam à matre,
cùm eadem esset peste correptus,
statim.

Dolo-
rem
oculi
subito
cura-
uit.

statimque epoto poculo liberatus est.
 Madriti P. Michael Garses religiosus Societatis IESV professus ex oculo dextero laborabat, acutissimoque pungebatur dolore, copioso acrique humore eum obruente. Nec incisione venæ, nec ullis remediis leuabatur: quinimmò quò plura adhibebantur, eò magis ingrauescere malum absque vlla quietis intermissione, videbatur. Tandem V. Id. Sept. anno CIO. 10. XCVI. cùm in summo cruciatu dolorum eius oculi fuisset à prima luce in vesperam, P. Bartholomeus Perez misericordia motus, tradidit ei Ignatij nomen ipsius auctoris manu conscriptum, & ad oculum iussit adiungi. Sperabat enim lenitum iri dolorem, vt exploratum iam erat in multis, qui ad eius opem confugerant. P. igitur Garses humi genua posuit, preces concepit, oculum nomine contigit tum cùm acerbissimus vrgeret dolor, & eo ipso puncto temporis restituta sanitate lætatus est. Cubitum discessit, soporatus noctem suauiter duxit, è lecto postridie mane surrexit tem-
 plura

plum adiit, sacras confessiones audiuit. Omnes denique è collegio sanum oculum vidimus, quem superiori die planè cruentum videramus.

Gandiæ Francisca Vignola ætatis Tibiã
puellæ
annum agens decimum tertium, vnus penè anni spatio grauitè ex altera tibia laborarat, nec incedere nisi claudicando poterat, idque admodum agrè, præsertim frigidiori calo, quod valde aduersum & infestum erat. Kal. autem Ian. quo die gratissima circuncisionis Domini memoria ab ecclesia celebratur, anno c 15. 15. c. templum quamuis difficulter ad audiendum sacrum cum adisset, indeque domum rediisset vi doloris vehementer afflcta; Hortante matre salutem suam B. commendauit Ignatio, eiusque nacta chirographum, tibiæ coniunxit, sanata est; ambulauit, ac si nullum vnquam perpeffa fuisset incommodum. Eius pater arte medendi eruditus omnesque domestici factum in miraculorum loco numerauerunt. Postridie eius diei mater & filia ad sacram Societatis ædem Deo Beatoque Ignatio
grat

gratias acturæ conuenerunt. Cereumque oscillum tholis eius suspenderunt.

Nec huic dissimile contigit eodem loco mense Octobri, anno c. r. d. 15 c. Iosephæ Borgiæ Gasparis Ferrieræ cōiugi. Cū enim amplius vnum mensem malè affecto crure loco se mouere non posset, nec vllis medicamentis morbum depellere, Ignatij fidem implorauit ex animo, quintoque Dominicam orationem & Angelicam salutationem in eius honorem recitauit. Id cū triduo continuasset, in lectuloque iacens ac vim profundens lacrymarum, quòd magnis cruciamētis premeretur opem B. viri exposceret, repentinus eam somnus oppressit. In ipso autem sopore Pater ei se videndum præbuit, lætoque & hilari vultu dixit se eius curandi causa venisse, sacraque manu mali sedem contingere visus morbum sustulit, expectata mulier, sanam se esse mirata est, ac manè templum Societatis petiuit, imaginemque ceream obtulit perpetuum accepti beneficij à B. Patre monumentum.

Sed

Sed illud inprimis memorabile,
quod accidit eodem loco insequentis
anni mense Nouembri virgini cuidam
piæ, atque à sæculi consuetudine ab-
stractæ, Iosephæ Chastellæ, annos natæ
XL. Illa comitiali morbo laborabat,
eiusque tanta vis erat, vt à sede ratio-
nis præcipitem ac seipsam dentibus
vnguibusque laniantem multi prohi-
bere vix possent. Cùm vero illa grauis
agitatio conquiesceret, insolitus dolor
hærebat in corde, corpus erat adeo
contritum & debile, vt ne insequenti
quidem die mouere sese aut aliquod
opus suscipere posset. Sed cùm audi-
uisset quanta beneficia per id tempus,
variis in locis, in homines Deus per
B. Patrem collocasset, ea nocte qua
vsitatum malum recurrit solitoque
vehementius, vt nonnihil rediit ad
sese, fiduciæ plena, supplex inuocauit
Ignatium, quinquiesque orationem
Dominicam & Angelicam salutatio-
nem percurrit: & euestigiò incoluz
mem se deprehendit, dolore cordis &
aliis cruciamentis solutam & liberam,
quæ ceteroquin æquè ac aliàs ab illa
sensum

sensuum alienatione remanserant. Quies grata successit, & tranquillam noctem (quod antea nunquam) in somno traduxit. Ut porro diluxit, surrexitque è lectulo, soror & fratris vxor eam domi oberrantem præter solitum cum viderent, magnam in admirationem adductæ sunt. At illa, desinite, inquit, mirari, sed gratias Deo mecum persoluite, qui per B. Ignatium integras mihi vires nullo mali vestigio remanente restituit. Octauo tamen vel decimo post die crudelis adeo vis colici doloris eandem subitò corripuit, vt penè vitam extorserit: sed quæ iam imbuta erat in Patrem pietate, illius protinus implorato auxilio eadē de qua prius facilitate dolor aufugit. Et illa quidem ad sacram Societatis ædem duplicis beneficij testes, binas cereas imagines deportauit, quicunque vero hæc cognouerunt diuinam bonitatem atque potentiam magnificè prædicauere.

His adiungamus & illud quod Deus eodem in loco prid. Id. Decemb. anno superiore seculari perfecit. Puella sep-

tennis

rennis biduum febri agitata neque soporem ceperat, neque guttam aquæ libauerat præfocante guttur angina, adeo vt desperata iam vita parentes sepulturam filia magis quàm medicinam cogitarent. Cum puellæ amita B. Ignatij imaginem conspicata, (quam pater eius vt pote faber ad se delatam habebat domi, ligno includendæ gratia) accepit, atque in spem nõ dubiam erecta ad puellæ caput admouit, opem eius Sancti suppliciter obtestari iussit, ac nouédiales vouere supplicationes, si morbo releuaretur. Paret illa, & seruata quartam horæ partem imagine, matrem vocat. B. Ignatij meritis incolumem se renunciat, cibum postulat. Comedit igitur, bibit, & ea nocte vt viuens valensque dormiuit, postridie vero prima luce, ipsa & amita pariter ad collegium Societatis gratularum iuerunt, votiuas nouendij supplicationes inchoarunt, imaginem ceream suspenderunt.

Nunc continente relictâ ad Baleares insulas cursum dirigamus, in quarum maiore Deus anno **CIO. IO. XCVII:**
magna

magna & admirabilia per B. Ignatium patrauit. Ioanna Clara Mognera mulier vidua virtutis & probitatis exemplar, luminibus amissis primum dextero deinde sinistro autographo nomine B. Patris imposito, ita videndi sensum recuperauit vt insequenti die solitos labores exerceret, fixisque & non caligantibus oculis solem adspiceret.

Quid de mulieribus dicam, quę inter extremas pariendi angustias deprehensę presentaneam mortem suam, foetus vero etiam æternam iam iamque expectantes, tamen vel pia B. Patris Ignatij inuocatione vel nominis eius imaginisue applicatione feliciter enixę sunt? Multas sane eiusmodi probatę fidei historias possem commemorare, sed vt ne in hoc argumento prolixus sim, vel odiosus, vnã alterãue perstringenda me lectoremque expediam.

Hieronyma Rebaza in hac eadem insula complures dies intolerabili parturiendi dolore, corporis debilitate, animique defectione de vita periclitata

clitata sumtis variis frustra medica-
mētis, cūm prolem in vtero mortuam
putaret, quōd nullo motu cieretur,
potentissima ei medicina ad eam ex-
pellendam, non sine proposito vitæ
discrimine parabatur. Sed ea repudia-
ta, quia nimis erat anceps & dubia, cæ-
lestem vt securiorem antetulit, afferrī
sibi rogauit scriptum illud nomen Ig-
natij, quo tanta miracula in ea ipsa
insula Deus ediderat. Allatum est XIII.
Kal. Nouemb. anno CIO. IO. XCIIIX. &
quarta post horæ parte filium viuum
sanumque peperit. Sed illud multò
maiolem admirationem mouit omni-
bus, quod os infantis pueri medicinis
redunderet, quas mater superiori tri-
duo sumserat. Obstetrix eas exemit,
& ex oculis eiulantis continuo fluxere
lacrymæ quæ cunctis gaudio risum fe-
cerunt. Huic miraculo præsens affuit
Hieronyma Pi, quæ Raphaelis Pi ma-
trimonium tenebat. Illa decimum sex-
tum iam annum continua cruciamen-
ta glandium in faucibus enatarum pa-
tiebatur, quibus nullum remedium
inuenerat. Eodem accedebat & illud:

H dens

dens in ore vacillabat, quo magnis inter edendum afficiebatur molestiis. Ergo cum vidisset Hieronymam Rebazam tam admirabiliter per schedulam B. Patris nomine inscriptam periculo in quo versabatur ereptam, idem & ipsa nomen poposcit, quod osculata religiosèque venerata momento temporis euanescente glandium dolore denteque priorem firmitatem obtinente conualuit. Hinc ea mulier eiusque vir tanta pietate fuerunt erga P. Ignatium, vt ad conferenda per ipsum maiora in eos beneficia, Deus commoueri videretur. Nam postridie illius diei, qui dies fuit duodecimus Kal. Nouemb. Ioannes Pi eorum filius duplici tertiana conflictatus est adeo vehemente & periculosâ, vt quarto die cum peccata in aure sacerdotis exonerasset, sacrisque epulis animum refecisset, de sede mentis deturbaretur. Erat ei lingua tumida, oculi depressi atque turbati, ceteraque mortem præcurrentia signa comitabantur: quarto Kal. Nouemb. hæc quam diximus scheda ægro admota, proque eius

eius salute cum lachrymis est à parentibus supplicatum. Et ecce subito febris remittere, æger ad mentem redire, vocem & oculorum claritatem recipere. Et cum hæc fierent hora fere noctis octava, postridie prima luce sanus & incolumis è lecto surgere. Ad eum interim venit medicus, quemque vel mortuum vel animam certe agere putabat, in pedibus consistentem, & carentem feбри valentemque apprehendit.

Equus quo quidam Bartholomæus Constantius chirurgus vehebatur fortuito lapsu sessorem ita humi afflixerat, vt capitis congelatio acerbam ei insuper ophthalmiam gigneret quæ nullam homini quietem somnumque indulgeret, iamque alterius oculorum sensum perdiderat. alter ita erat imbecillis, vt lumen solis sustinere non posset. Adeoque morbi quem insanabilem medici iudicabant, curationem abiecerant, cum ipse feria quarta sanctæ hebdomadæ, scriptum flagitavit adferri sibi nomen Ignatij. Res mira, eo qui deportabat introeunte cubi-

H 2   culum,

culum, antequam propius ad eum accederet repente immodicum capitis frigus abcessit, & oculorum dolore mitigato inusitatam cepit animi voluptatem. Ut vero tam admirabilem sanationem ab ea scriptura manasse perspexit, pannos quibus caput eius fouendi gratia inuoluebatur abiecit; exclamauitque: Valeo, valeo: capitis atque oculorum dolore sum liber. Eodem die ianuas fenestrasque cubiculi aperiendas curauit, quas ad arcendum lumen oculo molestum occluserat. Postridie sanus & alacer ad collegium Societatis contendit, ad gratias Deo agendas, à quo propter Ignatij merita iis incommodis esset ereptus omnemque rei gestæ seriem liberis suis narrauit.

Colonia Vich quæ Ludouico Vich auiserat, tribus mensibus non ferendam capitis acerbitatem perpessa, simul vnus oculi lumen amiserat, quippe cuius reflexæ palpebræ sic aciem obduxerant, vt ad eas reducendas medici chirurgique nullas ex omni arte medendi rationes inuenirent,
eoque

eoque rem desperatam abiicerent. Tertio Non. Mai. scriptum B. Patris nomen accepit, oculum affectum contigit, Ignatium inuocauit, vltro se palpebræ erexere, videndi sensum recepit, domum Societatis se contulit.

Sed ne prætermittamus Germaniam. Ebesperga locus est non procul à Monachio quæ ducum Bauarię sedes est: ibi mulier parturiens extremos biduum labores perpeffa eniti non potuit, atque ita demum elanguit, vt exhalatura potius animam, quàm foetum paritura videretur. Vir incredibiliter mœrens Patrem Societatis adiuit, qui ibi tunc erat, consilium opemque in rebus aduersis petiturus. Pater memor miraculorum quę Deus variis in locis per B. Ignatium effecisset, & quidem in feminis tali in re ac tempore constitutis, eius opem pro muliere genibus nixus ardéter implorat. Quia porro nullas tum alias eius reliquias habebat, quas ad eam mitteret, Regulas Societatis ab eo olim conscriptas charta inuoluit, viroque tradidit, vt iis tanquam re sacra coniu-

gem religiosè contingeret, Deum auxilio futurū, fiduciam modò tam præclaro opere dignam conciperet. Re perfecta quas longa conflictatio vires ademerat, mulier reuocauit, filium inde peperit velut in figuram pullascentis oui contractum, vehementer obstetrice mirante, ceterisque feminis eius artis nequaquam ignaris. Ceterum & mater & filius vitam incolumitatemque tenuerunt.

Nec prætereunda sunt illa quæ alio sub sole apud Indos euenere. Anno MD. C. XIX. mense Septemb. nauicula S. Mariæ Regalis nomine Cartagenam soluit è portu SS. Trinitatis insulæ Cubæ. Ea vehebatur Bartholomæus Loboguerrero Archiepiscopus Regni nouæ Granatæ, cum eoque eius rogatu Alfonsus Median & Franciscus Figueroa Patres Societatis, aliique complures ordinis ecclesiastici & ciuilib. Iis longa spatia præteruectis & in conspectu Iamaicæ constitutis decimo Kal. Ian. concitata est adeo sæua tempestas, vt omnes ob oculos certissimam sibi mortem proponerēt.

Iam

Iam enim confractus erat maior ma-
lus, aliusque carchesij, & antennarum
lacerata vela, tanta violentia vento-
rum, vt noua reponi nullo modo pate-
rentur. Tumentes fluctus tanto impe-
tu ruebant in nauim, vt sub vndis po-
tius quàm in summis aquis fluctuare
videretur. Nauarchus Dominicus Ro-
drigues nomine iam clauum destitue-
rat secum reputans, nihil opis super-
esse in rebus humanis, nisi Deus è
caelo mitteret. Cùm rabies illa tem-
pestatis vnum diem tenuisset, & in
horas inualesceret, vectores omnes di-
uinum numen placandum esse censue-
runt. hinc Patres Societatis memoria
repetentes ea miracula quæ Deus ede-
ret eo tempore rogatu B. P. Ignatij,
eius auxilium ex intimo animi sensu
flagitarunt, & quantum potuerunt vo-
ce contenderunt vt Archiepiscopus
idem ceterique præstarent. Quod cum
impense ab omnibus esset factum, vio-
lentissimus repente ventus defecit,
obstupefactis omnibus & incredibili
voluptate perfusis, qui cùm se iam
inter mortuos reputarent, vitam sibi

H 4 modo

modo restitutam videbant. Archiepiscopus Loboguerrero vouit anniuersariam eius diei festi celebritatem, sacrificiumque pontificali ritu, si quando Romanus Pontifex Ignatium in numerum Sanctorum adscriberet. Item & ceteri qui cum eo nauigarunt sua quisque vota concepere, vt ex iis quaestionibus liquet qua de hoc miraculo primùm Santese ciuitate noui Regni Archiepiscopo Domino Bartholomæo praesente sunt habitæ, deinde Cartagenæ auctoritate Domini fratris Ioannis Ladræ è Dominicana familia eiusdem ciuitatis Episcopi.

Sed non tum modò Patres Alfonso Median & Franciscus Figueroa ceterique eiusdem peregrinationis socij è periculis maris, & euidentissimo naufragio, precibus B. Patris emerferunt: anno siquidem c. 15. 10. c. maiori nauigio cui B. V. de Aranzazu insigne erat è nouo Regno Granata renauigantes in Hispaniam, cùm Bahama soluissent, acerrimis tempestatibus iactati sunt. Nam procellæ magno impetu puppim feriebant, proram verò aduer-

aduersi venti, præterea syrtibus periculosis-
simis cingebantur. heic rursus
P. Francisco Figueroa reliquias B. Patris
mari immergente, opemque eius
suppliciter exposcente subito mare
tranquillatum est. Sed ut manifestius
adhuc periculum ad Terceras insulas
incurrerunt, ita illustrius inibi Patris
auxilium fuit. Etenim cum ventus ita
sub aurotam inualuisset, ut nauigium
in aduersam plagam reiiceret; Nautæ
ceterique peregrini mortem cernentes
ob oculos, fixis solo genibus palam
sua peccata confessi sunt, ac Dei misericordiam
implorarunt, cum ecce rupto maiori velo
venit omnibus in mentem beneficium illud,
quod in sinu Bahamensi per Ignatium eiusque
reliquias accepissent. Itaque P. Franciscum
Figueroa flagitarunt, ut aliquid item reliquiarum
eius mari immergeret, seseque è manifesto
mortis periculo rursus ereptum iret. Audiens
dicto fuit Pater, & momento temporis
(ô Dei bonitatem suos honore seruos ornantis)
tempestatas illa sedata, lux dissipatis nubibus cælo

reddita. hinc quotquot eo nauigio uehebantur incredibilem animi voluptatem ceperunt, cum essent non periculo tantum, sed etiam periculi metu liberati, ut illi Patres ceterique qui erant in eorum societate testantur. Ne longum faciam & alij permulti varijs in locis ac regionibus ad Deum confugientes, Ignatiique praesidium implorantes, vel infestas animi libidines subiugarunt, vel animi tranquillitatem in dubijs, corporis valetudinem in morbis, securitatem in periculis, robur in rebus aduersis sunt consecuti.

Vnum ad extremum omnino recens omitti non debet, Idib. Iul. c. 10. c. x. Burburgo non ignobili Flandriae oppido, ope B. Ignatij patratum miraculum. Antonina Masia duodennis puella, D. Alexandri Masij I. V. Licentiati urbis illius Consiliarij filia, cum ab ineunte aetate calculo fuisset obnoxia, eo denique deuenerat, ut ipsos viginti septem dies, restagnantem vesicae humorem occlusis meatibus retinere cogeretur: hinc corpus miserandum in modum intumescere, fe-

bri

br̄æstuarē, omnis cibi appetentia in fastidium verti, doloribus dies noctesque excrucitari tantis ut à tribus iam bene experientibus medicis desperata, nihil nisi acerbam in horas singulas mortem expectaret. Aderat tum forte Societatis nostræ è proximo S. Winnoci Bergensi Collegio sacerdos, qui cum moribundæ puellæ mentionem miraculorum B. P. iniecisset, ipsa protinus in spem patrociniij eius erecta, votum concepit, si quidem eius ope sanitatem reciperet pridiano macerata ieiunio, quotannis, die eius natali, sacra Confessionis & Eucharistiæ mysteria piè dum viueret obituram. Nonnullis deinde ægro lateri adhibitis B. P. reliquiis, & pleramque insequentis noctis partem acerbissimis conflictata doloribus, mane sub horam tertiam parentes quorum iacebat in cubili repente inclamat, sanam se omnique malo liberam esse; mox longo situ putrescentem corporis sentinam exhaurit, & quidem (quod mireris) sine vlllo doloris sensu, nullis ut ante calculis arenulisue permixtam; simul

simul febris remittit, inflatio detumescit, surgit, ambulat, cibum sumit. Eodem die ad templum, Deo Beatoque Ignatio gratias actura se cōfert, cuius natali die quindecim post dies occurrente, S. VVinoci-bergas ad templum Societatis voti rea contendit. Et hucusque perseuerat incolumis. Res gesta mandato Reuerendissimi D. Iacobi Blafai Audomarensis Episcopi examinata multorumque idoneorum testium ac trium inprimis medicorum iuratis testimoniis confirmata, deinceps ad diuini nominis gloriam seruique eius Ignatij omnium ore celebratur.

CAPVT XXII.

Admirabilis Societatis IESV ortus, progressusque expenditur.

SEd quamuis multa certaue sint ea Smiracula quæ diximus, multoque plura breuitatis causa reliquimus: omnium tamen meo quidem iudicio maximum est illud, cū Deus hunc B. Patrem delegit ad constituendum gubernandumque, & propagandum
eum

eum ordinē, qui toto orbe cūm apud Catholicos, tum apud hæreticos, ac barbaras gentes, tātum boni in Christianam remp. inuexit. Hoc adeò magnum euidensque miraculum est, vt tametsi nullum aliud haberemus, illud satis esse deberet cognoscendæ quam Deus B. impertiuuit Ignatio sanctitati. Cūm enim res magnas alicui mandat, satis constat eum necessarias quoque illi vires spiritumque suggerere, quibus feliciter eas ad finem exitumque perducatur. Idem credo iudicabunt omnes sapientes & animi perturbatione vacui, si considerarint quantum mutarit mētem Ignatij, cūm eum ab humana & licentiori militia, ad cęlestem ac diuinam traduxit, totque ac tam illustrium liberorum parentem effecit: si asperitatem viarum quibus eum duxit, perseuerantiam & victoriam quæ ad eum venit, si socios Hispanos Gallosque quos Lutetia difficillimis temporibus coëgit, quibus Hispania Galliaque bello flagrabat, atque eos inter se summo caritatis nexu coniunxit: si ventos ac tempestat

tes

tes quibus iactata fuit ea nauicula iam ex eo tempore quo Deus eam mari commisit, semperque contra vim ventorum feliciter portum tenuit, cum humano more prudentes eam perituras existimarent: si quam animo illius impressit ideam constituendi huius ordinis, qui quidem par est reliquis, si naturam Religionis attendas, dispar autem quibusdam rebus quæ sunt eius propriæ. si progressum & propagationem eius quem annis sexaginta (tot enim sunt ab anno confirmationis eius vsque ad annum 1700 c. x. quo hanc historiam scribimus) Deus omnibus regnis orbis Christiani, tot ac tam remotis regionibus Indorum & barbarorum dilatauit, quo lux Euangelij nondum sese diffuderat. Nostræ siquidem Societatis homines ad Angolam, Manicongonem, Monomotapam, Brasiliam, Æthiopi- am, Oromusium, Goam, Malacam, Molucas, Chinam, Iaponem, regnum Mogor & Peguanum aliaque penetrarunt. Etenim terram continentem regni Peruan, Nouam Hispaniam, insulas

sulas Malilam & Philippinas, vt res
notissimas tacitus prætereo. Atque ip-
sa Societas trecenta eoque amplius
collegia domosque numerat in vigin-
ti tres prouincias ac duas viceprouin-
cias diuisa. Idem sentiet quisquis ocu-
los in id quod maioris est momenti
coniecerit, in fructum, inquam, quem
Deus ex huius B. Patris filiorumque
laboribus siue cum Catholicis, siue
cum infidelibus agendo colligit. Et
inter Catholicos quidem quantum
profecerint, dicere supersedeo, sed
quisque intueri potest, cum pateat
omnibus & veluti manu tangamus,
quanto studio fidei Christianæ myste-
riis puerorum animos, litteris & bo-
nis moribus iuuetutem erudiant, vin-
ctos & grotosque visitent & consolentur,
hospitales pauperum domos ob-
eant, inopum egestatem subsidio le-
uent, animas hominum Deo cõmen-
dent, morientes adiuuent. Neque ne-
gandum est Rempublicam Christia-
nam, tametsi multum defecit, multum
tamẽ instaurari vtilioribus & frequen-
tioribus concionibus, oratione & me-
dita.

ditatione diuinorum mysteriorum,
 crebriore sacramentorum vsu Con-
 fessionis & Eucharistiæ, grauioribus
 laboribus pœnitentiæ, qui vtilissimè
 suscipiuntur ab hominibus Dei aman-
 tibus, quamuis illa ipsa quæ fiunt præ
 iis quæ fieri debent, exigua iure meri-
 toque videantur. Aliæ Religiosorum
 familiæ discipulis Societatis imple-
 tur, qui & in iis perseuerât ac laudabi-
 liter vitam traducunt. Eædem nostro-
 rum ope corroboratæ, exemplis adiu-
 tæ, maius studium virtutis præ se tuler-
 runt, maioremque sanctitatis & do-
 ctrinæ lucem diffuderunt, Rempubli-
 cam suis humeris sustentarunt, nosque
 ad acriores labores atque ad peargen-
 da maiori cura & sollicitudine nostra
 munia excitarunt. Fructus quem gen-
 tes veritatis luce nondum imbutæ re-
 ceperunt tantus est, vt paucis explica-
 ri non possit. Nec tamen est huius in-
 stituti longam orationem texere ad
 commemorandos barbaros multitu-
 dine innumerabiles, locis infinitos,
 qui per Societatis homines ad fidei
 splendorem & cognitionem Christi
 vene-

ven
 gis
 eru
 in d
 gni
 De
 pat
 inf
 De
 gio
 pet
 bus
 cre
 fru
 gn
 De
 tra
 tat
 Ve
 de
 m
 no
 et
 pr
 di
 ag
 ca

venerunt, humerosque suauissimo legis illius iugo submiserunt: labores & erumnas quas ob id pertulerunt atque in dies perferunt: multitudinem magnitudinemque miraculorum, quæ Deus vt in iis locis necessaria, per eos patrat, ad fidem barbarorum animis inferendam. Sed vtilitatem quam idem Deus eduxit educitque in dies in regionibus hereseos labe infectis è perpetuis disceptationibus & certaminibus nostrorum cum hereticis, nemo credet eorum (nisi viderit) qui pace fruuntur & otio quo nos in hisce regnis quietis & pacatis nati fruimur. Deo tribuenda laus qui nobis eam tranquillitatem peperit, simulque pietati Regum qui nobis eam cõseruant. Verùm testificantur homines qui ibidem versati sunt, nosque verum scimus esse qui vidimus, vitæ probitate nostrorum, Catholica solidaque doctrina in scholis explicata, in templis pronunciata, libris editis diuulgata, disputationibus cum iisdem hereticis agitata & ab errorum maculis vindicata, institutione iuuentutis (nam su-
perio-

perioribus annis recensebantur plus triginta millia discipulorum, & iam plura numerabuntur) Catholica fides quæ in Septentrione euersa & conculcata videbatur, erecta est caputque extulit, satisque roboris adepta ad conuincendum & opprimendum mendacium, deinde verò innumerabiles qui fide dubij nutabant, sub obedientia Romanæ ecclesiæ perseuerare statuerunt, hæretici complures qui ab ea defecerant, postliminio redierunt. Verum qui obfirmato sunt animo, specie utilitatis & ambitione cæcati, posuerunt audaciam, reuerentur quos Iesuitas appellant, suosque capitales hostes esse apertè confitentur, atque vitales oderunt, calumniis onerant, insectantur.

Multa præterea collegia, seminariaque sunt instituta, ad alendos & erudiendos pauperes adolescentes, ac præsertim ob fidem exules. Ecclesiastici multi religiosique è quouis ordine sese in disciplinam Societatis tradiderunt, qui perfecto absolutoque studiorum curriculo suas ad ecclesias
& cœ.

& c
seru
virt
Hor
è sc
fam
orde
disc
runt
per
Rel
ope
vsu
poe
den
Ca
que
gra
sang
re r
de,
effe
pra
mi
In
sex
Hi

& cœnobia redeuntes, ceteros ad obseruationem legum reuocant, & ad virtutē excitant probitatis exemplo. Horum operâ numeroque eorum qui è scholis Societatis ad religiosorum familias se contulerunt, ecclesiasticus ordo ac cœnobia, veterem morum disciplinam multis in locis restituerunt, pristinumque splendorem recuperarunt. Pagi, vici, oppida, prouincię Religionem Catholicam retinuerunt, operâque Sodalitatum, concionibus, vsu sacramentorum, ieiuniis, studio poenitentię, officiis misericordię fidem excitarunt, seque filios ecclesię Catholicę re ipsa comprobarunt. Vtque fructus hic diuturnior & Deo gratior existat, Ignatij filij hanc suo sanguine plantam cum opus est irrigare non dubitant moriunturque pro fide, pretio quod pro ea persoluunt eam esse verissimam obsignantes. Nam præter viginti quinque Societatis homines qui pro euangelij veritate apud Indos sanguinem profuderunt, alij sexaginta ab hæreticis interfecti sunt. Hi enim qua sunt odij acerbitate in
huius

huius ordinis homines, existimantes
 iis sublatis se posse facilius animis im-
 peritorum suos errores inferere, eos
 vexare, atque ut proditores omni ge-
 nere crudelitatis excruciatos necare
 non cessant, quod Angliæ consularij
 ministrique vsque hodie factitant. Id
 non leue scilicet argumentum est hoc
 opus à Deo profectum, eumque qui
 illud inchoauit à Deo potissimum
 fuisse delectum, ad amplificandam
 suis filiorumque laboribus eiusdem
 Dei gloriam, & ecclesiam illustrandã.

Atque istud, ut dixi, maximum est
 è miraculis B. Patris & miraculum
 miraculorum, quod tot ac tam eximia
 miracula continet, quot res à Deo per
 B. Patrem eiusque filios effectæ sunt
 omni admiratione dignissimæ. Ei tri-
 buatur gloria ut omnium bonorum
 auctori, quãdoquidem, ut docet Apo-
 stolus, Neque qui plantat est aliquid,
 neque qui rigat, sed qui incrementum
 dat Deus, cui tanquam radici omnis
 arboris pulcritudo fructusque accep-
 ta referri debent.

CA-

CAPVT. XXIII.

Sanctorum virorum, Regum Principumque de B. Ignatio testimonia.

PAullò copiosiores fuimus in vita N. B. P. Ignatij, cuius maiorem necessitudine contubernij cognitionem hausimus. Quidquid enim dictum est, exiguum est pro multitudine earum rerum quæ dici possent. Quia verò nondum in Diuorum numerum adscriptus est, nec à Sede Apostolica toti Ecclesiæ colendus & inuocandus proponitur, vt alij quorum vitam scripsimus, necessarium visum fuit commemorare potissima, quædam miracula aliasque res quarum nulla in vitis reliquorum Sanctorum facta sit mentio. Certum tamen est nos præterire permulta, quòd hæc pro eo quod in hoc opere intendimus, satis esse videantur, Deum inquam laudare, qui eum sanctum fecit, virtutes eius ad imitandum proponere, & patefacere ignaris, vt huius viri sanctitatem veneratione & colant. Quamobrem antequam

quam huic narrationi finem imponam, illud adiungam, nimirum hunc B. Patrem ut sanctus fuit in vita, ita sanctum habitum, eique reuerentiam & honorem tributum ab omnibus qui cum illo versabantur, multoque magis ab iis quibuscum maior ei erat familiaritas, propterea quod multo clarius admirabiles eius virtutes cernerent, & veluti manu tangerent donorum & gratiarum magnitudinem quæ Deus in eum contulerat.

P. Franciscus Xauerus vir Apostolicus & singulari virtute, quo administro Deus tot ac tanta perfecit miracula, qui infinitos homines in tenebris ignorantia veri Dei iacentes, ad veritatis lumen adduxit, ita colebat, ita venerabatur Ignatium, ut eius autographum nomen gestaret in sinu, quo tanquam fortissimo quodam clypeo aduersus omne periculorum genus tutus esset, & ex India genibus nixus litteras ad eum scriberet. P. Petrus Faber primus ei in constituenda Societate adiutor & socius, vir planè mirabilis & incredibili diuinitus luce perfusus

fusus proponebat eum sibi ac aliis exemplar sanctitatis omniumque virtutum.

P. Iacobus Laynes secundus Generalis Societatis magister, vir ea doctrina & pietate quæ nota esset omnibus, mihi dicere solebat; Deum certamentem animum P. Ignatij, eius ornamenti mirificè delectari, eamque ob causam tantis muneribus ac beneficiis eius filios prosequi.

P. Franciscus Borgia qui tertius universam Societatem administravit, vir in hisce Regnis amplitudine notissimus, & sua virtute celebrior, anno CIO. IO. L. Romam profectus est ob id maximè ut B. Ignatium videret, & in eius congressum & colloquium sese penitus daret. Cumque primis sacris operaretur, fecit autem id in domo Loyolæa, solum eius cubiculi deosculatus est, in quo B. Pater natus fuerat, pro ea reuerentia qua in hunc sanctum mouebatur. Similiter afficiebantur omnes qui cum illo familiariter agitant. Nec domesticorum solum, sed etiam externorum idem erat de eius integris

integritate iudicium, eademque veneratio.

Paulus III. Pont. Max. qui primus Societatem confirmavit, de huius consilio multa magni momenti decrevit. Inter cetera sacrum Inquisitorum collegium Romæ constituit, in illudque quattuor ex ordine patrum purpuratorum cooptavit auctoritate prudentiaque præcellentes, qui in illo tribunali iudiciis quæstionum fidei præfiderent. Julius III. P. Petrum Canisium Viennensem Episcopum facere vel Ferdinando Rege Romanorum multum flagitante nunquam voluit, quia id minimè probaretur Ignatio.

Marcellus II. qui Iulio successit dicebat in negotiis Societatis auctoritatem solius Ignatij apud se gravio-rem esse, quàm omnes rationes, quæ ex aduerso possent afferri.

Paulus IV. cuius in pontificatu noster hic decessit è vita, tantum ei honorem habuit, vt eum ad pedes suos demissum inter loquendum excitaret, caputque contegere vellet. Gregorius XIII. in diplomatis anno CIO. IO.

LXXXIII.

LXXXII. & CIO. IO. LXXXIII. scriptis
ad stabiliendum & defendendum in-
stitutum Societatis disertè dicit, Spi-
ritum Sanctum iniecissem mentem Ig-
natio ad constituendam Societatem
eique instituti formam tradidisse. Hoc
etiam adiungit, vniuersam Rempubli-
cam Christianam refici & recreari
per filios ipsius Societatis. Denique
tam Gregorius quàm qui Gregorium
antecefferunt Pius IV. & Pius V. la-
bores Societatis tantis efferunt laudi-
bus, & fructus quos Deus inde colle-
git colligitque in dies, vt modestia
eos hoc loco suadeat prætermitti. Sed
hi tamen fructus diuina virtute ab Ig-
natio tanquam à radice prodire.

Ferdinandus Romanorum Rex, de
quo iam diximus, præter ea collegia
quæ Societati ædificauit, aliaque mul-
ta beneficia quibus eam propter Igna-
tium affecit, cum vehementer incum-
beret ad creandum Claudium Iaium
vnum è decem primis Ignatij sociis
Triestensem Episcopum, ab incepto
destitit simul ac intellexit id Ignatio
non probari.

Ioannes III. Lusitaniæ Rex pro sua pietate qua erat in Ignatium anno CIO. IO. LIII. P. Ludouico Gonsali de Camera Romam è Lusitania proficiscenti præcepit, vt diligenter intueretur & attentè consideraret mores & actiones eius, & ad se singula quæque accuratè perscriberet. Profectus est, mandata Principis diligenter curauit, scripsitque quidquid de negotio sibi commisso dici posset, illud esse, nulla se vel lectione diuinarum rerum, vel oratione ad amorem Dei tantùm accendi, quantùm intuendo & spectando diligenter Ignatio.

Gaspar Quiroga Cardinalis & Archiepiscopus Toletanus ac Generalis Hispaniarum inquisitor, qui Romæ Patris amâtissimus fuerat, virum perfectissimum fuisse testatus est, demissum, suauem, patientem, contemptorem rerum humanarum, studiosum diuinæ gloriæ & salutis animarum, nunquam turbari, nec rebus secundis efferi, nec aduersis deprimi. Gabriel Paleotus Cardinalis & Episcopus Bononiensis eum appellat lumen ecclesiæ, atque impulsu

impulſu diuino inſtituiſſe Societatem
ad excitandam & confirmandam ec-
cleſiaſticam diſciplinam.

Albertus Bauariæ dux eidem fuit
mirificè deditus, ad eum ſæpe litteras
dedit, eique vt ſancto reuerentiam ex-
hibuit: propter eum Societatem ama-
uit, eique fauit, vt omnes eius filij,
quos nõ minus paternæ pietatis quàm
amplitudinis hæreditates ſecutę ſunt.

Ioannes Vega præſes Caſtellæ dum
Caroli V. Cæſaris Romæ legationem
obiret, B. P. amicitia coniunctiſſimus
fuit, atque in iis litteris quas eo mor-
tuo ſcripſit ad Societatem, eum bea-
tum & ſanctum ducem appellat, dig-
numque cuius ſignum in cælo cum
vexillis S. Dominici ac Franciſci po-
neretur.

P. Ioannes Auila concionator Apo-
ſtolicus, cuius vitam ſcripſit P. Ludo-
uicus Granatenſis auctor egregius,
pro ſua animi demiffione P. Ignatium
gigantem, ſequæ cum eo collatum pu-
milionem eſſe dicebat. Idem P. Ludo-
uicus de hoc verba faciens admira-
tione ſe obſtupefactum dicit intuen-

tem vitam, heroicas & admirabiles virtutes huiusce noui speculi virtutum & prudentiæ, quod Deus hoc nostro tempore pro salute infinitorum hominum misit. Hæc enim sunt eius verba. Idem pariter alij multi sapientes ac prudentes sentiunt: idem pluri mi variarum nationum auctores, qui suum hac de re testimonium scripserunt, ac de eo vt de sancto mentionem inferunt.

In hoc numero est P. Laurentius Surius natione Germanus, qui huius vitæ summam attigit. In eodem Ioannes Molanus Belga, qui beatissimum nominat. In eodem Genebrardus Galus, qui à Deo contra Lutherum missum affirmat. Denique Doctor Sanderus Anglus, qui hominem diuinum vocat, & auctore atque impulsore Deo fecisse quod fecit. Thomas Bozcius propter vitæ sanctitatem illustrissimum appellat. Paulus Morgi ordinis Gestanorum, Angelus item de Paz Minorum, Mambrinus Rosa omnes Itali scriptores honorificè de huius B. Patris vita prædicant. Idem litteris mandarunt

les
cu-
o-
m
us
na
ri-
ui
e-
m
is
is
l-
n
l-
f-
a
n
e
e
e

darunt Gonsales Iglefus, Magister Alfonso Villega, & Stephanus Garibai nostri temporis Hispani scriptores, eumque benedictum vocant, beatum & sanctum. Doctor Iacobus Paiua Lusitanus, qui pro doctore Theologo Regis sui, Concilio Tridentino interfuit, illustrem nominat, exemplum sanctitatis, admirabilem virum mortalibus singulari beneficio datum.

Verum si coniciamus oculos in Reges & principes qui sanctissimum D.N. Clementem *ix.* hodie in cathedra B. Petri sedentem rogarunt, ut eum qui suo iudicio sanctus erat, in numerum sanctorum referret, videbimus summos & potentissimos orbis Christiani principes id supplicare & vehementer flagitare. Etenim Rodolphus *ix.* Imperator, eiusque mater Augusta Maria Austriaca, Philippus *ii.* Rex Catholicus, cuius gratissimam memoriam retinemus, Philippus *iii.* eius filius qui nunc regni clauum tenet, Margarita Regina, Guilielmus Bauariæ dux, eiusque soror archidux Maria, litteras ad Pontificem dede-

runt, in quibus eum beatum & sanctum Patrem nominant, è cuius integerrima & innocentissima vita tanquam fonte flumen multorum donorum ac munerum manans laetificauit ciuitatem Dei. Nec hi solùm aliique magni principes suam pietatem ac beneuolentiam in Patrem hoc officij genere testificati sunt, sed ipsa etiam Regna, hoc est supremæ regnorum Castellæ & Aragoniæ curiæ, principatus Catalauniæ, horumque proreges ac præfecti: Ecclesia Toletana, Hispanensis, Granatensis: vrbs Cæsaraugusta, Valentia, Barcinona, Cantabria prouincia in qua Pater est natus, aliique complures Episcopi, duces ac domini: idque vulgò sentiunt omnes sapientes omniumque populorum Catholici animi perturbatione vacui, nec prauis opinionibus imbuti. Vnum genus infestum aduersumque est eorum, qui ad hostes ecclesiæ defecerunt, qui in id vnum incumbunt, vt de eius fama detrahant, scribant etiam libros in quibus & eius vitam & vniuersum eius ordinem crimentur. In hoc numero est

est Calvinianæ sectæ colluione notatissimus Simó Litus Missenus, qui quinque libros edidit cōtra alios quinque, quos de B. Ignatij vita in vulgus emisimus. Qui mea sententia non minus valent ad arguendam huius sanctitatem, quàm præclara de eius virtute tot ac tantorum virorum testimonia quos diximus. Sicut enim magnæ laudis est à bonis laudari: sic non minoris ab improbis vituperari, vt ait D. Hieronymus scribens ad B. Augustinum: Catholici, inquit, te conditorem antiquæ rursus fidei venerantur atque suspiciunt, &, quod signum maioris gloriæ est, omnes hæretici detestantur, & me pari persequuntur odio, vt quos gladiis nequeunt, voto interficiant.

Lib. 7.
episto-
la.
epist.
57.

F I N I S.

AD MAIOREM DEI GLORIAM.

C E N S U R A.

VIta hæc B. P. Ignatij
de Loyola, Religionis
Societatis IESV Fundato-
ris, à R. P. Petro Ribadenei-
ra eiusdem Societatis hispa-
nicè conscripta, & à P. Ga-
spare Quartermont eiusdem
etiam Societatis latine con-
uersa, nihil nisi pium san-
ctumq; continet, dignam ita-
que eam censeo quæ prælo com-
mittatur, omnibusq; ad tam
sancti viri imitationem le-
genda proponatur.

Datum Ipris. 5. Mart, 1612.

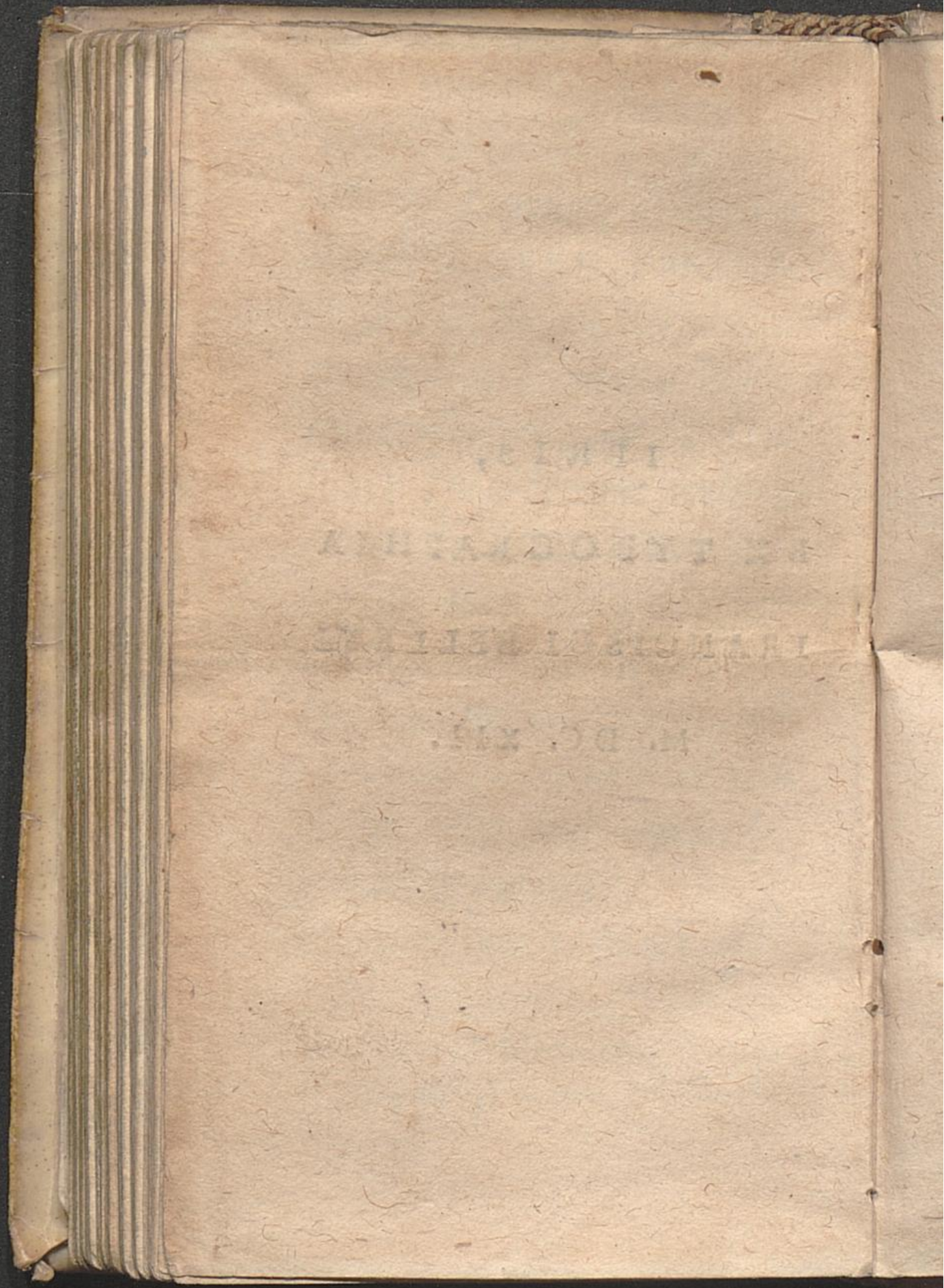
Guliel. Zijlof, S. T. Licent. Ca-
nonic. Iprens. librorumq. Censor.

Librer Collegij Societatis Jesu Paderborn.

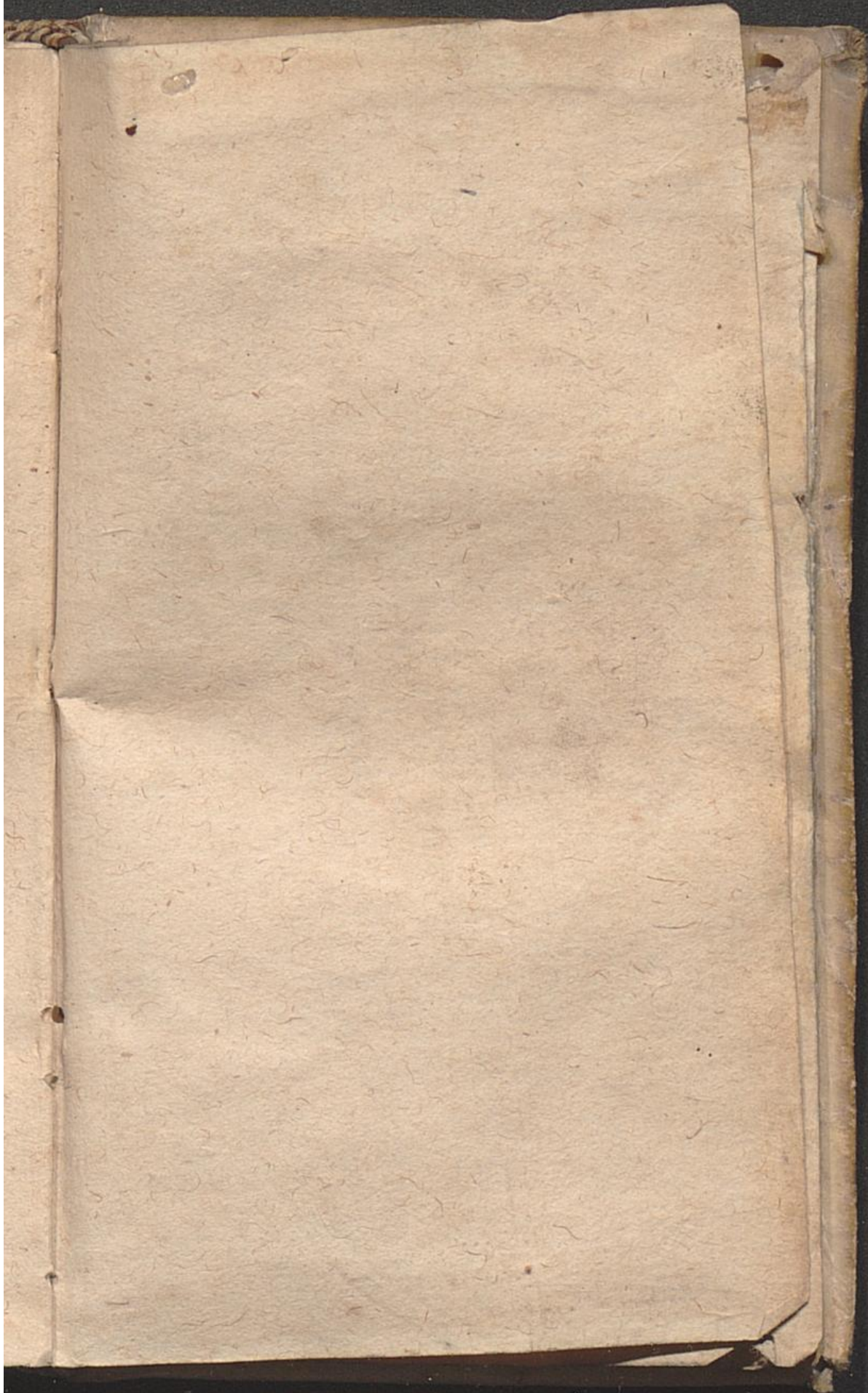

IPRIS,
EX TYPOGRAPHIA
FRANCISCI BELLETI
M. DC. XII.

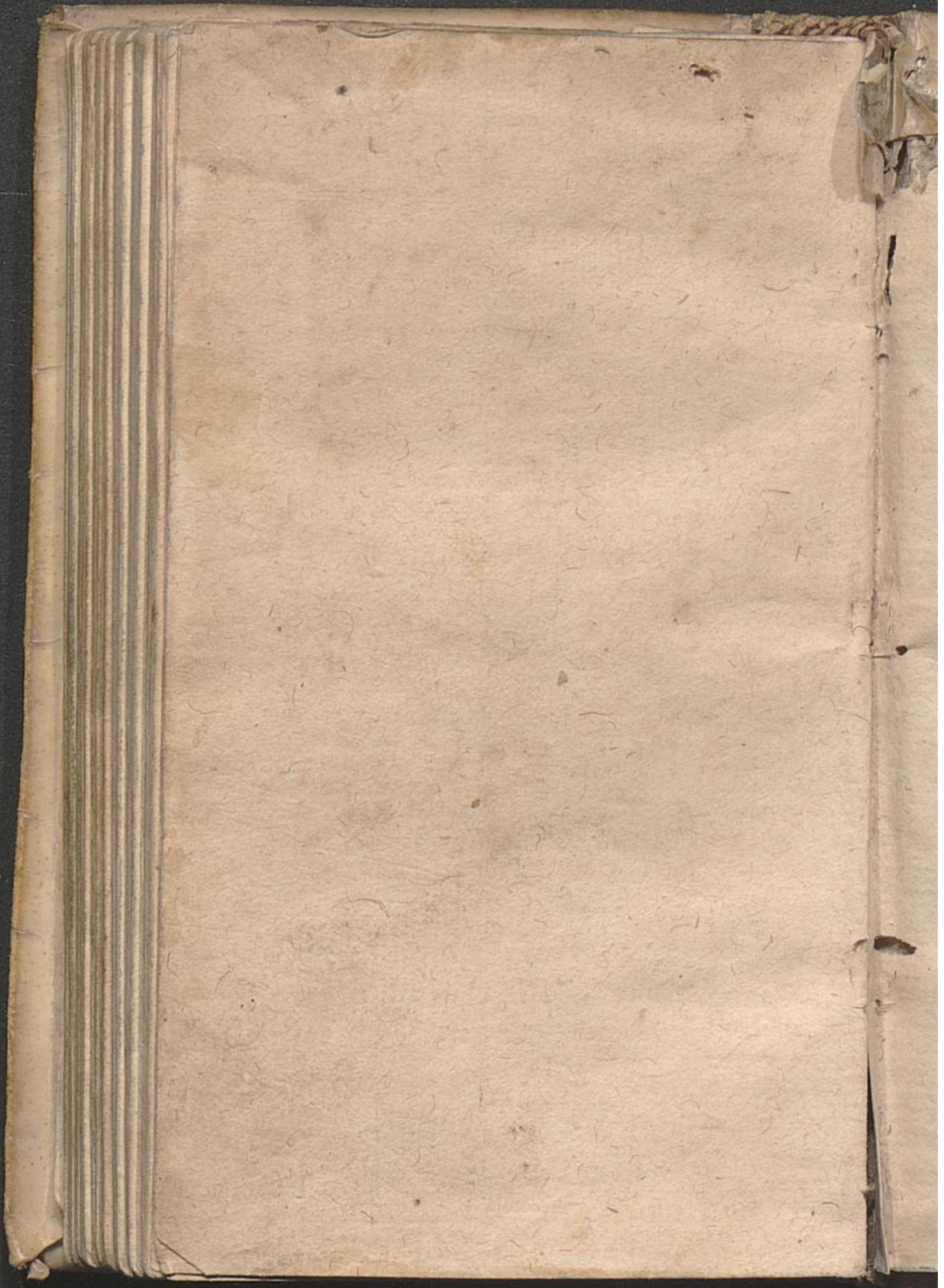

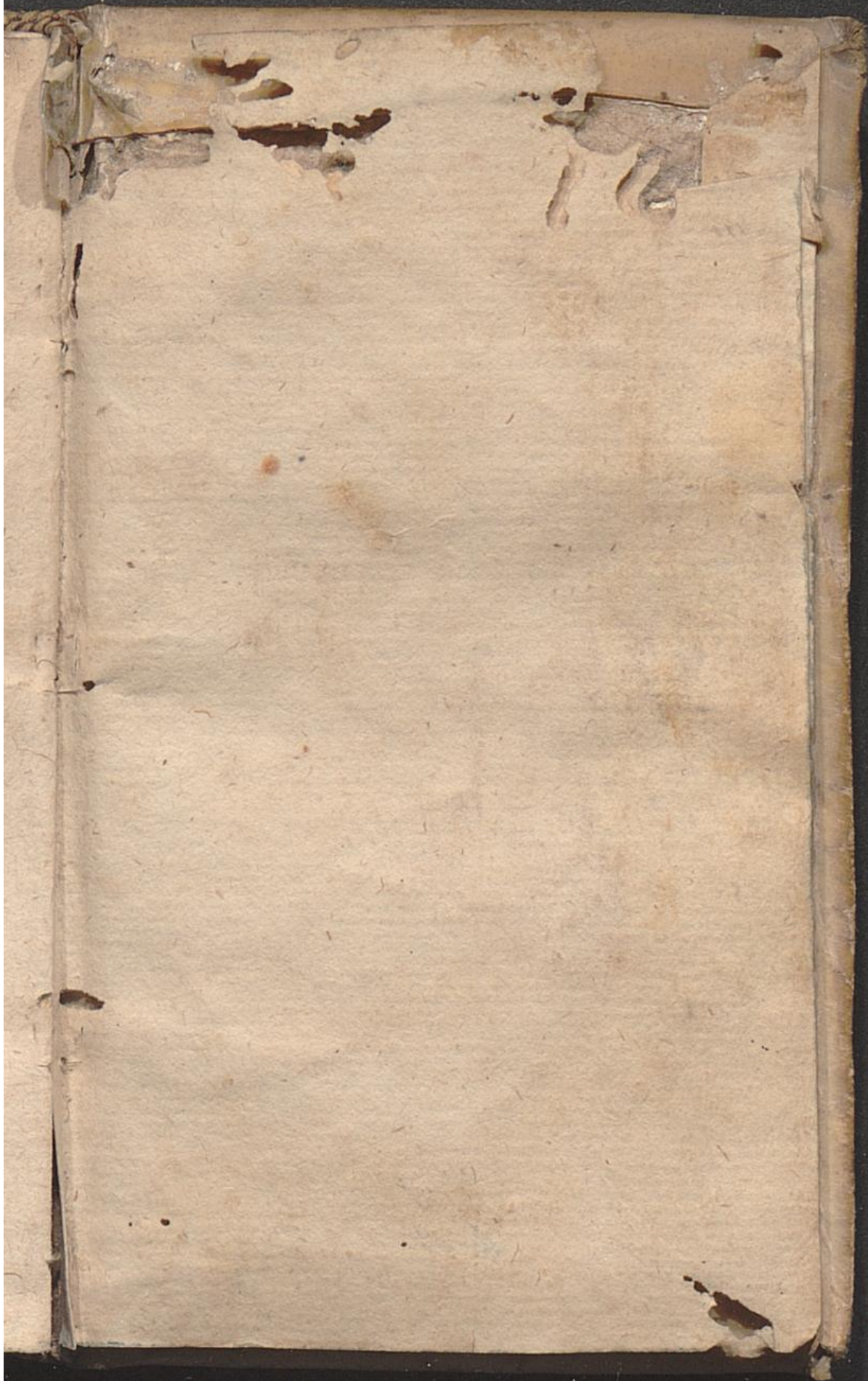

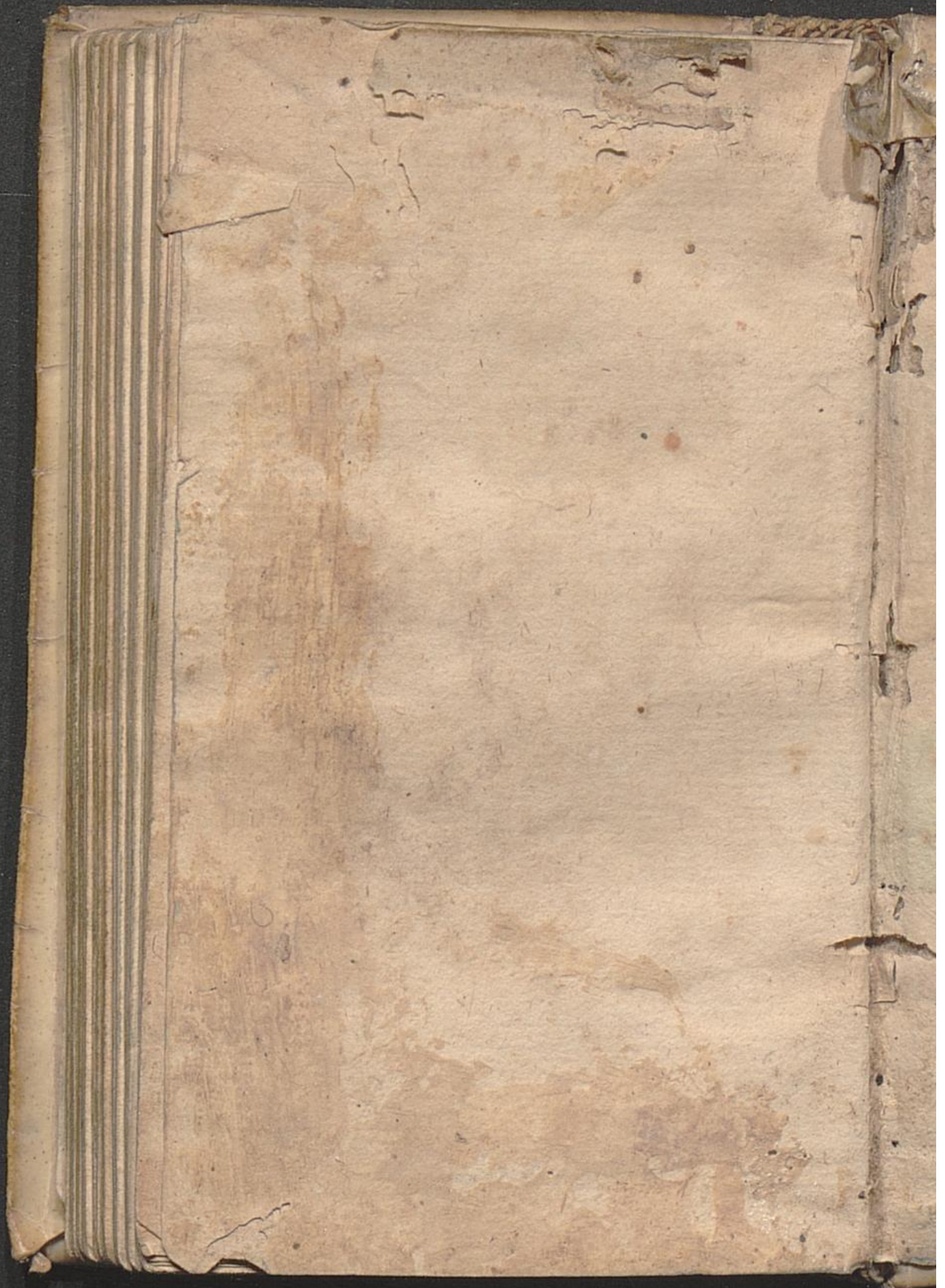

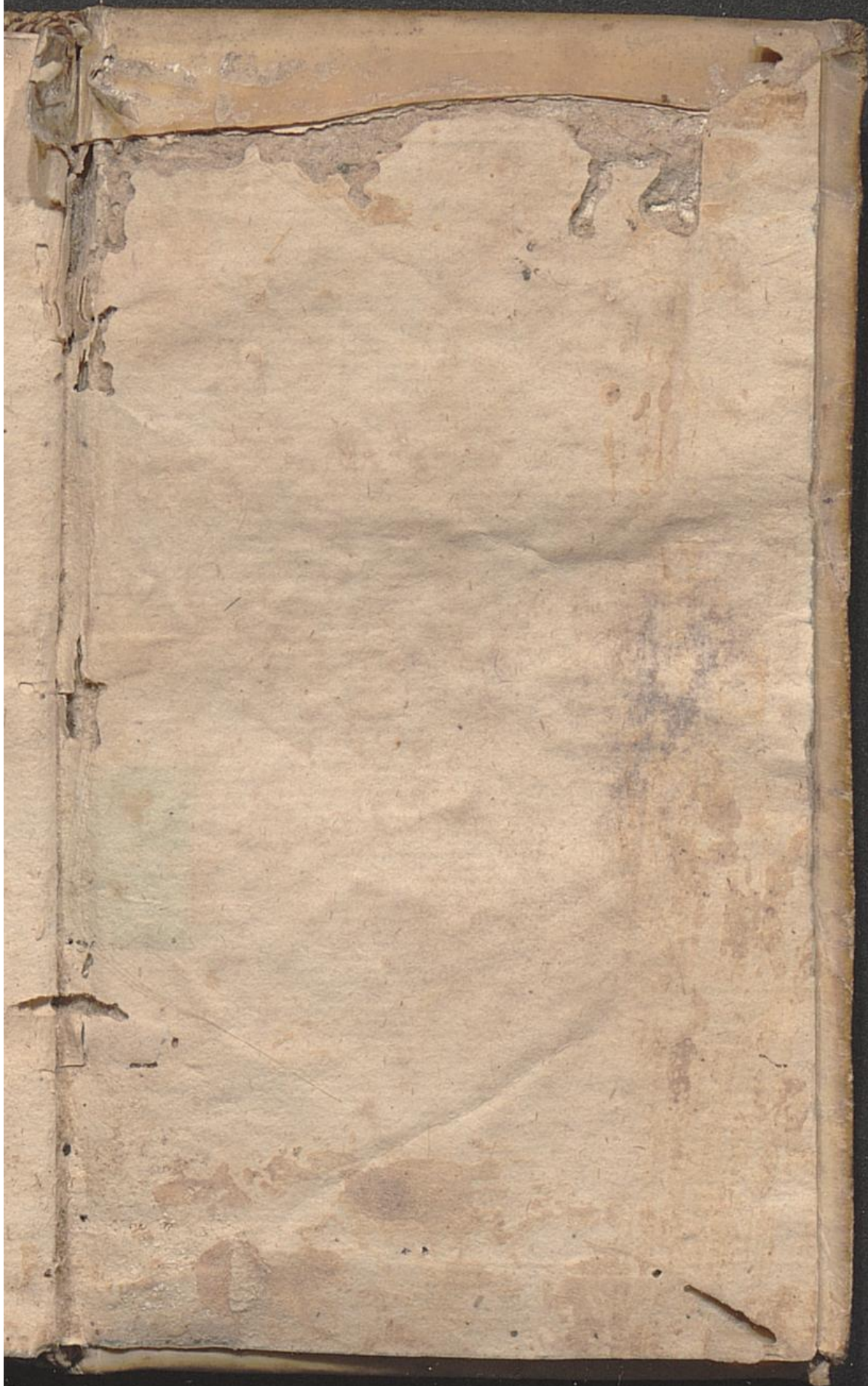

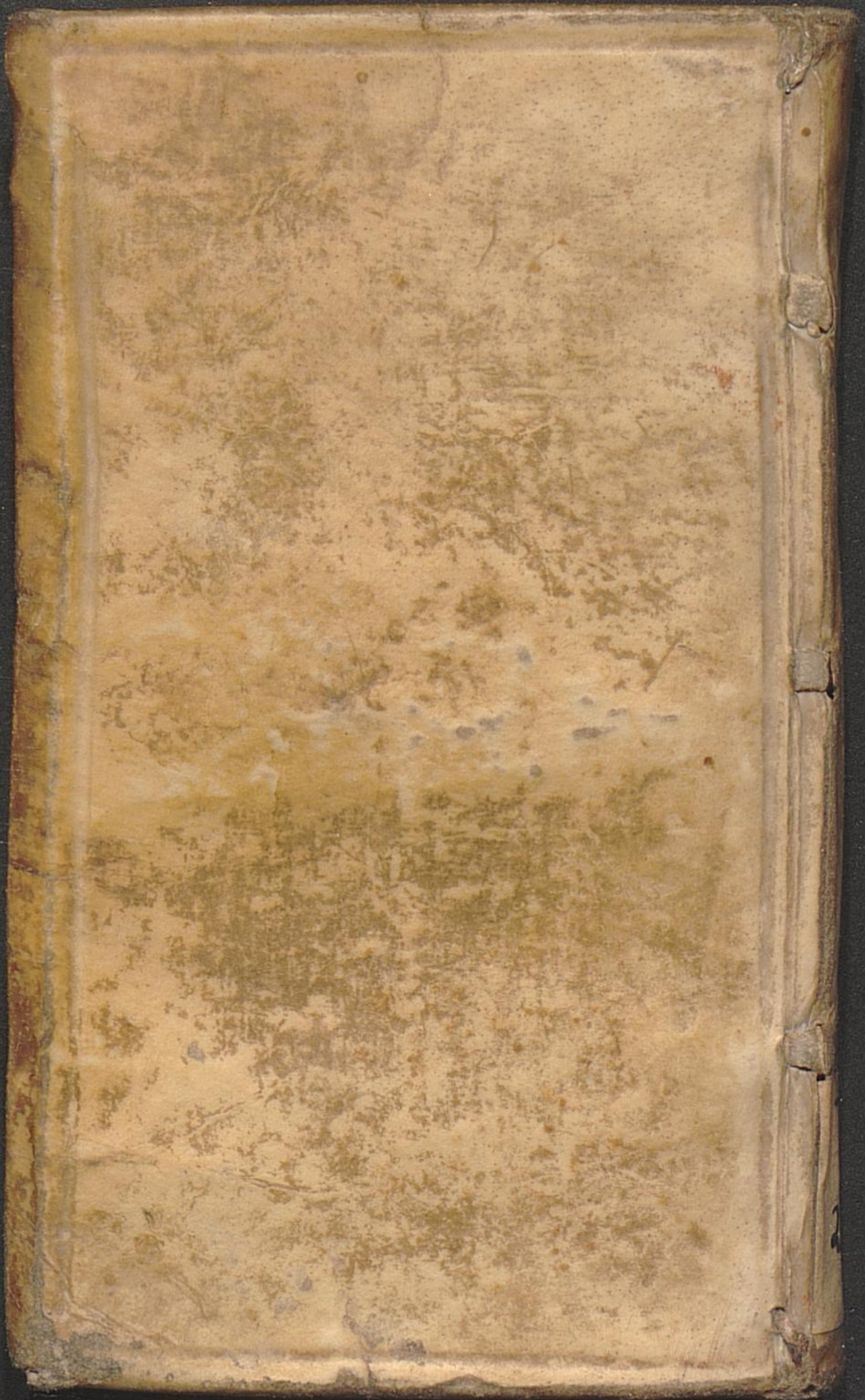

Th

2552